

Poruku Jahņa

sakopotl stahstl » » » »

— III. —

Dsihwe un sapni

— Riga 1904 —

D. SELTIŅA apgahdība

Terbatas eeld Nr. 20 » » » » »

D. Seltina grahmatu tirgotawâ,

Rigâ, Terbatas eelâ Nr. 20,

wairumâ dabujamas ūahdas grahmatas :

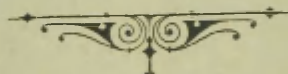
Andreja Pumpura kopoti raksti. Baurstatijis un was- lodâ noglubinajis redaktors J. Kalniņš . . .	1.50	kap.
Dsihweš straumē. Poruku Jaņa sakopoti stahsti, II. krahjums . . .	40	"
Dsihweš soliņumi. Original-stahsts no Dsirīstela . . .	30	"
Epigramas no Dselskalnu Karla . . .	25	"
Frijs Reinharde. Rahda skolotaja peedsihwojumi un is- baudijumi. Romans trihs sehjumos no J. Schaum- bergera Latw. tult. J. Viņziš . . .	3.00	"
Johanna Wolfganga fon Getes kopoti raksti. Tulto- jušči J. Rainis un Aspasijs :		
I. burtn.: Dsejas . . .	25	"
II. " Jaunā Wertera zeešanas . . .	25	"
III. " Egmonts . . .	25	"
IV. " Ifigenija . . .	40	"
V. " a) Prometejs; b) Stella . . .	40	"
VI. " a) Klawigo; b) Drahlis un mahsa . . .	40	"
VII. " Torkwato Tašo . . .	40	"
Judas Me-eewehrojamais. Tomasa Hardija romans . . .	1.20	"
No maza garnisona dsihweš. No leitnanta Bilseš. Tultojuse Seemzeeschu Marija . . .	60	"
Dsoltalneeschu mahzitajs. Original-stahsts no K. Kalnina . . .	35	"
Ruhpes. Hermana Sudermana romans . . .	1.00	"
Starp diwām ugunim. Romans trijās daļās no A. Deglawa . . .	1.80	"
Sauleescha kopoti raksti I.	1.75	"
II.	1.25	"
Saimneeks un "kalps." L. Tolstoja stahsts . . .	20	"
Sihlās nahtres. Miķiņa-Sundnļa dsejas . . .	25	"
Uf karsteem keegeleem. Satira un humors dseja. Is- latweeschu dsejneeku darbeem sakopojis Swahrgu- Edwards. Ar daudis original-sihmejumeem tekstā no mahstlineeka Wold. Seltina . . .	1.00	"

**Wifas zitas latweeschu walodâ isnahkufchas grah-
matas pastahwigi krahjumā.**

Poruku Jahna
šakopoti šahši.

III.

Šihwe un šapni.

Rigā 1904.

D. Seltina apgahdibā, Terbatas eelā Nr. 20.

Дозволено цензурою. Рига, 9 сентября 1904 г.

Afaras.

Tas ir eemehrojams gahjeens, kurešch Matišinam ir preek-
ščâ. Sirds winam karstin karst: kaut tik mahte,
kura kuhšanas galâ, pakrehšli, uš jahku tichupas, šnaušch,
pawišam eemigtu, un kaut tik tehws šmehditê waj nu jahktu
falt, waj ari liktoš uš auši. Weidsot tatšchu... Tehws
išklabina pihpi uš akmena, šamin pelnus ar bašo, milšigi
leelo, dšihšlano kahju, kura eedeguše un nomelnejuše, glušchi
kâ nodarwota, paškatas neuštizigi uš Matišinan.

„Tik neaišblandees ween atkal... dšihwo mahjâ un
uškati, ka jagli ne-eenahk... Žekâ mala... kas šin, war-
buht...“

„Paleez gan, dehlin, mahjâ... ne-ej nekur...“
mahte, it kâ pa meegam murmina, atgainâ mušchas, no-
puhšchas un pahrwelk wezn, ijdiluschu lašatinu, dšeltainam
rišinam un diweem štaraineem zaurnmineem, pār šeju.
Tehws laiški uškahpj uš kuhšanas. Matišinšch peekpeekch
muguru pee kuhšanas pašcha un raugas domigi wezajâ
šarainajâ preedê, kurai, kâ winam leekas, ir šoti karsti.
Uri šmiltis aiš leelzela, pašalnâ, kurešch išbruzis, rahda
šailas preekchu šaknes, kwehlo. Un Matišinam leekas, ka
winšch šchis šmilšchu kwehles šajustu uš waigeem.

„Buhš leetus“, Matišinšch domâ, „škubras ir špah-
nôš“...

Bet eemehrojama gahjeena winšch newar aišmirišt.
Pehž šatras šahnu domas, kuru tas drihš šehtâ, drihš ahr-

pus ſehtas, preeſchu ſilâ waj pat augſtajdšs debeſčdšs met, winam eenahč prahtâ, ka tam ir fur jaeet. Lai ari leetus uſnahktu, weenalga, bet jaeet ir...

Matifinſch nogrimſt reiſam it kâ ſapnšs, no fureem taſ pamoſtaſ, kad kahtšs no leeſajeem, nopletſchkejuſcheem ſiweneem eekweezaſ, furi pagalminâ, lihdbâs mahrkam, ſem wihtola ſalihduſchi ſnauſch un urſch.

„I paganaſ,“ Matifinſch nodomâ, „Uturinſch... koſch atkal nabaga Etketinu.“

Uturinſch ir prahwataiſ wepritiſ, furam pehz Matifina domam ir loti beſtaunigſ ſtats, un fuſch paſtahwigi fuſina ſchakufuru, it kâ uſ rakſchanu. Etketina ir mahjiga, leeſa zuhzina, furu zitaſ paſtahwigi gruhſta un koſch. Ta-pehz Etketina ir Matifina mihlule. Echad un tad Matifinſch winai pamet maiſes garoſaſ waj eelej ſilitê puſdeenas atleekaſ. Daſchreiſ naſtiſ, kad Matifinſch puſmeegâ pahr-eet no kahtdaſ it ſirſnigaſ domas uſ ſapni, taſ peepeſchi peetruhkſtaſ puſſehduſ uſ lahwinas un eewaidas.

„Wai... nu atkal Etketinu koſch...“

Un teeſcham, winſch naw malbijeeſ. Tagad nomodâ winſch dſird, ka Etketina ſahpigi eekweezaſ.

„Teht, taiſi gan Etketinai ſewiſchku aiſgaldu,“ Matifinſch nogauſch un klaufas, kâ wezaſ ſeenas pulkſtenis tiſch.

Tehwſ meegâ noruhz. Matifinſch nopuhſchaaſ un apgulſtaſ.

Tagad Matifinſch neſina, ko darit. Weenkahrt, wezaſi pawehleja, lai winſch paleektot mahjâ, otrkahrt, ja winſch ari wezaſu pawehlei par ſpihti eetu, waj winſch ſchahdâ uſwalfâ waretu Marijai rahditeeſ?...

Baſaaſ, apſtrandajuſchaaſ kahtjaſ, nopletſchkejuſchaaſ paſulu biſſaaſ, furas kahtdreſ ir baltas bijuſchaaſ, pabruhni ihſi ſwahrfi, furšs zaurumi un eelahpi ſpehlê leelu lomu,

rupjſch audekla frekliš, kuru ſatur miſina ſakta, noſchkeebu-
ſes ſalmu platmale, ſem ſchis platmales diwas ſapnainas
ſilas azis un bahla, leefa ſejina, — tas wiſs iſtaiſa
Matifinu.

Matifinſch domà, waj newajadſetu pamodinat mahiti
un winu labi mihti paluhgt, warbuht ka wina eetu uſ
iſtabu, atſlehgtu ſkapi un iſdotu winam jaunos ſwahrkus
un zepuri. Bet winſch ſchaubas, waj mahite to daris. Beſ
tam winam ir mahtes it kà ſchehl... Lai paguſas, wiſu
rihta zehleenu ir gruhti ſtrahdajuſe. Saule ir pagreesuſes
pa tam wairak uſ wakareem. Mahtes failas kahju pleſnas
wairs neatrodas pakrehſli. Saules ſtari tàs karſe, un
winas nermosi rauſtas, lihdi ko kahda muſcha tam uſmetas.
Matifinſch panem ſahlu deki no ſehtas un uſſedj to uſ
winam.

„Nè, mahiti nemodinaſchu,” Matifinſch domà, „lai
paguſas...”

Winſch noſehſtas uſ ſiles gala un noſkatas, kà Etke-
tina wihtola pakrehſlâ lehnam rof. Schaipus un winpus
ſehtas ſeed peenenes un zuhku ahbolinſch. Bites laiſchas
garam un pahri Etketinai. Etketina beſ behdam peedur
purnu pee ta paſcha ſeeda, iſ kura bite ſuhz medu.

„Waj tiſ tew, Etketin, ne-eedſels?” Matifinſch domà.
Winſch atmin, ka winam bites jau wairak reiſchu kahju
apaſchâ, weenreiſ pat waigâ ir eedſehluſchas. Matifinſch
paſmihnu, eedomadamees Etketinu ar leeliſku uſtuhkuſchu
purnu un uſazi. Bet bites, kà rahdas, Etketinai uedſel un
Matifinam paleef ſchis ſkats garlaizigs. Winſch paſtatas
atkal ſahnuſ. Aiſ alſchneem, aiſ Stigu purwa, ſkahbenu
plawas, aiſ ſaki peleſâ rudſu lauſa, ſaulgoſi trihs Eglupju
ſarkanee jumti. Sirds winam ſaſchnaudſas. Aſaras ſahf
ſpeeſtees azis. Matifinam leekas, ka tàs lihſt uſ ſirdi...

Mariju winſch neuſſklat̃a par ſawu miſkato. Deewſ pajargi! Wina ir daudi wezaka par Matifinu, apmekle jau otu gadu meitenu ſkolu pilſehat̃a un iſturas prahtiġi, gluſchi t̃a jaunawa. Biteem ſehneem ir gandriġi wiſeem lihgawas. Daſchi pat rakſta mihleſtibas wehſtules. Matifinſch ari dom̃a, ka mihleſtibai wajaga buht kaut kam zitam, un newiſ lihdſigai t̃am juhtam, kuras allaſch wina fruchtis ſazelas pret Mariju. Kad ir eemihlejeeſ, t̃a peemehram Riteņu Juris, tad war kuhlenus meſt, kleeġt, djeedat, ſwilpt, garam brauzejeem pakat uſ wejuma ſehſteeſ, ſahpt kofōs un taiſit „par meitam dſeeſmaſ.“ T̃a dara Juris, t̃a dara Seſchka, Senzis, un tee ir eemihlejuſcheeſ. Bet Matifinſch eet ſkumji p̃ar papuwi, uſ kuras ganas wina maſaiſ zuhku pulzinſch, un weſelu zehleenu no wina wairat nedſirdeſi, t̃a: „Uſch, kur nu!“...

Senzis, Juris aiſ eglem waj birſem gamilē ween. Matifinſch noſehſtas pee leel̃a atmena, kuru wina garſ leef pamafam apdſihwot. Seelakee kriſtali uſ atmena ir Matifinam ne-eenemamaſ pilis. Apſuhnojuſchi zelini wed uſ ſch̃am pilim. Apakſch̃a loſch̃a ſkudrites un it t̃a baidas, ſahpt kalnu augſtumōs, uſ kureem Matifinſch uſſpeediſ ſawu elkoni... Ilgi winſch bauda netraugetſ ſawu ſapni. Te peepeſchi iſ lejaſ, iſ rahzenu purwa atſkan ſaiminu ſaimneka balſs.

„At, tu welna puika, ko tu guli! Zuhkaſ pa rahze-neem... Deedelneekſ tahds! Waj newari naftis iſ-guleteeſ!“...

Matifinſch paſkataſ... At, wai! Zuhkaſ teeſcham nemaſ pa ſaimina rahzeneem, auſis ween plikſch. Patlaban ir Etſetina turpu welkaſ...

„At — tu — welni!“ Matifinſch notſchuſt un patſ nobihſtas par ſawu iſteizeenu. Winſch ſkrej klupdamſ krijs-

dams uſ rahzeneem. Pirms tas paguhſt iſdſiht zuhſas
 ahra, ſaimiſch tam ir wairaf ſaſahrnus un kufurſchnus
 eefwehlis pa ſtilbeem. Duſmās un ſahpēs ari Matifiniſch
 pafer kufurſni un met Uturiam, kà barwedim, pa ſahneem.
 Uturiſch, trahpits eefweežas, un paſaſa ar preeſſchahjas
 zeli purnu. Matifinam paleef wepriſcha iſchehl.

„Ja, kam tu ej... blehnās?“... Winīch īchehli no-
šafa, gribedamš Uturinam it tā peelabinatees. Tad Ma-
riīnīch nošehītas uī ejchmalas un kaunigi noklaušas kaimiņa
laimašchana.

„Nu pagaidi, rakari! Es itahstijchu tehvam! gan tew ahdu dihràs!“... Raiminſch ſwinigi nofleedſ un ee-eet birjè. Bet Matifinſch pehdejo wahrdu wairs nedſird. Winſch nogrimis dſilàs domàs. Winſch domà par fiſiku furu taſ, kad mahzitajs iigahjuſchà waſarà majos behrnuſ ſaſauza grahmatu atlaſit un pahtaruſ ſkaitit, patſ ar ſawàm azim uſ ſkolotaja galda bija redſejis. Kaſ ta fiſika gan tahda ir? Waj ta ir kaſhda zeeteja, ka Genowewa, furu taſ dandſ reiſchu ir laſijis un gandrihſ no galwaſ prot? Waj ta ir kaſhda ſwaigſne, furu kaſhdſ prahzneekſ waj dabas pehtneekſ ir nehmis apraſtit? Bet minam ronſ kaſhda tumſcha nojauſma, ka ſchi fiſika ir tomehr kaut kaſ zits, kaut kaſ leeliſkſ, kaſ zilwekn padara zitadu, ſpehſigaku, waronigaku, furam wairs naw jagana zuhtkaſ, bet furſch war droſchi atſtaht buhdinu un doteeſ pilnigakà, plaſchakà dſihwè.

Marijai wadjadjetu wijada ina pasihit icho fisiku. Wina ari warbuht waretu ijskaidrot, ka Matifinam ir eespehjamš pee mahrika ar fahrti uhdeni schakstinot radit waramihkni, icho ikaiſti kraſjaino parahdibu, kuru taš agrafi weenigi pee debesš welwes bija apbrihnojis... Un warbuht Marija ari waretu winam pastahſtit, waj taš tee-

ſham ta waretu buht, ka Sila eſers ir beſ dibena, ka to
 Tenzis un Juris apgalwo? Tad jau uhdens wareiu apak-
 ſchâ deefin kurlp aiftezet!... Tenzim un Jurim ſchahdôs
 jautajumdôs ir Rahrflu Sprizis leela autoritate. Rahrflu
 Sprizis weenfahrfchi ſaka, ka Sila eſers ir beſ dibena, un
 Juris ar Tenzi winam tiz. Bet Matifinſch ſchaubas...
 Jau Rahrflu Spritscha ſmeekli un joboſchanâs ſtam reeb-
 jas... Matifinſch bnhtu ſchos jautajumus Springuku Ludim,
 kurfch apmelle gimnaſiju, preeſſchâ zehlis. Tas nu gan
 droſchi ween winu uſ pareiſam domam weſtu, ari warbuht
 waretu peerahdit, waj ſeme greeſchas, waj ne. Bet Sprin-
 guku Ludis, Matifinam garam eedams, taiſa tahdas pee-
 ſihmes, kuras winu dſiki, dſiki ſahpina. Matifinſch buhtu
 gahjis pee ſkolotaja, bet ſkolotajs nemihl, ka tam ſchahduſ,
 tahduſ jautajumus preeſſchâ flahſta. Winſch uſdod: to un
 to iſmahzees, un tad tew jaiſmahzâs, ja ne, tad patur beſ
 puſdeenas.

Tiſika! ja, par to ſkolotajs pat ne ar treſchâs ſeemas
 ſkolneekem naw runajis. Ko tad Matifinſch wehl tiſ pirm-
 ſeemneeks... Nè, pee ſkolotaja newar nekahdi greeſtees.
 Weenigâ ir — Marija.

Kopſch nedekas Marija bija ij pilſehtas pahrbraufuſe.
 Matifinſch to ſinaja, bet no Seemas ſwehtkeem winſch fluſo
 meiteni nebija redſejis. Winſch atſpeedâs abeem elfoneem uſ
 ſehtu un noſahra galwu. Marijas bilde winam parahbijâs.
 Engelim lihdsiga ta eet Eglupjôs ap Seemas ſwehtku egliti
 un iſdala kalpu behrneem dahwanas. Wina peenahf ari pee
 Matifina un paſneeds winam Jauno testamenti, melnôs
 wahfôs, maſâ formatâ. Matifinſch grib pateiſtees, bet
 Marija jau ir aiftezejufe prom. Winſch uſſchfir puſbibeli.
 Kriſtus laipnais waigs ſmaida winam prett. Sem Peſtitaja

bildes eespeešts: „Mahtat šchurp pee Manis, wif, kas juhs behdigi un gruhtširdigi, Es juhs gribu eeprezinat.“

Matišinšch šajuht šewt jaunu špehtu. Winšch juhtas droschaks un pee-eet pee Marijas. Neweena wahrda winšch nerunā. Pat rofu winšch neišsteepj. Titai azis ar azim šaštatas. Tad Matišinšch it kā apmeerinats šprausčas zaur šaimes puhli laukā. Tur apšwaigšchnota Seemas šwehtku nafts. Matišina azis špeečas ašaras. Winam leekas, ka ari šwaigšnes raud. Bet par ko winšch raud? Kapehž šwaigšnes raud un ašarās mirdj? Kapehž ir jarand? Kas ir ašaras? Winšch ta nesin. Kas to lai sin? Tomehr winšch šajuht, ka zilweks ij debēšim panehmis ašaras lihdi ka winu awots ir tur bešgalibā, ka winu štraumes aistek no muhschibas uš muhschibu. Tad Matišinšch aij auštuma nodreb un pahrtēk pār pagalmu uš kalpu dšihwofli, tur ia mehtelitis un aušainā zepure noglabati. Drihš winšch lihdsās tehnam aiseet pār tihromeem uš Sila mahjinu.

Šlgu laiku, no Seemas šwehtkeem šahtot, Matišinšch naw aismiršis lašit pušbibeli. Mahjā un školā winšch mehdsja nogrimt domās. Jaunā deriba dšimst kā ij tumšchas uakts. Tur, luhš, aust jauns, špošchs rihts. Kristus parahdiba aplaimo labās širdis. Warišeji šazel dašchu mahšoniti. Un tad beidsot pazekas Golgata kalns, zilwezi apkaunodams... Tahlak Matišinšch naw lašijis. „Tehms, peedodi teem, jo tee nesina, ko tee dara!“ Tee ir pehdejee wahrdi, kureš Matišišch šaredš. Tad wina azis pahrpuluhst ašaram. Tas ir par daudš! Laudis winam išeekas kā nifni ašins šuni, kurei nešaprot deewišchēgu mihleštibu, kureem klusā laipniba ir jaaprej, kuru mehrkis ir apmeerinat šawu ašins šahribu. Mašajā škapiti, kurešch pār Matišina lahwinu pee šeenas karajas, winšch eeslehdš pušbibeli.

Tas ir bijis! Matišinšch domā, bet kā tagad eet pašaulē un kā tahtaf ees? Winšch gaida, waj Marija winam nedahwinās zitu grahmatu, iļ furas tas waretu issinat, no kureenes zēlas behdas, ašaras un šchis naidz, kuru tas wišapfahrt laudis redz? Kas ir iñdomajis wišu šcho trafo komediju, kura teef pašaulē špehleta?

Rā no šahda šlepena špehta dšihts, Matišinšch atštahj Sila mahjinu. Pār šehtu pahrfahpis, winšch pus tezinus dodas uļ Eglupjeem...

*

*

Es esmu aš'ru semas prinzis,
 Kam ašaras pār waigeem rit,
 Es ilgojos pehz laimes, preeka,
 Nahz', prinzeš', wahrtus attaišit!
 Mans tehws ir karal's aš'ru walsti,
 Winšch karstas štraumes šawaldot,
 Man aš'ram šlazinato jemi
 Pār mantojumu šolos dot.
 Es behgu prom, iļ tehwu jemes,
 Uļ tureeni, kur waigi šchuhšt,
 Es mekleju šew preeku laimi,
 Šew weetu, ašs kur šklaidra kluhšt.
 Es esmu aš'ru jemes prinzis,
 Kam ašaras pār waigam rit,
 Es ilgojos pehz laimes, preeka,
 Nahz', prinzeš', wahrtus attaišit!...

Matišinšch gahja pa olnizu. Puštoschu širdi winšch tuwojās Eglupju pagalmam. Ruhšis winu pašua un lihda asti mehadinadams Matišinam tuwak. Matišinšch bailigi aiššlehpās aiļ zerinu krukma. Šitabas durwis noklaudseja.

Šautrā šarunā wairaf seeweešchu balšis jauzās ahtrās modulazijās. Šaunakā klujeja. Ša bija Marija, gaišchi raibā katuna kleitā, weenfahrschu, roščainu šaules šargu rokā. Matišinšč, gandrīh drebedams, išlihda iš šamas šlehptumes.

„Matišinšč!“ Marija eesauzās.

Muška sehns pat nešweizinaja.

„Ko tu te meklē?“ Madina šobojās.

„Matišin, tu nahz mums lihdsi Šahnu jahlēš.“

Seeweešchi, pawišam kašdi tšchetri, išgahja pa wahrteem. Matišinšč wilstās lehnām aiš winām. Marija winām išlifās pilnigaka, wezaka, nekā pehdejo reiši. Winām bija tā ap duhšču, it kā kad wadjadjetu šatwert Marijas roku un luhgt: „Pastahsti man ko jauna! Teiz, kā tur laudis dšihwo, leelajā pašaulē? Kā kustas warenās maščinas pa dšeliszeleem? Kašdi muhri šleenas pee muhreem, lai išnahktu pilšehťa?“ Wišu to wišč gribeja šinat un ari wehl wairaf, par ko wišč wehl nešināja jautat.

„Nu, Matišin, waj tu ari šchowafar škaištas warawihšfnes mahrkōš šit?“ Marija weegli šmaidot jautāja.

„Nekā, naw wafas! nedrihšt!“ Matišinšč, droščafš tapis, šwarigi atteizā, „jagana zuhťas. Un šchowafar mahrkī pawišam šaufi!“

„Šliski, Matišin!“ Marija peešihmeja, „tad tu tiš zuhťas gani! — Waj lašit nemaš nelaši?“

„Waj grahmatu?“

„Nu ja! waj pusbibeli išlafiji?“

„To jau gan išlafiju...“

„Nu?“...

„Grahmata laba, bet es — es nešaprotu.“

„Laši wairaf reišču to pašču.“

„Dešgan esmu lašijis. Weetam šaprotu, weetam ne,

un newar şapraşt, faut ari gribetu. Laşot uşnahţ şawadas juhtas, ir waj jaraud..“

Abi brihtinu fluşeja. Wiş bars gahja pa olnizu uş fila puşi.

„Matifin, kas tew wişwairaf parihţ?“ Marija jautaja.

„Bildes!“

„Kahdas bildes!“

„Tas, furas redju grahmatas waj uş ņeenam un ari tas, furas es pats redju.“

„Ka pats?“

„Nu — pats! Es ņkatos — tur peld bilde pa gaisu, gluņchi ka dņihwa!“

„Tad paleez par mahlderu, par mahņilineeku.“

„Ja, tur nu palikņi, jagana zuhtas!“

Matifinņch pikti atzirta.

„Gan wiş nahņs ar laiku. Mahzees uşzihtigi ņkolâ... Redņi, Dawids bija gans un wehlaņ tapa ņeh-
ninņch!“

„Tif weegli wiş newar!“

„Newar jau nu gan!“ Marija paņmehjâs.

„Bet ņihmet es nemaņ neprotu! Labaņ kaņu aņmenus. Kahdi ir tee bilņchu zirteji?“

„Ja ir grehta mahņņla,“ Marija atteiza, „bet meh-
gini, warbuht tikņi kahtreik par bilņchu zirteju!“

„Ja, aņmenus kalt man loti patihţ!“

„Nu paluhtu iņkalt kahtu tehlu!“

Kahdu tehlu? Matifinņch uşluhtoja Mariju. Tad neweenu zitu, ka tifa Mariju. Wina it ka ņaprata Matifina domas un noņarka.

„Ko tu domâ, Matifin’! Kahdu tehlu tu zirņtu?“

Matišinšch brihtinu padomaja, tad šwarigi teiza:
„Tewi!“ ...

„Mani? Kapehž mani?“

„Čapehž ka tew winas wislabat peederas?“

„Kas — winas?“

„Ašaras...“

„Matišin, ko tu runā? Kas man gar ašaram dašas?“

„Bet ~~winas~~ mirdseja tiš jauši!“

„Kur tad?“ Marija brihnodamās jautaja.

„Šapni, pee — debesim!“

„Kas tas bija par šapni?“

„Es redseju: šila debesīs pildijās ar engeļu galwinam. Katrā aži mirdseja leela, šķaista ašaru lahše. Un ka es tā augšchup škatijos, nokrita no augščas divas mirdsoščas ašaru lahšes man uš rokas...“

„Tew uš rokas?“

„Ja... winas bija šķaistas, ka pehrles! tad es ap-
nehmos winas tew dahwinat!“

„Man?... Kapehž man?“

„Rešinu. Man tā bija jaapnemas. Jo man likās ka tu ari tur augščā biji, un mani eeraugot tew winas noriteja, tās divas špoščās ašaras.“

„Brihnischķigs puika! Ka tu wiša neredši!“

„Ja, tā man šapni rahdijās, es tew winas gribu atdot, šķis ašaras!...“

Marija paštatijās uš Matišinu un winai likās, ka tai lihdsfās ne-eet wis muķķigs zuhķu gans, bet šahds šehna weidu peenehmis gars, kuršč winu ar waru rahwa šewim lihds dšķajās, pašaules tragiku radušchās telpās, kur likte-
nis ar likteni zihnas, kur werd ihštais ašaru amots. Bet uškatot šalās šplawas un ganibas, pār kurām lidoja dšel-

taini un raibi taurini, Marija jutās atkal uļ mežās zeetās femes.

„Matīn, tew jaruud prahtigaki!“ wina pawehlošchi teiza, „kas tee par murgeem, ašaras un atkal ašaras! Ēši jautrē, mahzees, un tu tikši tahku uļ preešchu!“ ...

„Tahki?“ Matīnšch gari wilka, „laikam fīfika ari ir jasin?“

„Fīfika? kas tew to teiza?“

„Ēs redseju wīnu uļ školotaja galda.“

„Ja, luhk, fīfika tew ir jasin.“

„Tad šaki, kā to war?“

„Pāpreešchu noslauki šawas ašaras,“ Marija pašmaidīja, „fīfika naw jāutra, wina ir nopeetna, bet ašaru ta nepašihst!“

„Kā es waru tik peē fīfikas?“

„Ēs tew dahwinašchu.“

„Saprotama wina ir?“

„Ja gudra galwa, tad war šaprašt.“

„Kad es to grahmatu dabušču?“

„Drih! ween. Ēs rakstišču uļ pilšehtu.“

„Tad ir labi ...“

Wini bija peenahkušchi Sila mahjinai turwu.

„Tahkak es nedrihktu,“ Matīnšch behdigi teiza, „tehws drihši peezeļsees.“

„Nu, uļ redseščanos, Matīn!“ Marija teiza, „grahmatu tu dabuši. Riht', uļ šahneem, atnahz ar mahti uļ mums zeemotees.“ — Seeweēšchi gahja tahkak.

Matīnšch pahrlehz pā sehtu, preezadamees, ka wišs tik laimigi išgahjis.

Tehws, mahte wehl guleja. Zuhkas šnauda jem wihtoleem duhnās. Matīnšch nahkot bija nošwiħdis. Tagad, kuhinas galā, pakrehšli wiņš baudīja patiħtamu

wehsumu. Satifschanās ar Mariju winu bija garīgi spehzinajuse. Rahdu laizinu winšch domaja par fifiku, par atmens kalschanu, tad winšch eefnaudās lihbfās mahtei.

Marija lihds ar deenestmeitam nonahza uš Eglupes plawam. Deenestmeitas sahka wiht wainagus. Marija apsehbdās uš tilta malas uu domaja par Matifina likteni. Šhti šakot, Matifinšch winai nebuht nepatika. Šhis bahlais, kalsnejais jehninšch newareja buht tas, kuru wina wareja mihlet. Bet tomehr winšch bija parahdiba, kura Marijai šekoja garīgi lihds un luhkoja abu dwehseles šaistit ar zeešchu, nesaraustamu šaiti.

Wiš Matifina stahws, wina raksturs un istureschauās israhbija tihpiškās pateefibas šihmes. Luhk', tur bija zilweks, lai gan wehl jauns un nesinašchanas tumsai padots, kurešch luhkoja eefkatitees tahli — dsilajās muhschibas perspektiwās, kurešch gribeja šaprašt asaru wajadsibu, kurešch, zuhktas gauidams, tomehr dsihwoja augstaku, idealaku dsihwi, nekā inhkstošchi ziti, kas ušturas zihnā weens ottru nomaitā, beš kahda labaka, ahrrpus ifdeenischkibas atrodošchās mehrka, ehds, dšer un nomiršt. Meefigi Marija Matifinu nemihleja, bet winu dwehseles šatikās, ušbudinadamas weena ottru un nogurdamas it kā pee wareni augsta flints kalna, pār kuru tās gribeja pahrlidot winā pusē, škaidrajā debesš pilnibas atmosferā, lai šopigi dsihwotu leelo, augsto dsihwi, kura šchurp muhsu garam atšuhtijuse šawu ideju...

Atudenis atnahza. Marija jau šen bija uš pilšehtu ašbraufuse. Matifinšch, uš šehtas šehdedams, lašija fifiku...

Modseltejuschās wihtola lapas krita lejup, dascha ušlibinajās uš grahmataš. Matifinšch tās weenaldfigi nogruhdā

semē. Paragrafs par elektrību bija viņai interesants. Tasot, Matišina pārleģa dažāda laba enerģijas dārkā, it kā elektriskā, viņš sajuta sevi jaunus spēkus, un klusi viņš nonēma, zīdriji vien tas būtu eļļējam, dotees prom, īd dāimenes, uđ tureeni, kur dāhwoja mahziti, gudri laudis, kas waretu winu peewest pee ihsta darba. Bet ā gluschi tukšs, tīd ar labu gribu vien, pilēhtā nēd newar panahst, to Matišinš nojēdja, it jēwischki, kur winš wehl tīd jauns bija. Ā tur wajaga parahdit talantu, jēwischkas gara dahwanas, lai īd zuhtu gana stahwotka waretu pazeltees augstaki, eektuht weenā waj otrā laimes apstahli, to winš sinaja. Āu wafarā Matišinš apnehmas, īstalt atmeni Marijas tehlu un tad ar to braukt uđ pilēhtu. Nīdbraukt jau kaut kā waretu. Par Lomonosowa winš bija lasījis, kā tas brauzis uđ Maškawu.

„Wabuhst ari manim beidsot labi ees!“ Matišinš sapnoja.

Eglupju ganibās, birjes malā, pee leela, apjuhnojūcha atmena, guleja stahweidigs granita blūis, kurš peeaugusam wareja lihds plezeem sneegtees. Šho atmena blūi Matišinš bija īredsejis Marijas tehlu. Āu wairak nedēlas, tīdlihds Matišinš bija brihws, winš pārtezeja pār tihrumu un plawu, īstihda zaur birsi uđ atmeni un kala to ar ahmuru, kur tehws winam bija dahwinajis. No šchi laika Matišinš jutās ari meefigi stipraks, jo šchis darbs spēhzinaja winu mīstus. Zittahrt slahbenās, bahlās luhpas jawilkās zēschaki, energīstaki, un peerē, azu starpā, radās diwas wertikalas grumbas. Weens no atmena blūka galeem teešam ar laiku peenehma zilwēka galwas wirspuses weidu, bet no jējas wehl nebija ne wehsts. Ā eekalt Marijas waibstus zētajā atmeni? Ā attehlot winas domigo peeri? Te Matišinš stahweja kā pee ne-eenemama zēetofchna, bej eero-

tšheem, beš spehka. Tomehr wajaga mehginat! Matišinšch nomehroja šawas peeres platumu un augstumu, tãpat šejaš garumu un platumu. Marijaš seja gan bija pilnigaka, ta-
pehž Matišinšch nehma pee bluša masleet leelaku mehru. Drihš radàs divi šekli eedobumi, tãm wajadšeja tapt azim.

Pašchã tajã deenã, kura Matišinšch zereja izžiršt tehlam degunu un muti, winšch nedrihšsteja iš mahjaš aiseet. Tehwš guleja šlimš, un winam šchad un tad wajadšeja šahles pašneegt. Kaš tehvam ihsti šaiteja, to Matišinšch nefinaja. Winšch dširdeja, ka tehwš flepoja, un nošahrtã pehž ta šlahbenàs eeshanas un eekrituščheem waigeem, ka taš gruhhti wahrga.

Laitš bija jauks, flušš. Matišinšch atštahja buhdas durwiš wakã, lai tuhlin dširdetu, ja tehwš pamostas. Winšch aijwehra mašo fišikas grahmatinu. To nu winšch bija wairak-
reišču išlašijis. Matišinšch noprata, ka taš bija par maš, ka ta nebija wiša, mešela fišika, bet tikai ihši aijrahdižumi uš fišikalikšãm parahdibam, lai lašitajš nojauštu, šahduš preekšč-
metuš fišika apškata. Žišika nu bija išlašita. Bet Matišinšch tomehr wehl šajuta wehrdšiško, behdigo gruhhtumu, kaš nu winu wehl štipraši nekã agrak, šahka apšpeest. Ūšaras bija šahdu laizinu iščhuruščhaš. Waj winas atkal atgreesišees, šmagàs nabaga ašaras? ...

* * *

Kahdã rihtã, kad Matišina tehwa lihki gehrba baltàs drahnàs, winas atkal atgreesàs. Ūšaras, kuru wajadšibas Matišinšch nešpehja šaprast, atgreesàs negaidot, un winam likàs, ka taš pahrpļuhdinaja wina kruhtis, kuraš jau bija šahkuščhaš šeedet šahrtas žeribas rošes, tumščãm, šahlainãm štraumem...

Reij, birjes malā, pee akmēna bluķa ītahwot, Matis-
finam liķās, ka minās, aķarās, ari tur, tehla azu eedobumōs
mirdēja. Rihķa ķaule, ķaur ķaķajeem behrķu ķareem ķpiķdot,
uīķpiķēja raķai, ķura bija ķaķrahķuķes akmēna eedobumōs.
Bet Matisfināķ notureja iķo ķlapķumu par aķaram...

Ta, zilmēts, tavs tehls ir muhšcham ar ašaram
weenots, un ja winšch ari buhtu ziršts iš zeetāšs ašmena
flints!...

Birms rudena tiiprās šalnās nāzja, Matišina mahte lihdj ar Matišinu pahrtrawajās uš Eglupjeem. Sila mahjīnu un šmehdi Matišina tehws bija ušzehlis uš Eglupju jemes. Šchi faleja weeta bija nu jaišnomā zitam. Matišina mahte ušnehmās Eglupjōs palihdjet šaimneezibā, par šo šaimneefam wajadseja šehnu šuhtit školā. Nahtōištā wāšarā Matišinam bija japaleef par „leelās mahjas“ lopu ganu. Dašu no tehwa mantas teefneštchi pahrdewa wairakšolištjanā, un naudu ušlika preekšt Matišina uš „prozeutem“, furu taš, pilngadigs tapis, waretu šanemt. Tagad Matišinšt wareja šašlimt, badu mirt, naudu, furas mantiueekš winšt bija, taš newareja dabut. Gana winšt dištchajūs un mahtei wiršū plijās, lai laištchot winu uš draudjes školu.

„Tu laistam esi prāhtu ištuhkojis!“ mahte, azis eepiehtuše, ištāuzās.

Tad Matifinſch nolihda pee malas un fluſi raudaja.

„Gan, kad buhš Marijas tehls gatavs, es medišču to uš pilšehtu...“ Binsch ņewi meerinaja.

Eglupjõs Matifinam, darba šinā, gahja daudī grūhtafi, netā agraf. Tagad winīch bija šweščā maijē. Neapraštamš bija Matifina preeš par to, ko tas atrada uī dšihwolka augščas pajumtē, wežā šchuhpuli, turīch apputejis dajchadu grabašchu štarpā, zitu azim jau ilgāku laiku weenaldfigs bija. Ar leelaku mihlestibu neižel mahte šamu behrnu iī

tšhutščas, kà Matišinšch wezàs, putekšainàs amišchu grah-
matas iſ tšuhpuſa. Katru waſigu brihbi, ſewiſchki ſweht-
deenàs, Matišinšch upureja wezo amišchu laſiſchanai. Tur
bija apraſſtitas ſweſčas ſemes, ſari, waroni, iſgudrojumi
un atradumi, un Matišinšch laſija ar taħdu intereſi, ka ſoti
beeſchi aiſmirſa ſawus peenaſtumus pret darbu. Wezais
Egłupis bija labš, bet wiſai ſtingrs ſaimneekš. ſau wairat
reiſchu winſch Matišinu bija iſbahriš. Matišinšch tad no-
puhtàs un gaħja pee darba. Daħš darbs winam patika.
Pee linu malſchanas Matišinam wajadſeja linu ſaujas, ſuras
bija ſauſas un zeetas, kà ſchagari, eelaiſt maſchinà. Uſ to
nu winſch bija meiſtars. Maſchinas ruħſchana, driħſ pee-
nemdamàs, driħſ fluſaka topot, modinaja Matišinà ſawadas
meldijas. Winſch duħza alaſch ſchàm ſawàm eedomibas
meldijam lihbi, un bija briħſchi, ſur tas pat laimigs jutàs.

ſawas wezàs paſinas, zuħtas, Matišinšch neaiſmirſa.
Tàs bija pahrgaħjuſchas Egłupju ihpaſchumà. Starp tàm,
ſuras bija aiſgalbà eeliſtas, atradàs ari Etetina un Uturinſch.
Matišinam liſàs, ka Etetina bija palituſe tuſlaka, zeenigaka.
Winai bija paſchai ſawa aiſgalbina. Monotoni urſchſchedama
ta peezeħlàs un apſweiza ſawu wezo ganu. Matišinšch pa-
ſmihneja. Koſta un nizinata no zitàm zuħtam wina wairš
netika, bet barojàs naħwei. Eedomajot to, ka Etetinu driħſi
kauš, Matišinšch palika domigs, papluzinaja zuħzeni aiſ
auſš un tad aiſgaħja.

Pa weħlo rudenlaiķu Matišinšch reti noſtaigaja uſ
aķmena bluķi. ſauleš deenàs tam pawiſam neatlika waſas.
Eliķtā laiķa ſalſchana neweižàs. Beigu beigàs Matišinam
bija jaatſiħſt, ka ſchis darbs jaatleeſ uſ naħſoſchu waſaru.

Ešo seemu Marija apzeemoja Eglupjus ap jaunu gadu tikai uī kahdām deenam. Seemas ūwehtkus wina bija pawadijuse pee kahdas draudzenes. Matifinšch ilgot ilgojās pehz ta brihšcha, kur tas ar Mariju atkal waretu ūarunatees. Bet Marija, winam par brihnumu, bija palikuse atturiga, ta uštorejās ūaimneeka ištabās, iī kūrām ta reti iīnahza. Matifinšch dšiki noštuma. Naktis tumsā winšch pahrdomaja, ka zilweki, beš iīnehmuma, ir grehzigi. Ka nahk deena un štunda, kur wišlabakā dwehšele top aišrauta kaišlibas twaitōs, kur ta apreibst un ūuhd uī muhšchu idealeem un ūirds iīkhištibai. Waj Matifinšch nebija malbijees, Mariju par engeli turedams? Waj wina bija zeeniga, ka tas winu iīžirstu atmeni? Kas wina bija? Tāpat nihzigs zilweks, wahjich, truhkumeem padots radijums. Šeb waj Matifinšch bija ko nojeedjees, ka Marija winu ūahka nizinat. Wareja jau buht. Šo Matifinšch pats ūewi tureja par gkehwu. No wišeem darbeem, par kureem tas bija ūapnojis, wehl neweens nebija pabeigts. Winšch bija Eglupju zuhtu gans. Tur Marijai teesham bija eemešls, winu ne-eewehtrot. Matifinšch beidjot apmeerinajās. Winšch apnehmās palikt weentulis ūawōs nodomōs, ja neweenam neko neišpaust, kas wina dwehšelē ūewiichki, ūwešchadi darbojās. Winšch kaunejās, ka tas Marijai bija štahštijis par ašaru-šapni, par tehlu, kuru winšch gribot iīžirst winai lihdsigu. Kapehz tad Marijas tehlu? Žit ilgi tad wini pašinās? Un waj wini bija dali-jušchees ūahpēs un preekōs? Winšch bija atrauts behrnu ūabeedribai, kūrā tas waretu preezatees; winu ūaištija pee netihreem kustoneem, kuru nešaprotamā urfšchkešchana winam bija deenam jašlaufās. Breešmiga ir zilweze, kura mašām ūirdim leek gadeem puštet zuhtu turwumā...

Matifinšch ūahka eenihdet wišus. Neweens winam ne-iīlikās buht zeenigs, lai winšch tam atklahtu ūirdi. Ari

mahte, kura wīnu katru deenu rupji bahra, wīna grahmatas noslēpja, lai Matišinšch šaimueezibā palihdsetu, wīnam īslifās, tā noschēhlojama wehrdseue. Mašā duhrite šawilkās un dšikām nopuhtam Matišinšch ašwehra wafarōs šawas aztinās. Wīnšch īškatijās bahls un īšdehdejis. Rupjās pakulu bīkfites, melnās nowilatas, tam krita nost. Kreklinšch tahds pat nowilats, uš kruhtinam wafā. Līfās, ka tam uš šauleem buhtu tīkai ahda ušpīhleta...

Pehz triju fungu deenas šaimneeks taisijās braukt uš pilsehtu. Molehma šlaktet Etetinu, kura bija wīšai nobarota. Uturinšch jau rudeni bija tizis nokauts. Kad Etetinu duhra, tad Matišinšch eefkrehja īstabā, eekrita mahtes gultā un šahka gaušchi raudat.

Wafarā Matišinšch eegahja pagrabā, kad Etetina guleja uš galda uščķehrsta. Beeš taukums bija ī greešuma uš abām pušem īwehrtēes. Burns bija ašinains. Ahda bahli šila. Matišinšch panehma šwezi un apluhkoja špaini, kurešch bija pilns ar ašinim. Birmo reiši Matišinšch šajuta reebjumu pret wīšu galu. Ne masaks reebjums wīnā radās pret zuhku ehdažeem... Šaihdšis Matišinšch īspuhta šwezi, aišgirta pagraba durwis.

Ši ķehka īnahza šaimneeks.

„Ko tu te meklē?“ wīnšch ušbrehza Matišinam un šatwehra tīf štipri ta elsoni, ka tas eebrehzās, „nu ķēki laikam eelaidi pagrabā! Pagana puika!“

Matišinšch aištezeja uš īstabu, lai atkal buhtu jašlaušās, tā šaimes laudis zitus aprunaja un pašchi taišnojās.

Marija lihds pat aišbraukšchanai īšturejās pret Matišinu weenalbsīgi, aušti. Par fīšifu ta nejautaja, uedš ari peesolija Matišinam zitu grahmatu. Šahdus mehnešchus pehz Marijas aišbraukšchanas Matišinšch dabuja šinat, ka wīna agrakais zilweka-ideals ejot šaderinaješ ar šahdu

šķaistu pilšehtas kungu un tagad lihgšmojotees beļ gala. Matišinšč ruhgti pašmehjās...

Atnahza wafaras. Matišinšč ar šamū ganamu pulku bija allašč pee akmēna štaba. Tagad winšč Marijas tehlu luhkoja aišbaidit uu tajā weetā mehginaja eedomatees engeli, kurušč nahč no debesim un atpešti wišus šehrdeenus un wajatos. Winšč šahča jau kalt. Bet kuhdā pehzpusdeenā tas wairs neatrada akmēna štabu. Matišinšč aišdušmam un šchehlabam nodrebeja. Kas bija eefahrojees wina akmēni? Te winam eenahza prahtā, ka Eglupjōs zehla jaunu sirgu kuhiti. Un pa deenwidns laiku akmēnu wedejs braufaja pa ganibam. Bailes winu pahrnehma: waj akmēna štabs jau tiš uebuhiščot eemuhrets? Winšč buhtu tezejis uš mahju, lai muhrneefus wehl atturetu, bet ganamu pulku winšč newareja atštahč. Muhščigi garšč winam iškifās šchis pusdeeuas zehleens. Beidjot peenahza wafars, un Matišinšč šteigščus šteidsās ar ganamo pulku uš mahju. Lopus mahjas aplofā šalaidis, winšč škrehja uš zekamo kuhiti. Teesčam, tur bija wina akmēns štabs pašchā šuhri ušlifs, wehl nepeemuhrets. Muhris nebija par Matišinu augštaks, tadeht weegli aiššneedšams.

„Kas tas, — manu akmēni?“ Matišinšč eefpeedšās.

„Kas par tamu akmēni?“ muhrneefs atzirta.

„To es kalu, tas ir mans akmēns! Matišinšč apleezinaja.

„Ej projam! netrauzē mani darbā!“ muhrneefs ušbrehza.

Kuhčs otrā galā parahdijās šaimneefs.

Matišinšč redšeja, ka labi nebuhš. Winšč eelihda šem leepas un šchnuščteja. Pee wafarinam Matišinšč parahdijās ar šarkanām, israudatām azim.

„Kas tew nu atkal par nelaimi?“ mahče jautaja.

Matifinſch neteiza ne wahrda. Wina meetâ muhrneefs imedamees iſſtaidroja, ka Matifinſch raudot pehz ſawa afmena ſtaba, kura weens gals iſſfatorees pehz jehra galwas.

„Raut tu, puika, weenreij meſtu meeru teem neefeem,“ mahſe noteiza.

* * *

Matifinſch iſcho naſti newareja gulet. Winſch rozinas ſajchnaudſis luhdja Deemu.

„Balihdſi man, mihlais Deemin,“ winſch fluſinam iſchuſteja. „Wadi mani pa labeem zeſeem. Rapehz gan wiſi pret mani? Un eſ gribu taſ tiſ labu ween...“

Bija maija naſts. Mehneſniza ſpihdeja pa logu. Matifinſch peezehlâs fluſinam no ſawas lahwinas, atwehra durwis un iſgahja pagalmâ. Salihzis winſch lihda uſ zelamo ſirgu kuhti. Râ murgôs winſch peelehza pee muhra, ſatwehra abâm roſam ſtabu un mehginaja to iſkuſtinat. Bet afmens nekufteja. Tas jau bija peemuhrets. Winſch peeſlehja dſelſ lauſteni pee muhra, uſſahpa pats uſ afmeni, tad uſwilka lauſteni un ſahſa wehl mihſjtos kaſkus drupinat. Wiſus ſpehſus ſanemdams, winſch kuſtinaja afmeni. Bet te kaſju noſperdams gar muhra malu, winſch pajau-deja lihdiſwaru, frita, dſelſ lauſtene tam paſaſ un taiſni ar galu paſchâs fruhtis. Matifinſch ſahpigi eebrehzâs un pagihba.

Gaiſmai auſtot winu uſgahja beſ ſamanas guſot. Maſte lauſija roſas un waimanaja. Matifinu eeliſa maſtes gultâ, fur tas waideja tiſ iſchehli, tiſ iſchehli... Atweda ahrſtu. Tas ijmekleja bruhzi un atrada, ka Matifina fruhtis bija pilnigi iſpoſtitaſ un ka nahwei wajadjeja drihſi eeſtahteſ.

Uj wafaru Matišinšch karšoni murgoja.

„Luhf', luhf'!“ winšch eekleedjās, „rit divas milšigas ašaras... Tur, uj augšta kalna štahw milšis un raud... Luhf', wehl divas wešas no kalna... Mufki, ko tu raudi? Tu efi leels, špehzigs! Tu raudi! Ja, es šinu, šapehz tu raudi! Tew wijs iſrahdas tiſ neezigs, tiſ maſinšch, tu weenigs efi leels! Tew naw ſcheit neſas ko eefahkt! Un zitur tew naw weetaš. Redjeet, redjeet, kà milšis raud!“...

Tad Matišinšch apkluša un elpoja ſmagi, ſmagi.

Mahte ſehdeja pee gultaš un ſkaitija luhgichanaš.

Wehl ſaule nebija noreetejuše, kad Matišinšch atwehra azu plaſtikuš un raudšijās ſtihi, pehdejo reiſi uj ſawu mahiti. Divas maſas aſarinaš noriteja pār wina waidſineem. Tāš bija wina pehdejās, wina nahweš ašaras.

„Deewš, uſnem Tu wina dwehjeliti Tamāš ſchehligāš rofāš!“ mahte dreboſchām luhpam tiſchuſteja un ſchruſtedama ſkuhpſtija ſawa miruſchā dehlina auſtāš luhpaš...

*

*

*

Kad buhš pehdejā ašara lijuše, kad tiſai ſmaidi ap-laimoš zilwezi, tad auſiš jauna deena, kura ſerubu bajuneš tewi, maſaiš waronit, modinaš. Tad zeleeš dſiſhwoi pee tawu idealu ſahneem, kuri reiſ nahkš, jo mehš winuš paredſam!

Baltas drahnas.

Bezais Kriščjahnīs pahrnahza wehlā wafarā no darba mahjā, noahwās rijās preeščā, kaššeja un šplahwa: wišadā šinā winšč nebija pee labas duhščas. Brihdi uš darba rateem šehdejis, winšč atgidās, ka bija šestdeenās wafars, ka pirts išturināta un ka wajadsetu labi nopehrtees. Kriščjahnīs bija wezs, tagad darbā peefušis, bet tomehr špehzigs. Winšč nekahšeja aiš šlimibas, bet aiš paraduma, tā ka wiša mahja noštaneja, un Ruhsis, kuruš otrōs ratōs, uš šalmeem, šaritinājees guleja, pazehla galwu un eerehjas.

„Kušch, tu šlimja! waj manis nepašihsti!“ wezais bahrās, bet tad peegahja pee rateem un šahka šuni glaudit.

„E, kašds tu muškis! Ruhsi, Ruhsi, kauuees!“ Sunis išlehza no rateem, šahka lunzinatees un šlehjas wezim lihdi fruhstim.

„Ej prom! ej prom!“ wezis, weenaldfigs tapis, teiza un gahja mudigi uš namu, lai panemtu nešeenuš karsta uhdens un balto weku ar šlotinu, kuru wina šeewa mehdja tam šchahdās reišās nolift pee dahrja wahrteem, uš weletomas. Bet šchoreiš winšč wekas un šlotinas wolti išmeklejas. Wezais breeimigi šašfaitās.

„Tad lai welns par štenderi paleef!“ winšč dušmās iššauzās un aišgruhda nama durwis, tā ka to walejee galbini iščķihrās, „ko ta wezeue gan domā!“

„Nekleedš nu, nekleedš, es jau nahfu!“ weza pee

ehrbega muhra turedamàs, pàr akmeneem lejup fahpdama, lehni runaja, „manim glujchi aismirfàs.“

„Aismirfàs!“ wezis ruhza, — „tif tew ir ta darba un to pašchu tu aismiršti. Es lai eju un ffreju zauru nebeku, un pelnu preefšch jums wiſeem!...“

„Ak, Těhtit! paleez nu meerà, wiſi jau guk, un tu te nemees fà patš nelabais!“

„Guk!“ Kriſchjahnis iſſauzàs, „faš man no ta! dod man drehbes un ſlotiau!“

Wezà, jema un pareſna ſeewina, neteiza wairš ne wahrda un gahja meklet flehtinà weſaš un ſlotinaš. Wezais apſehdàs uį weletawaš, faſheja un ſpłahwa, tahejadi iſteifdamaš to, ko taš wahrdeem newareja iſteift, proti ihgnumu pret wiſu paſauli. Ja, ko taš wiſš palihdheja, fa winſch tà gahja un įtrahdaja! Neſad winſch wehl nebija ſlintojis. Tſchetrdeſmit gaduš winſch jau juhri gruhti darbojaš, bet bija un palifa kałps. Un fahdš kałps! Šaudis runaja, fa winam buhſchot labi daudi eefrahtaš naudaš. Kad Kriſchjahnim ſchahdaš runaš nahza auſiš, tad tam ažiš įwehroja.

„Ja, nauda ir tiſpat netaiſna pret mani, fà mana ſeewa un mani behrni. Man wjadſetu buht i naudaš, i ſeewaš un behrnn, bet ihſtenibà man winu naw. Kaš ta par ſeewu, faš tee par behrneem! Nejauda neka! Naw iſturibaš, naw prahta. Ko eefahf, ta nepabeidš. Un wiſi beidſot uſ mana kafla. Kad nu eš reiſ frihtu, faš tad?“ Kriſchjahnis domaja.

Schahdš brihſchš winſch pat nopuhtàš. Bet wišwairaf wina ſirdi faſchnaudſa domas, fa ja winſch mirtu, tad wezajai nekur žitur weetaš fà nabagu mahjā.

„Taš faunš! taš negodš!“ winſch klufibà waimanaja, „patš, ja eš ari rahpu eefchu, tomehr ne-eefchu ubagot. Luht, ne-eefchu! Tad labaf deefin ko!“

Āo viņš nebija gar šāvu vēzeni ņēmees — gana ar labu, gana ar launu, tāl panāktumu nebija nēfahdu. Viņš atfina, ka tā bija tāhds zilvēziņš, ar kuru nēfā nēwareja eēfahkt, tāpēhž ka tāi truhka viņa praktiika aprehkina. Šhi ihpāšhiba bija no mahtes pahrgahjuje uš behrneem, viņeem tšhetreem dehleem, kuri bija zits par zitu nederigāks. Par vēzāto dehlu, kas bija deenejis jāldatōs, nēfā nēfināja, tas bija un palika pājūdis bej vēhsts. Par otru, Šehfabu, toteesu sināja viņi laudis, ka tas nēm viņu, kas nāw pēējēts, pāfihst katru zētumu un katru lītumu punktu, pēhž kura tas wār tikt jōdits. Treschais, Andrejs, bija drusziņ rehwa atfitees. Tas vēhl strahdāja, no Turgeem lihds Mīkeleem mehdiā eēt par wāfāras puiši, pa jēemu štaigāja pēlnā, gan linus kulsidams, gan malku zirfdams. Bet tāisni šhi dšihwe pēē daudis šaimnēēem vēzajam Kriščjahnim reebās.

„Waj tu domā, ka vēēns šaimnēēks par otru labāks?“ Kriščjahnis reij dehlan ušbrehža, kad tas šchēhlojās par šāvu wāfāras šaimnēeku, „ja tas ir par daudis leels nēleetis, tad nōškatees, kad ēfat jēm tšhetrām azim, tad išper wiāu freetni. Ja tu nēwari, tad ēfi pēlnijis, ka ar tēwi tā apektas!“

Āri Andrejs bija glehws un preekšč šawās nahkotnēs gluhči tumredžigs. Tāl wisleelafās erastibas tehnam dārija jaunafais dehls Pēteris. Kad par Pēteri bija runa, tad Kriščjahnis gluhči waj pahrwēhrtās. Tād viņš jafoda pihpi jōbōs un nirgajās.

„Pēer tu auščhu waj nēper, nēfahda labuma! Bet pēhreēna wajādēja man. Kaut mani toreij kahds labs zilwēks nomilnojis tā, ka waj dšert jāprāsa, kad es šchim jaunfundsinam to školas naudu māfāju. Kas tur nu ijnahža: nē zēpts, nē wāhrits! Par kungu grib buht, un kungs nāw! Strahdneēks tur nēijnahk. Ak, kahds mulkis es biju, pirk-

dams Peteriſſham Riga wadmalu, ſchuhdinadamſ tam ſwahrfuſ un ſahbafuſ! Ro ſchis puika eefahſ? Dai nu eet pee Gefchſas mahzibà!"

Uu teeſſham, ar Peteri bija wiſlaunaki. Tehwſ patſ, labu gribedamſ, bija to ſamaitajiſ. Wiſu naudu, wairaf ſimtuſ, kuruſ wezaiſ neiſſafami gruhti ſtrahdajot bija eefrahjiſ, winſch preekſch Petera bija iſdewiſ, to ſkolodamſ un lolodamſ. Peteriſ uofluma lihdſ aprinka ſkolai, bet newareja tàſ nobeigt, pirmfahrt taſ nebija wiſai apdahwinatſ, beſ tam eefahſa palaidnigi dſihwot, ſahſa mahuit tehwu uu zituſ, kamehr wiſſ nahza gaiſmà, kad Peteri iſſlehdſa no ſkolaſ. Duſmàſ tehwſ to gandrihi waj noſita. Kad duſmaſ bija pahrgahjuſchaſ, tad tehwſ wairſ nepretojaſ, ka Peterſ paleef mahjaſ un ſagatawojaſ uſ kàhdu „ekſamenu“. Bet nu jau bija wagahjuſchi ſeſchi gadi un no ekſamena wehl nebija nekàſ iſnahziſ. Kriſchjahniſ bija iſdewiſ pehdejoſ rubluſ un beidsot dehln aiſdſiniſ, lai eet un peeluhſo, kà patſ tiſtu pee maijeſ.

Schahda liſtena wajatſ, wezaiſ Kriſchjahniſ ſehdeja uſ weletawaſ un gaidija, kamehr wezene nahſtu ar welu un ſlotinu.

„Alau, wezaiſ,“ wina jau pa gabalu ſauza, „iſmeklejoſ, bet kà naw, tà naw. Eſ taſ domaju, ka tew wehl kàhds balſſ krekſſ buhtu, bet eſmu pahrfatijuſeſ. Refleedſ nu, ko lai dara, weza galwa!“

Kriſchjahniſ ſakoda ſobuſ. Tà tad pat balſta krekla winam nebija. Winſch ſita duhri uſ weletawaſ, bet neteiza ne wahrda.

„Peteritiſ ir atnahziſ,“ weza naiwi peefihmeja, ſlauzidama ſeju preekſchautà, „neſahz ween nu wina atkal bahrt. Winſch ir tiſ ſlimſ un nonihziſ, ka ſirdſ waj pa kaſlu lez laufà, winu uſſtatot. Kurp tad lai winſch zitur eet, ja ne pee ſaweem wezakeem?“

„Lai winſch eet pa ratu!“ Kriſchjahnis eebrehzàs,
„es winam pajumtes nedoſchu!“

„Aſ Deems! aſ Kungs!“ wezà eefahſa waimanat,
„ſchehligais Debeſu Tehiti!“

„Aſ Deems! aſ Kungs! ſchehligais Debeſu Tehiti!“
Kriſchjahnis ſawadâ balſi atkahrtaja.

Tad winſch eeſmehjàs, ſauni un ruhgti.

„Neaiſmirſti ta, ſo es par Peteri ſaziju, zitadi es
par ſewi negalwoju!“ Kriſchjahnis ſtingri noteiza un, pat
nehmiſ ſpains ar ſiltu uhdeni, eeneſa toſ atpaſaſ kehſt.
Seſtdeenàs waſara laime, nopehrtees, nomaſgatees un uſ=
wiſt tihraſ drahnàs, winam ſchoreiſ nebija nolemta. Winſch
neatzerejàs tàs reiſes, ſur wina ſewa tam buhtu deruſe
pilnigi tihru, baltu weſu. Rupjais paſulu audums palika
muſſcham dſelteuſ, daſchadeem laufumeem iſraibots, ſaut
ari to dehweja par maſgatu. Uu tàs ſaruhgtinaja dſiki,
dſiki Kriſchjahna dſihwi, ſa liſtenis pehz gruhtàm darba
deenam nedahwinaja winam neweena poetiſſaka brihſcha,
ſur tàs ari meeſigi waretu juſtees labakſ un zehlaſk, nekà
tàs zauru nedeku, rupjuſ darbuſ ſtrahdadams, wareja juſtees.

„Tad lai welns paleek par ſtenderi!“ winſch ruhza,
ſahpdams uſ flehts, ſur pa waſaru bija eetaiſijis ſewim
guſu weetu, ſamehr wezà wehl ilgi palika ſtahwot pee
weletawaſ.

Lai gan Kriſchjahnis bija gluſchi noguris, tomehr
uſbudinajums ſewas nolaidibas un Petera pehz winam ne=
ſahwa eenigt. Ilgi winà wahrijàs duſmas pret ſewu un
dehlu. Taſ pamaſam ſchis duſmas norima. Geſtahjàs paſch=
kritika, un ſpreedums par ſewi paſchu Kriſchjahni beidſot
peemahza, atkal attiſtit ſewi lihdszeetibu pret ſewu un
Peteri. Winſch eedomaja toſ laiſuſ, ſur tàs un Gewa bija
jauni, kad tee zerejàs un mihleja weens otu. Tad Kriſch=

jahnīs nebija prašijis, vaj Ģewa ir gudra vaj ne, vaj tā spēhji luhkotēes ar praktisku, apdomīgu ūktu nahkotnē, winšch bija atšinis, ka Ģewa ir smuka, ka tas beš winas newareja dšihwot: winšch to mihleja. Un winšch Ģewu bija ušrunajis, palikt winam par laulatu draudzeni. Ģewa winam bija peeglaudusēs, un tad winšch īwehreja, to nešat vaj uš rokam, to mihlet un atkal mihlet. Un kas no tā wiša bija īnahzis?

Ziņ neezigs ir zilwešs, ziņ mahji wina šolijumi, kaut ari winšch juhtas deesiu ziņ štiprēs! Ja, taišni štiprais juht to wišlabaki, ziņ grehta ir dšihwe.

To wairak Āriščjahnīs par pagahtni domāja, jo wairak winšch atšina, ka pee wišam šawas dšimtes kluhdam winšch pats ir galwenais wainigais. Kapehž winam waja dseja prezet Ģewu? Waj wina tam ka hdreis ušbahšas? Nešad ne. Drihsaki tā no wina pabehga. Kapehž winam nebija tišdaudi prahta bijis, šawalbit juhtas, kurām nebija teešibu, buht īščķiroščām par wina nahkotnes likteni? Winšch bija wihrs ar štingru raksturu, tiš darbigš un ušzihigs, ka neweens zits, un tomehr šewas īwehle winšch nebija luhkojēes uš to, waj wina īredšetai ir tišdaudi meēšiga un garīga spēhka, ka tā waretu dšihwē winam lihdsšefot. Ģewas ahrigi pariščkamā buhte, winas glihta parahdiba bija winu peewarejuse. Ar to daba winu bija breesmīgi peekrahpuše. Winšch nebuhtu Ģewai pahrmētis winas mahhibas un newaribas, ja wina tam wišmasakais weenu freetnu behrnu buhtu dahwajuše. Bet tagad winšch ar nebeidjamām šahpem atšina, ka wiša wina dšihwe, wiši puhlini welti bijušči. Un ja ari winšch, pee wežās lauzineeku morales turedamees, liktu šawas zeribas uš nahkoščo labaku dšihwi, uš dšihwi pehž nahwes — debēšis, ari tad winšch newaretu laimigs juštees, kad wina dehleem buhtu jazešč elles mokas. To Āriščjahnīs it labi šajuta, ka tas, kas šchini pašaulē nenoskaidrojās un newareja tiši

noskaidrots, tas ari winā pašaulē nespehja šhini šinā nefa laba panahft.

Luhft, tapeh3 winam nenah3a meegs, kaut gan nogurums bija pahrnehmis wišus wina lozekfus.

Wina garš darbojās tif ilgi, kamehr nah3a atfina, ka wina zenteenu mehrkis ir kà kahda stahwa, augsta flints, kuras galotne tihda miglā, kura tikpat draudošha augšhā, kà lejā, un kura uštahpt winšh weli puhlas. Tad winšh atrahwa domas un juhtas no šhis flints augšhdalas un krita wiš atpakaļ pee šamejeem, pee nemahfukeem un gkehweem, pee teem, kuru redses aplošs neaptwer leelafu ilgumu un plašumu, kà weenu deenu un weenu šoli uš preekšhu waj atpakaļ. Ašaras šahfa winam aumalam pluhst pār waigeem, winam bija šawas seemas, šawu behrnu tif loti šchehl. Dihdszeetiba pret šamejeem beidsot lee3a wina raksturu, kaut gan lauft wina, šha dšelschainā wihra, nefad newareja. Rrišhjahnis stipri eewaidejās, šweeda rofu šeenā, it kà gribedams to no šewis aijšweest, šho rofu, kura nefa laba nebija warejuse padarit. Un ausa jau rihts, kad winšh wehl nebija aijwehriš azu. Winšh peezehlās šehdus un luhfojās pa flehts logu lejup dahrjā. Putni jau šahfa tšhinwinat un debešs šahrtojās. Agraki winšh bija jutees kà dabas gresnumu lihdsihpašchneeks, taš no ta laifa, kur wina dšimtē wišs šahfa eet uš leju, daba, rahdijās, winam šhis teešibas bija atnehmuse. Ka winam nefas nepeedereja, to winšh juta, un dušmigi winšh luhfojās walgajām azim uš rihteem, kur šaulei wajadseja drihs ušlehft, ne preekšh wina, bet preekšh labakeem. Šho dahrju, šhis drumas un plawas winšh agrak bija mihlejis, bet tagad winšh tās ušluhfoja naida pilnām azim. Dauds, daudz gadus winšh te bija strahdajis, wairak nefā kahds zits, šaimneeks, šaimini un apšahrtne to flufi un šfaki apleeginaja, bet tomehr no

wiša šča darba augleem winam nebija ne tiš, ziš melns aiš naga. Wišu, wišu tas bija darijis preešči ziteem. War buht, ka winu laudis wehl godam peeminetu, ja dehli tam buhtu labaki išdemušchees. Bet tagad wišur, kur tas rahbijās, laudis iščušteja: „Duhš, tas ir šaglu Šeščkas tehms!“

Rapehž tas wišs tā bija?

Winšči šakoda šobus, eefita šmagi ar duhri pa loga štenderi un tad atkrita šeenā, kà eewainots šwehšs nahmes šahpēs.

* *

„Tad jau wezais Kriščjahnis buhš waj šahzis ščmoret!“ pamatš wihrelis, pa trepem uš flehts augšču šahpdams, šmeedamees runaja, šamehr Ģewa, glušči kà beš padoma, lejā štahweja, drebedama par to, kas notiks, kad wezais nahšs lejā un ar Peteri šatīšees. Peters teščam bija šlimš, dšeltens, noleešejis, kà ihšts nahmes behrns.

Winšči šehdeja flehts šahnōš, paleeweni, uš weza bišču štropa un knibinajās ap paegļa nuhju, ko weenmehrs nesaja lihdsi. Mahte tam peegahja šlaht, noglaudija galwu un nopuhtās.

„Deemš Kungs, kur tam wezim ta širds!“ wina teiza. „Kà winšči wakar bija noškaitees!“ Štahwešču tew preeščā, lai tad šit mani pa preešču!“

Wežā eesahka raudat, ari Peteram raustijās luhpas, bet raudat winšči neraudaja, tas bija drihšaki špihtigs šmaids.

„Ko nu wezis,“ Peters fluši un noteikti apgalwoja, „nešina, ko runā un dara.“

Mahte pee šcheem dehla wahrdeem it kà apdomajās. Winai lišās, ka Peters tagad nerunaja pareiši. Wina pagrešās un apluhkoja štihiwi dehlu, tā ka tas nolaida ažiš.

Wihrelis pa tam bija ušfehdees uš loga, tā ka šahjas šarajās pār trepem, brihdi nesinadams, waj modinat wehl zeefchi aišmigušcho Kriščjahni, waj atstah to šamehr tas pats zetas.

„Kur tad tu, Kriščjahni, esi wafar bijis?“ wihrelis beidjot runaja. „Šaule jau pusdeenā!“

Kriščjahnis atwehra azis, paškatijās domigi uš wihreli, it ka šad buhtu jau šen bijis nomodā un šinajis, ka wina šaiminšč šehd uš loga.

Šlgi Kriščjahnis neteiza ne wahrda, tā ka weefis manija, ka wezais naw pee labas duhščas. Šifai tad, šad wezais bija ušpihpojis, winšč prašija, zif tahlu esot šaiminš ar darbeem. Šaruna eefahšās gauši un šauši. Širms abi nošahpa, šaiminšč Kriščjahnim prašija, waj tam šchodeen buhščot watas.

„Kas tad ir?“ Kriščjahnis štrupi prašija.

„Tur mums ir tahda leeta,“ wihrelis štomidamees, aiš aušs šafidamees, runaja, „tas šlibais štroderis grib laišt grahmatu uš Šigu, zif šlitti te mums eet. Šigā esot atbrauzis weens šungs... no paščas Šeterburgas, išklausčinat, ka teem šemes šaudim eet. Štroderis domā, lai šalpi un rošpešni ari šchelojctees. Un ja jau to šaritu, taš jau laišam šahda šchelaštiba nahštu!“

„Šahda šchelaštiba?“ Kriščjahnis eefmešjās un paškatijās šobgaligi uš šaiminu.

„Šad ari ta wišmašakā,“ wihrelis pašahweja, „uš muhšu plezeem gulstas wiši darbi, un mešs lai maššajam leelās galwas naudas!“

„Ša, ja, tur tewim taišniba,“ Kriščjahnis domigi peefihmeja, „bet waj štroderis ir tas wišrs, kas to wares išdarit?“

„Nu, winšč taš rakštit prot,“ šaiminšč taišnojās,

„ir bijis ſchur tur, paſaulē, ſchumiſ gan pee leeleem, gan pee maſeem, muſkiſ winſch naw, ja ari druſku weegls, ſa jau wiſi amatneefi!“

„Par wiſeem amatneefeem tu nemaſ labaſ neruna, bet par ſkroderi tewim taiſniba. Weegls winſch ir, bet muſkiſ winſch naw. Paſaubets jau zaur to neſaſ naw, ja ari to rakſtu dehl muhſu dſihweſ atweegloſchanas eefneeds!“ Kriſchjahniſ notahpt taiſidamees runaja, „lai gan eſ netizu, ſa ſchi ſchehlaſtiba nahktu tiſ drihſi. Par to rewijiaſ kungu jau bija ari awijes rakſtits; ſinamſ, ſa labumſ nahktu, ja mehſ ſinatu to ihto zet. Bet ej nu tu ta mekle! Strihweriſ ar leeltungu eet uſ weenu roku, pee ta greetteſ ir welti. Welnſ ſina, ſo winſch tew tur neſarakſtis, un tu pawelz tikai fruſtus, lai noteek, ſaſ notidamſ... Waj tad beſ ſkrodera tur naw neweena, ſaſ labi rakſtit prot! Wiſlabaki buhtu, ja luhgumu rakſtitu kreemu waloda!“

„Ne, naw wajadſigſ!“ ſaiminſch apgalwoja, „warot rakſtit ſkaidri latwiſki, jo tur jau eſot kungi, ſaſ to leetu pahrtulko! Atnahz tikai pee wakara uſ muhſu Sila plawu tur mehſ pee ſchkuhna wiſi ſapulzeſimees!“

„Labi, eſ eefchu,“ Kriſchjahniſ apſolija, un ſaiminam ar to peetiſa. Winſch pahrkahpa par ſehtu un aiſgahja, pihpi kuhpinadamſ.

Kriſchjahniſ peegahja pee Petera, un mahteſ ſeja ſmaidiſa laimigi, kad tehws dehlam ſneedsa roku un ne-teiza neweena ſauna wahrda. Taſ runat ar Peteri winſch ari nerunaja, ſaut gan ſajuta dſiku lihdiſzeetibu ar ſlimo dehlu. Ari tad, kad mahte aiſgahja puſdeenu pagatarwot, winſch ar Peteri nerunaja.

Behz puſdeenas Kriſchjahniſ ſahdu ſtundu ſarunajaſ ar ſaimneeku; tad, kad mahja tapa klufu, winſch iſnehma

no ſkapja ſpredikſu grahmatu, apſehdās pee loga, lai fluſibā laſitu tai ſwehtdeenai peederigu gabalu. Kriſchjahnīs gan ne iſſatru ſwehtdeenu to darija, bet tagad garš wīnu dſina uſ to. Špredikīs attikās uſ Luſaſa ewangelijuma 14. nodatās 26.—30. panteem, kuru ſaturs ir ſeſoſchs: „Ja kaš nahk pee Manīs un ne-eenihst ſawu tehru un mahri, ſeewu un behrnus, brahluš un mahſas, un turklaht ſawu paſcha dſihwibu, taš newar buht Maņš mahzeklīs. Un kaš ſawu kruſtu neneš un neſtaigā Manim paſaſ, taš newar buht Maņš mahzeklīs. Jo kureſch ir juhſu ſtarpā, kaš torni grib uſtaiſit un papreekſchu neapſehſchaš un nepahrdomā, ziſ taš maſſā, waj winam padoma buhſhot lihdi pat galam? Dai, kaš winſch to pamatu liziš un neſpehji pabeigt, wiſi, kaš to redi, ne-eefahk wīnu apſmeet, ſazidami: ſchiš zilwekš ir eefahziš zelt, bet naw ſpehjiš pabeigt!“

Un tahlaſ ſpreedikſi ſtahweja: „Ja, pahrdomā labi, pirms tu gribi ſem pateeſibaš karoga ſtahteš un karot ar paſauli, waj tewim wehlaſ nebuhš ſchehl, ka tu to eſi darijiš? Kaš to labi nepahrdomā un ſawu ſirdi dala, weenu puſi peeſchkirdamš pateeſibai, otru melu paſaulei, taš newarēš paſtahwet ne ta Kunga, nedš paſauleš preekſchā. Eſat aukſti waj karſti, bet ne-eſat remdeni! Un kaš eſat reiſ nodomajuſchi, palikt par ta Kunga mahzekleem, tad ſchſiratees no paſauleš, bet neſkatatees ar ſchehlumu uſ paſauli, kur juhš reiſ baudijuſchi grehzigu laimi. Peſtitajiš neprafa, lai juhš atſtahtu ſeewu un behrnus, brahluš un mahſas, bet tiſai to launu, kaš winōš miht. Bet winſch praſa, lai juhš winuš eenihſtat, ja tee juhš welk atpaſaſ pee meleem un zita launa. Winſch praſa, lai juhš eenihſtat ſawu paſcha dſihwibu, ja ta iſeet uſ launu un negrib beedrotees ar labu, kur japanēš gruhtibaš un behdāš. Re-

dsat, tas ir jums japahrdomā, jamahzas pasiht juhsu dweh-
feles ihstenā buhte, waj ta war un spehi eet karā preeksch
pateefibas, jeb waj ta ir radita preeksch pasaules, kurā
walda meli, netaišniba, sahdsiba, sleptawiba, laulibas pahre-
kaphschana? Pahrbomajat, pirms juhs buhwejat to torni,
ar kuru juhs leelatees, ja ari tas naw lihdi pusei gataws
tizis. So kas ir juhsu solijumi, juhsu raksturs un leeliba,
ja jums truhst padoma un spehta eefahktu darbu west
galā? Netas zits, ka labatais lihdsfelis, gahst juhs beidjot
apfmeekla. Par ta Runga ihsteem mahzeeksem juhs tifseet
tifai tad, kad jums buhs padoms, kad juhs par pateefibas
waru un muhschigu godibu buhseet pilniga ffaidriba, kad
juhs buhseet pilnigi atfinuschki, ka nauda, manta, gods un
flawa issuhd ka duhmi, bet stiprais pateefibas pamats un
griba, west wifas leetas wiau ihstenas un winam peemeh-
rigas meetas, zenfchanas, dot katram, kas wina: proti
fwehtu, laimigu dsihwi, — ka tee ir muhschigi un neis-
fkauschami, ka tee pastahwes, kaut ari debes un seme justu,
weenigi tad juhs wareseet fluht par ta Runga ihsteneem
mahzeeksem, weenigi tad juhs nemseet samu kustu ar preeku
us plezeem un staigaseet pa pateefibas zeku. Tad juhs ne-
schehlofeetees, ka jums schi dsihwe sneeguse tif mas preeku,
ka juhs esat daudi strahdajuschki, bet mas nopelnijuschki, jo
juhs sinaseet, ka juhs esat zihnijuschees preeksch weenas
labas leetas. Un kad pehdejā dsihwes brihtina, kur tee,
kas scheit wifus labumus baudijuschki, drebēs, nesinadami,
kurp tee dodas, jums, ihstenee Kristus mahzeeki, luhpas
faltis un nahwe speedis juhsu kruhtis, tad jums nahks
juhsu leelā laime, proti atfina un apfina, ka juhs esat
dsihwojuschki preeksch pateefibas, preeksch kuras teefas rei-
wifa radiba drebēs, juhs neprafseet wairaf algas, ka
meeru un atpuhtu no juhsu zehlajeem darbeem. Un scho

algu jums juhſu Kungs un Meiſtars dos! Winſch juhs eetehrps baltâs drahnâs un wedis ſawâ meera walſtibâ. Amen!“

Šcho iſlaſijuşcham Kriſchjahnim liſâs, ſa wiſa wina dſihwe tiſtu apgaiſmota. Winſch taiſni bija ſawu ſirdi dalijis. Beſ padoma taſ bija eeſahzis ſawu torni zelt. Birms taſ bija ſkaidribâ bijis, ſam winſch ſtrahdâ un puhlas, taſ bija tiſ daudſ ſtrahdâjis! Preeſch dehleem bija naudu iſdewis, lai tee panahſtu paſaulē godu un ſtahwofli. Bet ſchad un tad winſch tomehr bija nolahdejis toſ zilwekus, ſam ir ahrigs gods un ſtahwofliſ, bet ſam meli uſ luhpam un wiltus ſirdi. Waj nebuhtu labat bijis, ja winſch jau paſchâ ſahſumâ buhtu eenihdejis ſawu ſeerwu un behrnus, pat ſawu paſcha dſihwibu, ſur tee neſâs uſ ſaunu? Tad apſmeekls, ſo paſaule tam maſſatu, nebuhtu pelnits, tad winſch wiſmaſakais buhtu pateſibas leezineekls, ſawa Kunga un Beſtitaja mahzeklis, ſurſch droſchi waretu luhkotees nahwei azis. Bet tâ winſch bija eeſahzis ſawu dſihwi beſ padoma, ar leelu ſpehku un gribu, bet beſ ihſtena mehrka.

Kriſchjahnis iſgahja laukâ ar grahmatu roſâ. Mahte ar Peteri ſehdeja flehts preekſchâ, uſ ſleegſchâ, ſluſu ſarunadamees. Wini ſatruhſâs, tehwu ſawadu, tiſ ſwinigi nopeetnu eeraudſidami.

„Šche,“ Kriſchjahnis ſtingri runaja, ſprediķu grahmatu dehlam roſâ ſpeesdams, „laſi to, war buht, ſa wehl ir laiſs un tu to ſapratifi. Meſapratifi, tad dſihwoſi par wolti un nihſdams iſnihſi!“

Tad lehnâm, nodurtu galwu Kriſchjahnis aiſgahja uſ Eila plawu.

Bee Sila plamas ičķuhna jau atradās mešels bars mihru, kad Kriščjahnis tur nonahza. Winšč gahja turp tīkai tapehž, ka bija šolijees nahft. So winšč negribeja nekahdas dšihwes atweegloščanas, nekahdas ičķehlastibas, kà tīkai to, kuru winšč bija pelnījis. Ja, kad tas wina jaunibà buhtu uotizis, kur tas buhtu warejis šmeltees školàs mairaf prahta un išglihtibas! Bet tagad? Kas gan winam wareja weeglot dšihwi? Nemeens, ja ne tas, kuršč waretu wina šeeru un dehlus pahrleezinat, lai tee štrahdatu lihds ar winu preešč ta laba, ko winšč bija atfinis par labu? Bet ari ta truhka, un truhka ari winam pašam padoma, wišur šinat, kas launs, kas labs, ja tas puhlejās šlatu mest wištahlatà nahkotnē. Nahkotnē preešč wina wišs bija tumščs. Kamehr winšč bija lašijis šprediki, tīkmehr winam likās, ka tas šaprotot, kas patešiba, kas labs, kas launs, bet tagad, kur tas grahmatu bija išlaidis no rokam, winšč atkal apmulša, atšihdams, ka wina preeščà išplatas nepahrredšamà, neišprotamà dšihwe, kura ir kà laimes špehle: welz loši, warbuht tu winnē, warbuht pašpehlē. Un winšč bija pašpehlejis.

Šapulzejusčamees turaf nahftot winšč apķehrās, ka tas netaisgajees, melnām, netihrām drahnām. Bet atpakaļ eet winšč wairs newareja. Raiminšč ar štroderi nahza pa noru winam preti.

„Labdeen, labdeen, Kriščjahna teh“, štroderis, šlibo šahju weikli mehginadams lozit, šmeedamees šauza, mehš jau tewis gaidam. Tu jau eši tahds prahtigs mihrs, šinasi mums dot šahdu prahtigu padomu!”

„Šinu, šinu,“ Kriščjahnis, štroderim rofu šneegdams teiza, „labi jau buhtu, ja jums šchi leeta atnestu šahdus auglus, bet es netizu. So augščà leef mas šwara uš to, ko te, apaščà, šaka, lai gan te apaščà, ir tas pamats!”

Rahdi tšetri spēhļa kahrtis uī šķēhna durwim, kas bija uī noras nogahstas. Katram spēhletajam bija pa diweem aiī muguras, kas ar wisleelako sīntahribu šetoja kahrtīchu spēhlei.

„Kui!“ Krišchjahnīs noīptahwās un šlauzija ar pilnu roku šawu širmo bahrdu, „waj jums labaka darba nam, kà trumpas šīst? Tahdeem, kà jums, drihšati wajaga pehreena, nekà šchehlastibas. Sweešchat nošt tās maitas, un runajat, kas runajams, ja nemat leetu nopeetni, — ja ne, tad es eēšchu projam!“

Krišchjahna wahrdi atštahja eēspaidu. Kahrtis noīlēhpa. Durwis nolika zītā, šausakā weetā, uī tās škroderis uīšweeda šarulletas papira loššnes un tad nogulās uī wehderu, atšpeēšdamees ar elkoneem uī durwoju malas. Weens špizeja šihmulī. Škroderis iīnehma tintes pudeliti.

„Luhguma rakštis tīf tad war nahkt spēhkā, ja tas rakštīs ar tinti,“ škroderis šwarīgi teiza, „bet papreešchu uīšježēšim ar bleištīk!“

Krišchjahnīs šawadi pašmihneja. Wīnšch šehdeja uī afmena, pee šķēhna pakšča un gaidīja, kas notīfs.

„Papreešchu tak wajaga apšpreest, ko rakštīs, un kà rakštīs,“ Krišchjahnīs runaja, „un par wīšām leetam newajaga melot un pahršpihlet, bet tā, ka katrs lašīdams šajuht, ka ta ir pateēšiba. Weenīgi tad, ja luhgumam ijdodas tos fungus pahrlēezinat, war buht kahds panahšums!“

„Šinams, šinams,“ škroderis, galwu lozīdams, runaja „bet tas nu nam tīf weegli, jo katram ir šawa pateēšiba un šawas behdas. Waj tu, Krišchjahni, domā, ka mehš tee weenigee. . . Šaimneeki ari šchehlošees, šchehlošees i krodšineeki, i melderi, i leelfungi. Katram šawa šchehlošchanās. Mums jarakšta no kalpu un amatneeku pušes, lai mums peešchir wairak teešibu. Šo kahda ir muhšu teešiba: teešajas kalps

ar šaimneeku, kalps katru reisi pašpehlē. Teesajās štroderis ar šaimneeku, krodšineeku waj melderi, štroderis katru reisi pašpehlē. Tapehž mums ir jaturas kopā un jāscheļlojas pee augstās Baldibas, lai pamehlē, ka tiktū špreesta taisniba. Šuhs jau wiši šinat, tā manim ar krodšineeku išgahja. Strahdaju pee wina diwus mehneschus. Beidsot, kad prasu šamaksu, winich man šaka, ka es esot wehl wairak apdschris, nekā manim no wina nahkotees. Gahju šuhdsot, ko tur dabuju? Štrihweris teiza, ka mani waja-dsejis eetupinat, tapehž ka es nepareisi šuhdsot. Waj tas ir taisniba? Un tahdu leetu ir šimteem!"

"Nu tad šahž, ko tu gribi rakštit?" Ariščjahnis nepazeetigs teiza.

"Es domaju, to tičinu newajadsetu aismiršt," Kalniku Šprizis peesiņmeja, „uš tās praščenijas. Šo wairak goda parahdīši, jo labaki!"

"Pagaidat, pagaidat!" štroderis runaja, „es ušrakštišču ar bleištiķi!"

Brihdi rakštijis, štroderis peezehlās šehdus un komišķi nopeetnā, kleeđsoščā balši lašija:

"Augsti dšimusčam, augsti godajamam Kewidenta fungam, muhšu taisnibas dewejam.

Gewehrojot muhšu gruhto štahwotli, mehš eedroščinamees juhsu šchehlastibu luhgt, mums klahst štahwet un muhš apšargat pret netaiņneem šogeem. Mehš dodam šaldatus, strahdajam, ziņ špehjam, bet labuma mums naw nekahda. Seelfungi, muiščas fungi, junkuri, štrihweri un teesās wihri eet wiši uš weenu rofu, bet mehš tiķ lai peeraugam, ka nedabujam šilu muguru..."

Un tamlihdfigi wišs luhguma rakšts gahja tahlat, kamehr wisbeidsot nahža:

"Šuhsu wispadewigafee kalpi un amatneeki..."

Nu nahza wahrdi.

„Tas ir labi,“ Kálninu Sprizis, kas no kalpu pušes bija eewehlets weetneeku pulkā, runaja, „tīfai to wajaga iščhahpat: muhšu taišnibas dewejam... Es domaju, tā nemehdī rakstīt!“

„Sinams, tā newar rakstīt,“ kaħds zits teiza, „jo wiņšch mums wehl nekahdas taišnibas nam dewis. Warbuht, ka wiņšch dod, warbuht ka nedod. Bet tas zits ir glujchi labi, es ešmu gataws to parakstīt!“

Štroderis pahrrakstija rakstu ar tinti, parakstija to pats pirmais, tad nahza tee, kuri mahzeja rakstīt, beidsot tee, kureem bija japawelk krusti. Wiši jau bija parakstijušchi wahrbus waj pawilkušchi krustus, bet Kriščjahuis šehdeja un nezehlās.

„Kriščjahni, tew ari japarakstās,“ štroderis teiza.

„Nē, es nerakstišču!“ Kriščjahnis iřsauzās un peezehlās, „jums ir wispirms ar šewi jatop škaidribā, tīfai tad juhs warat no ziteem ko prasīt!“

Un lehnām, kā nahzis, wiņšch atkal atgreesās uī mahjam.

*

*

*

Pa šilu eedams Kriščjahnis pahrdomaja, waj tas pareiři darijis, neparakstidams luhguma raksta. Taišnibas šaulei tatschu reiř wajadšeja usleħt un apgaiřmot pašauli. Nekur un nekad wiņšch wehl nebija ar pilnu apřinu preeķšč wispahribas darbojees. Wiřus darbuz tas bija weizis, paturedams muhščam tīfai to mehrķi azis: kur un kā wiņšch pats un šaweji buhtu laimigi. Bet nu jau tīf daudī gadu bija pagahjuščhi, un wiņšch laimes nepasina. Waj šchis luhguma raksts nebija weetā? Wiņšch bija řauzeens no břikas eelejas liħdī augstako kalnu galotnem:

dodat mums zilvēlu tēfības, atšwabinat muhs no netaišneem fungeem! So pirms šchi reforma nenahža, newareja nabaga ņemes tahrs zeret uš darbu preekšč wišpahribās. Zilvēkam, kuras jarauj fatru azumirkli tīkai preekšč ņewis, nam laika preekšč laimes weščnas ņanemščanas, un tas, kuršč tīkai netaišnibu pašiht, newar pašiht laimes, jo laime ņtahw tīkai tur, kur ņtahw taišniba.

Kriščjahnis fatrā ņinā buhtu luhguma rakstu paratstijis, bet ņtrodera auščiba minu atbaidija. Waj to kads zilvēks nehma nopeetui? Wišpreeduma Kriščjahnim nebija, bet toteeu leelaka pahroleziba, kā ari wina ņingrais raksturs wilka wišs ahrtahrtēds darbds ņingras robeščas. Aušča taišnibas newar ņapraft, un netaišnibu wišč ņaprot tīkai tad, ja ta winam dara ņahpes. Bet Kriščjahnis ari tad pret netaišnibu uņtahjās, ja ta winam atneša reešču labumu waj patihķamas baudas. Un tad wišč ņajuta pret ņewi tahdu pat reebjumu, kā pret ziteem, ja tas bija kahwis netaišnibai waldit ņewis labā.

Uš mahju ejot wišč iņwairijās no leelzēka, jo tahds noplekščķejis un uetihrs wišč tur neušdroščinajās rahditees, kur baņnizeui gan kahjam, gan brauščus atgreesās.

Behuam wišč gahja pa ganibu zeku, gahja pa teku, kuru wišč jau daudš ņimtām reišču bija gahjis un gan drihs fatru reisi weenu un to pašču domu domajis! Kā weenreiš pazeltees augstaki, pazeltees pats un zelt ari zitus.

Wišpirms wajadseja paščam pazeltees. So peedņiwojumi ar behleem rahdija, kā newar zitus zelt, pirms pats neredš tahķaku, tīf tahķu, ziņ tas wajadsiģs, lai ņpehtu ņkaidri iņķķirt ņawu mehrķi. Bet par ņcho ņawu dņihwes mehrķi wišč nekad nebij ņkaidribā nahzis un ari neweens zits winam ta nerahdija. Kopšč behrna deenam wišč laņija bihbeli, dķeeņmn un ņprediķu grahmataš, bet to teksts

winau tika uš ihu brihdi apmeerinaja, — ja, winam dašč-reiř radàs ašina, ka šchis grahmataš praktiřka dšihwè špehleja gurdenu, jaunàs zilwezes prasibas neapmeerinořchu lomu. Un laikrařti řinaja par fareem, řkandaleem, řlepka-wibam, řahdřibam, řtrihdeem, bet par labu wiřai mař. Řehniku un Łaika grahmataš bihbela bija ari pilnaš ar řtarptautiřko un maľřtju eefřchejo nemeeru weřstim. No wiřa, kaš bija rařřtits un eefřeeřř, wezajam Řriřchjahnim tika Řriřtus ewangelijums bija atližees ka řwehtš un dahrgš řřmantojums. Bet ar řcho Řriřtus garu winšč it nekur newareja peebedrotees. Un ari wina pařcha daba un rařřturs bija par rupju un neiřkoptu, lai waretu pilnigi ļaut řawam garam eetehrpreeš ewangelijumà un tad řtaigat drořchi jaunoš, řchauros un ehřřchřainoš zeluš, kuru wed pee dwehřeeš meera.

Bet nepahrwarama bailiba no pařauligaš waraš un goda to attureja, uřřahřt řcho jauno dšihwi. Uzim redřot, beř ihpařchaš laiřlibaš winšč newareja uřřtahteš pret dšihwes neleetibam, atkļahti un drořchi, ar pahrleezibu, par kuraš wahrdeem un darbeem neweens wairš neřchaubitoš.

Ła deena neauřa, no kuraš tee freemakee un zehlaķee řapno řemes wirřu, deena, kura dšihwe ķkuhtu ļauķa, řařřkanořcha un zilweķu atpeřtořcha.

Taš brihdiš nenahja, kur zilweķš ķkuhtu brihwš no neredřamàm řaitem, kuraš wina attura, darit labu.

Un ka řchauřřš, Řriřchjahnis atrahwa řehtaš wahrtuš, lai uķmekletu řřtabu, kur taš tiķdaudř gruhřtibu, řķumju un řirdšehřtu bija peedřihwojřš.

„Bezà, nebuhš labi!“ winšč gaudi runaja, gulta eegulees un roķaš uř řruhtim řalizis, „nahķořchàš řeemas laikam nepahrđřihwořchu! Ła ween ir, it ka ļad řirdi řpeeřtu; un ahtri peeķuhtu!“

„Remelf nu,” wezà neustizigi runaja, „ar fchito runu tu jau mani gadeem baidi!”

„Bet weenreij jamirft tatschu ir! Ilgi waj ihfi, reif ta ftundina nahf... Un armeenu tuwafu un tuwafu.”

Wezà ueteiza nefa, nopuhtàs un iigahja. Brihtiau wehlaſ iſtabà eenahza jauns zilweks, furſch apſſatijàs uj wiſàm puſem, bet tad broſchi gahja uj faſtu, fur Kriſchjahnis guleja.

„Kas tur ir?” Kriſchjahnis, puſarwehrtàm azim eenahzeju uſluhſtodams, jautaja.

„Es!” jaunais zilweks imedamees teiza.

Tas „es” apſehdàs uj gultàs malu un Kriſchjahni wehrdamees praſija:

„Waj flims efi, fruſttehw?”

Kriſchjahnim filts un auſſts pahrfrehja pàr ſauleem. St fà jauns ſpehſ wiäu pahraehma. Fruſttehws! — ar fcho labo wahrdu wiäu laiſam pirmo reiſi wiſà wiä dſihwè uſrunaja. Bet pee tam winam tà bija ap duhſchu, it fà fad wajadſetu jautat: „Fruſttehws? Kas es tem par fruſttehmu? Kas tad tu tahds efi, — es temis nepaſiſtu?”

Winſch pazehla galwu un ilgi, ilgi jauno zilweku uſluhſtoja, beſ fà to waretu faſihmet. Bet beidjot tas atjehdſàs un nobahleja, fà nobahl, fad faut fas pawiſam negaidits un nezerets atgadaſ.

„Laiſam waj Andreewa dehls?” winſch baididamees teiza.

„Glufchi tà, fruſttehw! Andreewa dehls — nahzu temi apmeklet!”

„Tif tahlu — —” Kriſchjahnis brihnojàs.

„Kas muhſu laiſòs, fruſttehw, ir tahlu? Wiſur dſelfszeku ſleedes un telegrafu ſtigas. Tif fehſtees eefſchà

un brauz! Weenigi pee mums gan wehl to mejšu ir daudš.

„Tas jau wišs ir labi, dšiššžeki un telegrafi, bet tištahlu taš juhs newarat un newarat ištudeeret, fà to muhsu gruhito dšihwi labot,“ Krišchjahnīs eesmejhjās, bet to-mehr šchee smeekli škaneja pahrmetošchi.

„To mehs weenreis ištudesim gan,“ jaunais zilweks zeešchi runaja, „ne wiši ir tahdi, fàs augštštolu wolti ap-meklè!“

Ar labpatišchanu Krišchjahnīs luhfojās uš jauno studentu un buhtu bijis gatarws, tam waj wišu pee kahjam nolift.

„Kà gan juhs to išdarišcet?“ Krišchjahnīs ar azim jautaja, un students, lišàs, wina azu walodu šaprata.

„Mehs urbšim, zirtišim un šalfim, šamehr gaišà uš-šchlahšfees taišnibas awota štruhkla, no tàs mehs wišcem došim dšert!“

Krišchjahnīs ušmanigi klaufijās studenta dedšigajà runà, tad winšch aišwehra azis un dšiki nopuhtàs.

„Tas wišs jau ir labi, frustdehlin,“ winšch beidsot runaja, „bet es netizu, fà juhs, jaunee laudis, warešat pašauli labot, ja Krištus naw winu warejis labot. Krištus bija pats labs, bet waj juhs pašchi ešat labi, tas wehl buhtu papreešchu pamatigi jaišmeklè.“

„Ša, fà tad lai to išmeklè,“ študents jautri eesmejhjās, it fà par Krišchjahna weenteešibu papreezadamees; „redši, frusttehwi, abšoluti laba naw pašaulè, mehs ari pehz ta nedšenamees, bet mehs zenšchamees šašneegt peemehrigo labu, tas ir: to, pehz fà wešels un wešeligs prahts praša. Wišlabaki to wezais Luters ištšaidrojīs tajà luhgšchanas pantà, kura interešents naw titai wehders ween, bet ari garš un kurešch apmehram škan tà: „Muhsu deenišchēu maiši

dod mums šchodeen!" un iſſklaidrojums apſihme un ſauz pee wahrda wiſas tās leetas un preekſchmetus, kas iſtaifa muhſu ſopeju labu: ehdeenu, dſehreenu, ehſas un mahjaš, ſeewu un behrnus, laufus un lopus, beſ tam labu gaiſu, meeru un weſelibu, ſaunigu dſihwi, tad wehl godu, labus draugus un uſtizamus ſaimiaus un tā jo projam. Un ſem „tā jo projam“ ir jaſaprot tee, kuxi nahts un ſaros preekſch ta, lai buhtu labs gaiſs, meers, weſeliba, ſauniga dſihwe, gods, labi draugi un uſtizami ſaimiai!"

„Tew gluſchi Andreewa duhſcha," Kriſchjahnis teiza un pazehlās, „pag', palaid mani, eeſim uſ klehti!"

Negribedams ſtudents peezehlās, winam patika ja-runu turpinat. Kriſchjahnis iſtahpa no gultas, tad noſtah-jās ſtudenta preekſchā un laipni azim mirtſchſinadams to uſluhſoja.

„Es ſchodeen biju meſchā un tur redſeju to wezo oſolu, kuxſch manim ir allaſch daudi lizis domat," Kriſchjahnis runaja, „wiſu zilwezi war tam ſokam peelihdſinat. Waj tu domā, ka tas oſols top jaunats, ſtipraſs, labats un ſaſats? Nē, tagad wairs ne! Weetweetam atſet ar jaunū ſparu ſahds ſarš, bet ar wiſu ſoku eet uſ beigam. Ja, reiſ winſch peenehmās ſtiprumā, ſaſumā un plaſchumā, bet tad ſahſa ar winu eet atpaſa. Un tā ir ar zilwezi. Winai tomehr beidsot wiſai ir jatruhd, jo winai truhſt ſafnes, kas waretu tai uodroſchiuat muhſchibu. Mezere, kruſtdehlš, tiſ daudi no zilwezes. Mehš, ſemes ruhki, eſam ta zilwezes ſafne, un mehš juhtam, ka eſam iſturtejuſchi, agratajās ſtingribas wairs naw, ne wežās, ne jaunās, ſaut gan laiſi un apſtahkli ir labojuſchees. Es ſahſu peerast pee ruhgtās pateeſibas un nepraſu wairs welti, ka pehž tas tā?"

„Tu, kruſttehm, eſi jau wežs, tew ari wairs newar

buhť jaunibas špara, un tas ir nepareizi, ka tu pehť šamas dabas istehlo wišu zitu !”

„To wišu zitu es jau šen esmu ari pehť tawas dabas istehlojis,” Kriščjahnis pašmehjās, „un esmu demis zilwekam leelu, pahrať leelu nosihmi, bet es esmu peewihlees. Tomehr es tewim šcho jauko maldu negribu leegt. Jo kas gan ir zilweks beš wineem. Melaimigs, nemeerigs un pee tam wahjšch kustetajs...”

Klehti Ģewa zeemīnu nehmās meelot, un studentam, negribošcham, wajadseja bandit. Kriščjahnis pa tam stahstija par šchis deenas notikumu Ģila plawā, kas studentu ļoti intereseja.

„Newajaga tiť jaudet duhšchu,” students runaja, „neťad ta newajaga darit. Newajaga neťad eedomatees, ka jatruhd, bet wajaga toš apstahķtus apķarot, ķuri truhdus pabalsta. Tu šmejees par šķroderi, tapehť ka winšch ir zitads, neťa ziti. Ģs to šaproťu, ka winšch ir šmeekligs un ka par winu šmejas, bet es nesaproťu, ķapehť tu winam nepeekrihti, ja winšch labu darbu padara. Un šchis luhguma raksta šastahdijums ir teešcham labs darbs. Ķapehť tee ziti, ķuri naw šmeekligi, tā nedarija? Ķopelni winam ir, un es winu par to zeenu. Bet tu, ķrusttehwa, efi, ka rahdas, pee wiša wezā, newehrtigā un nepeelaiščhamā tā peeaudšis, ka newari no ta tiťt waťa, ķaut gan ari tu to atšihsti, ka wajadsetu buhť zitadi.”

„Ķi, nerunā, ķrustdehķs, tā ! Ķad tu buhři manā wezumā, tad tu domāsi zitadi. Tu efi dedšigs, bet es biju wehl dedšigaks. Tagad es esmu remdens, bet tu buhři wehl remdenaks. Ģewehro to, ka wiši zilweki šchahwajas, wiši guť, wišus pahrware meegs... Wišus, wišus. Un newar itin neťa darit pret meegu, ihšu laiķu tam war preti

turetees, bet beidsot ir japadodas. „At, kà tas buhtu zitadi, ja nebuhtu meega!“

„At, kà es par tahdu runu waru dusmotees!“ študents errigi uslehta no apgahstà puhra un staigaja pa šchauru flehtiau, kuras grihdas plankas lihgojās kà paminas, zita par zitu dšitaki eeflihgdama un augštati pazeldamās.

„Un kaut ta ari buhtu weena weeniga štunda,“ študents šwinigi turpinaja, „kura buhtu muhšu dšihwei nolemta, un pehz tās nahktu deefin fahda druhma nahwe, mums tomehr ir jazenščas šcho weenigo štundu godam un zehli nobšihwot. Šaunai un jaukakai dšihwei wajaga nahkt. Taišnibai wajaga uswaret!“

„Kas taišniba ir, par to ari ešmu daudš galwu laufijis,“ Kriščjahnis peemetinaja; „lai gan ne-efmu deefin fahdus kalnus gahšis, tomehr pehz taišnibas manim wadjsetu eet labaki. Bet ja nu atkal tà špreesch, kurešch wairaf strahdajis, tam pehz taišnibas wairaf nahkas, tad tam, kuras špehšs, ir taišniba, jo tiš tas war wairaf strahdat, kam wairaf špehka!“

„Nē,“ študents dedšigi ištanzās, „preešč šewis zilwekam wajaga tišdaudš strahdat, zif tas wišnotaf wadjšigs, pahrejā špehka augtus tas lai peeschkir teem, kam špehka masaf!“

„Luhš, tas ir neštaidrs wahrds: zif wišnotaf wadjšigs! Kas lai to ismehro, zif tew wišnotaf wadjšigs, un kà tu pats to domā, tas warbuht nešatriht ar taišnibu. Šchahdas robeščas ir gruhti wilft. Šr šlahpes, eedjer tatšchu fahdu pileenu wairaf waj masaf, nekā šlahpes praša. Un tāpat tas ir pee ištalkuma un pee zitu prašibu apmeerinajuma. Ta nu ir ta masakā netaišniba, kuru padara, ja pahrškatas, kad taišnibu grib, bet ta leelakā ir

un paleef ta netaišniba, kura naht no ta, ka taišnibas negrib."

"Waj tu gribi taišnibu?" študents prasija.

"Un kà wehl!" frusttehtws smehjās.

"Nu, tad tewim ir ari jagrib, lai mums buhtu labaka dsihwe, jo preekšč šchis taišnibas waj pašchi akmēni brehž!"

"Kà tā?"

"Nu redsi, ja uš kahdu buhti šaka: tu efi simš, tad ta jautā: kur ir tas uhdenš, kurā es waru peldet? Ja šaka uš kahdu zitu, tu efi šehnišč, tad tas prasīs: kur ir mana walšts? Un ja nu uš tewi kahds eedroščinas teift: tu efi zilweks! tad prasi tu winam: ja es ešmu zilweks, kur tad ir mana taišniba?"

"Ēj nu un mekle šawu taišnibu!" Kriščjahnis ruhgti iššauzās, „es winu ešmu wēlti meklejis. Waru teift, ka beš taišnibas ešmu tizis dšembinats un dšembets!"

"At, tu Kungs un Deems!" Gewa, rofās šaščnaušdama, runaja, „kà tu teezi šaimots un pulgots!" Updomā taš, Kriščjahni, ko tu runā! Gan Šjabs nolahdeja to deenu, kad tas bija dšimis, bet Deems winu ari bija grūhti peemelejis. Tew ir šawa istika, šawa pajumte, bet u nebeidš šaimot Deemu!"

Študents šahka gahrđi šmeeteš, tā ka Gewa išbrihe nejušes uš winu luhkojās. Ari Kriščjahnis, študentu it labi šaprašdams, pašmehjās. Gewa šafneebtām luhpam luhkojās stihwi uš grihdu, tad tai eefahka birt ašaras, un wina apšlehpa waigu preekščautā.

Kriščjahnim un študentam fluwa neomuligi. „Naw tewim eemešla raudat, mežā," Kriščjahnis runaja, „tewim wehl nefad naw tiš grūhti gahjis, kà man, un es pawišam, zif atminos, ešmu diwas reišas wižā šawā muhščā raudajis, šamehr tu raudi šatru deenu."

„Kõ tad es tur warn darit, Deems man iäs ašaras ir dewis,“ Gewa runaja un atštahja flehti.

„Kā peefeets un peekehdeets es esmu!“ Kriščjahnis ņmagi teiza, neņahdi newaru pazeltees. Un teeņham preeņņch manis naw taiņnibaš. Wišs buhtu jau zitadi, bet manim ir ņchehl ņewas un behrnu. Es newaru winu atštaht un wini ir tee, ņas mani wišwairaf welk atpaņal.

„Welz winus augņchā,“ ņtudents runaja, „ja tu newari winus augņchā wilņti, un wini tewi welk lejā, tad tu eņi wineem lihdsiĆs!“

„Es esmu wineem lihdsiĆs,“ Kriščjahnis ar neiņņņafumu ņchehlumu teiza, „es to ņahņu atņiht. Un es nepelnu balto draħnu, peħz ņurām esmu ziħniĆees wiņu muħņchu!“

„Te,“ ņtudents ironiņki uņņita uņ kruħtim, „te, ņirdeš tew naw ņahrtibā! Nē, tu newari buht ņarotajš! Juņt zilweņam wajaga tiņai tiņdaubņ, ziņ tas wajadsiĆs labafai dņiħwes ņahrtibai. Bet juņt ņlimigi, pahrmehrigi, lihdi ašaram, tas ir mums wiņeem ņaitigi. — Dņiħwo ņweiņš, ņrustteħw, es eeschu uņ to ņkroderi, par ņuru juħš ņmejatees. Es winam doņchu daĆhus padomus!“

„Lai tewim weenumehr labi eetu!“ Kriščjahnis ņirņnigi teiza, „ej un palihdi, ņam japalihdi, ar padomu un darbu. Tewim wehl wiņa dņiħwe preeņņchā!“

Students wehl apņtahjās fleħts preeņņchā, luhkojās briħtinu uņ Kriščjahni, ņas uņ tiħnes ņehdeja un leħnam gremoja maiņes garoņu.

„Kreetnš zilweņš un tomeħr nederiĆs!“ ņtudents teiza un aiņgahja.

*

*

*

Zauru ņeptembra mehneņņha deenu Kriščjahnis wilņa no mahņņa iħmehrzetoš linuš. Smalņš leetuš mirdeņnaja,

un ugunsturs mahrka malā welgumā tšuhhlajās, ne pilnigi isdšisdams, ne ari špehdams tift pee pilnigam leefmam. Wairaf reišču Kriščjahnis bija ištahpis malā, šafildijees, tad atkal tšahpis aukštajā uhdeni. Agrafi winšč weegli šcho darbu panesa, bet tagad winu drebināja drudšis. Šaimneeks ar otru šalpu šchad un tad peebrauza, peefrahwa ratus ar iswilktajām linu šaujam, lai iswadatu parugajeem. Netad winšč nebija Kriščjahna tif šalihkušča redsejis. Bet pee lauzineekem, kuri wiši kopā šuhri grūhti štrahdā, nedšird jautajuma: „Waj tu nespehji?“ Wajaga špeht! Un eji, kamehr krihti.

Šaimneeks beidsot redseja, ka ar Kriščjahni naw wairs labi. Winšč uhdeni štahwot bija atšpeedees ar muguru pret malu un, rošas nolaidis, waideja.

„Krišč, tšahp laukā!“ šaimneeks teiza. Bet Kriščjahnis netahpa.

„Newaru!“ winšč beidsot isrunaja, it ka kad winam par šcho nespehtu aiš šauna waj šemē wajadsetu eeliht.

Šaimneeks ar oira puisča palihgu iszehla Kriščjahni no mahrka. Rahjas winam bija glušchi štihwās. Winšč nerunaja ne wahrda un palika pušgulus pee mahrka, kamehr to noweda mahjā. Tur winu pahrgehrba un eelika gultā.

Žif labi ir gultā, kad nespehts eesahzis waldit, žif labi, kad naw jašalimst uš šaileem, auksteem atmeneem. Tad tatschu tikdauds Kriščjahnis bija šastrahdajis, ka wina nopelnu deht to eelika gultā un apšedša ar rupju, bet tomehr šiltu šegu, kad ias wairs newareja kuset.

Aukštajā mahrka uhdeni winšč bija šaaukštejees un dabujis nermu drudši.

Treščā deenā pehz šašlimšchanas neweens newareja Kriščjahna waldit. Winšč murgoja un muldeja, šweeda šegu nost un gribeja dotees laukā. Ģewa un šaimneezē

neka nespējja, vajadzēja nākt šaimneetam ar otru puīši, un tee ar mofam dabuja Kriščjahni atpakaļ gultā. Pahris reišču winšč stipri švihda, tad uš laizinu winam palīka labā, bet mehlaķu karštums bija saufs, un Kriščjahnis waitis nespējja pazeltees. Rahjas winam rahwa frampji, šchahdōs brihščōs winšč waimanaja, gluschi tā šmilšteja.

Mošpreeda, braukt uš ahrstu. Bet uš lauteem pee ahrsta nebrauz tīk drihši. Braučchanu atlika uš rihtu.

Watarā Kriščjahnis nahza pee šamanas. Winšč iščdjhra glahši tehjas, apehda pahri djeħwenu ogu, jo šchabums winu leelišķi apširdsinaja.

„Waj Peters te ir?“ Kriščjahnis prašija.

Čewa ušbedja šwezes galu, ušlipinaja to uš škapišča; Peters peeuahza pee gultas un apšehdās.

Kriščjahnis šalīta rotas un nopuhtās.

„Peterit!“ winšč šchlupšteja, wina luhpas drebeja, „Peterit!...“

Peteris šahķa raudat. Kad winšč apmeerinajās, tad tehws liķās ešam aišmidšis. Bet tas nebija meegs, tas bija nespēķis. Peteris mehlejās, ļaut tehws ķo runatu, bet winšč neķo nerunaja, jo winšč lahģā parunat nēwareja. Čewa lašija djeesmu grahmatā. Wiķas nahwes un mirščhanas djeesmas ia bija iļlašijuse un šahķa šchirštit luhģščhanas, ķad Kriščjahnis winn šauza.

Čewa nolīķa grahmatu un peeleezās pee wihra.

„Čewa,“ Kriščjahnis tščuķšteja, „tad ušwelz man baltas drahnas... baltas drahnas...“

Čewa pašlehpa šēju wihra paduķē un tščuķšteja.

Rihtam austot Kriščjahnis bija iļdsiķis.

Hamlets.

Romels.

Seelzeſch eet augſchup, peeſalnē. Baltas ſmiltis ſpihd ſawadi, bahlipelefi wakara frehſlā. Wiſapſahrt jauna preeſchu un egſu atauga apmehram diru wihru augſtumā. Pa ataugu reti, ſchur tur redſ augſti paſteepuſchās, pa leelafai dafai wiſas maſleet uſ weenu waj otu puſi paleekufchās, ſchmaugas preebes, kuru galotnēs tiſai maſs kuſchēits ſtujainu ſaru atgahdina, ka tās wehl ſalokſnes. Schis augſtās preebes ir wezu laiſu leezineezes, jau iſdſihwojuſchas, ſalihkuſchas it ka noſkatas pār plaſcho, ſako, jauno paaudſi. Preeſch ilgeem, ilgeem gadeem te iſdega meſchs daudſ werſtem tahlu. Wet ſemes rakſturs ir tahds, iſdob beſ miteſchanas jaunu dſihwibu, kura, ja ari ne gluſchi, tad tatſchu ſawā buhtifkajā garā lihdsinas ſen pagahjuſchaj, iſnihkuſchajai dabai. Nu wina atkal atſet un ſtiſprinas, parahdidamās ar teem paſcheem dailumeem, ar to paſchu ſakumu un ſmarſchu, ſchalſonu wehja un brihniſchēigo eeſpaidu uſ mums kluſumā...

Brauz kad tu griſi pa meſchu: gandrihs weenmehrwinsch uſ tewi atſtahs to paſchu ſawado eeſpaidu: tu eſi it ka apnemts, peeſpeeſts nobſikinatees ſawā eeſcheenē, kad tewim ir apnizis luhſtotees uſ toſu galotnem, padomat par to, ka wiſa gan ſchis meſchs naw redſejis un peeſdſihwojis. Laudis ſkrej ſawās kaiſlibās, neapmeerinatām un

neapmeerinajamàm ilgam pa pasauli, smeekleem un ašaram maldaš no weenaš weetaš uš otu, bet mešchs šahw un paleef weenà un tajà paščà weetà, peemehrodamees uš wišfmalkafo un apšinigafo dšimtenes dabai. Winšch aug meerigi, brihnum apdomigi, šuhkdams iš dšimtenes semes flehpja daščadaš weelaš un ſulaš, pakustina it kà ſchaubidamees galotnes, kad wehjšch puhšch iš tahleenes. Mešchs rada un wairo tewim dšeešmas, winšch ar šawu miškłaino ſchalkonu pawada trihžoščos afordus tawaš dwehšeles meldijās.

Bet ari mešchs kluhst ar laifu zitads. Ari winšch maina šawu iškātu un dšeešmu. Toreiš, kad tu gana sehns biji, tad gan wežās, ſchmaugās preebes tāpat augsti ſlehjās, masleet peeleekušchās, it kà ložidamas želus pret ſilo, augsto debesi. Bet jaunee koki nebija wehl tiš kupli un neaišfedša tahdà mehrà išdegušchās peekalnes. Tagad wišs ſtipri atšehliš, peenehmees kuplumà un augstumà. Šweščhs, wišmasakais ſweščhaks...

Bet Jahniš šawu dšimtenes mešču pašina: wišwairaf pehž kalneem un lejam, pa kureem leelzelšch weda... Ja, ſchee kalni un lejas, tee mainas un pahrwehrščas wehl daudš, daudš lehnaki, nekà laudiš un mešchi. Uš wineem pamatojas tã ſakot muhšu dšihwes weeglumi un gruhumi, un tapehž mehš toš wišahtrafi atkal uššihmejam. Jauni žekla ſtabi... Ari ſirgš ir žits: naw wairš wežais, miškłais behriš, bet kaut kaħds ſweščhs, no tšchigana waj ſchihda eemihtš ſirgš, kušč galwu nodnhriš, lehni riškcho... Un waj tu redseji, žit Šuram jau ſirma baħrda?" Winšch gan wehl ir žitabi wešels un ſpirgtš, ſpeħta winam netruhšt, bet winšch ir tapis pawiřam žits Šuriš... Naw wairš agrakās jautribas, smeeklu un joſu..

Širgš ſahka wilkt ſmagi ratus, ſahwaja peekalnė.

Juris iſlehza iſ rateem, Jahnis palifa ſehdot: wiſch jau bija palizis tiſ weegls, iſfaltis, beſmit gadus pa ſkolam dſihwodams.

„Waj tu wehl mehds danzot?“ Jahnis praſija, neſinadams par ſo runat.

„Nè! wairs nemeizas... wezas ſahjas! Bet ſchad un tad, ja teeſcham ir wjadſigs, eſ wehl pamehginu... No jaunajeem naw nemeena lahga dejotaja: wiſi griò dejot frauſſeſi, bet nemeens lahga neprot, tiſai tà maiſas, beſ ſahdas ſahrtibas...“

„Un prežetees tu neprezeſees?...“

Juris ironiſki nopuhtàs.

„Kapehž ne, ja eſ dabutu tiſai lahga ſeemu, bet tà nu weenreiſ ſalpa wiſhram eet... Saimneeka meitas nedabu un freetnu ſalpa meitu tiſpat tà nemaſ naw. Taiſnibu ſaſot, prežetees naw ſlikti, ja wiſs eet pa godam. Bet prežetees tà uſ ſila gaiſa, ſa nemaſ neſini, ſo tu prežè, tà mant netihk. Ka tu ſinatu, tà muſſu apkaimè laudis dſihwo: tà ſaſa: prežetees. prezajas, bet laulatees ne, un ari tec paſchi, kuxi ir laulati... labat par to nerunaſim...“

Juris attal eekahpa ratos un ſtubinaja ſirgu, drihſaſi tezet. Wini jau bija ſaſneeguſchi tehnam peederigàs ſemes galu. Drihſ tee iſbrauza iſ meſcha. Sahdſcha, kura atradàs Jahna tehwa mahja, guleja wehl ſahdu werſti tahlu, dſità trehſlà. Weeta bija jauka, uſ upes kraſta. Jahna tehnam bija taukaſàs plawas un augligatàs druwas wiſà pagaſtà. Uri meſcha winam netruhſta. Mahja bija gandrihſ iſmaſjata. Tapehž Jahnim bija droſchas zeribas iſſtudet... par ſo, ta wiſch wehl ihſti neſinaja, ſaut gan winam prahts it ſewiſchi neſàs uſ ahrſtneezibu. Bet mahte, ſlimiga un fluſa ſeeweete, wehlejàs ſawu wezaſo

dehlu redset reis kà mahzitaļu šamās draudjēs bāsnizā...
Šahnis mihleja šamu mahiti, tapehž winšch nonehmās, ja
tas mahiti apbehdinatu, ka winšch gribetu tapt par ahrstu,
tad študet teologiju.

Naw uš pašaules brihwaka zilweka, kà abiturients,
kuršch nupat gimnāzijās kuršu pabeidšis, brauz uš tehwa
mahju! Zif daudš zeribu, zif idealu! Tam wišam wiš-
gaishaki špihd zauri mihlestiba, dailā jaunibas mihlestiba.
Šauneklis šamu isredseto deerwina. Winšch tai grib šaga-
tawot laimigakās deenas, uodrošchinat winai zeenigu štah-
wolli dšihwē. Deena pehž deenas paeet laimigās zeribās,
šapnōš un darbā preekšch nahkotnes...

Šahna tehwa logā eemirdsejās ugunš.

„Mahte temis gaida ar leelu ilgošchanos!” Šuris
lešni teiza, „tas ir labi, ka tu nu buhfi mahjā... Wina
arweenu waid. Tehwš reti ir mahjā: winam, war šagit,
ir tas pagasta wezakā amats par postu: gandrihš katru
wakaru winšch dšihwo frogā. Džert winšch dšer mas, bet
uš mahju nenahf...”

„Kā tā?” Šahnis gandrihš šadušmots eefauzās, „ka-
pehž winšch šehd frogā?...”

„Ko tur runat!” Šuris nopuhtās, „laudis wišadi
rnnā. Šaba jau gan wini nekad nerunā. Bet ka ar
muhšu šaimneezibu pehdejā laikā eet šoti atpakaļ, tas ir,
kà melns uš balta. To es wišlabaki redsu, kur man katru
deenu tas ir jaredš. Brihnums gan par tawu tehwu: zif
winšch ir labs zilweks, un tomehr tas naw wairš labi...
frogā un atkal frogā...”

Brihnums! frogā? Ari Šahnim širds nešās uš frogu,
newis tapehž, lai tur plihteru, bet lai redsetu winu...
Šas winam nebuht nepatika, ka Marija dšihwojā frogā,
ka winas tehws bija weens no wišneapšinigafeem weikal-

neekem, kas sihmejās uļ tuwaka labklahjibu. Bet Jahnis mihleja Mariju, un tapehž winšč zentās wiņus winās dsihweš weetas un tehwa launumus ne-eewehrot. Saļums bija tā krodšineeks turigs tapis, kurešč ņawas meitas pehž neščehloja naudas. Winšč to ņihtija uļ pilsehtu skolā. Un Jahnis ar Mariju tur, pilsehtā, bija daudš tuwaki weens ar otru cepasinuschees, nekā uļ laukeem. Beļ tam wini jau bija kluruišči wezaki, ņaprahtigaki un iņglihtotaki. Marija apmekleja pilsehtas meiteņu skolu tikai diwus gadus. Tad wina palika uļ laukeem pee tehwa.

„Kā tad Saļumam labi eet? Jahnis prasija.

„Kas tad tahdam wezim kait? Kente par frogu maja, eenahķumu daudš. Naķšs Jahnu deena, aiķeēš uļ frogu, tad redseši, kā laudis dsihwo... Saļums jau nu ir muķšu wištuwakais kaimiņšč... Lasdiņšč iņniķa, to iķķlapeja. Saļums nopirķa Lasdina maķju, tagad muķju ņahbris!”

„Tā!” Jahnis brihnodamees iķķauzās, „ta man ir pirmā dsiredeķķana!”

„Tā ir... tā ir... Ķannķundse Marija ari dsihwo reiķam Upmaķdš, lai gan weķis to grib weenmehŗ pee ķewis redķet...”

Ķuris peķdeķos wahrduš runaja ar ihpaķķu nodomu, winšč ņinaja, ķahda interese ir Ķahnim preekšč Ķariķas.

Bija pate pušnaķšs, ķad ķekineeki eeķrauja ķehtā. Ķahnis tuhķin eegahķa iķtabā, ķuni labinadamš, kurešč wina ne- paķihdamš, breeķmigi reķķa.

Jahnis iķķahķa ķluķinam Ķaur ķaimes iķtabu, ķur wiķi jau guleķa un puķķtoķķu ķirdi atweķra dibina iķtabas dur- wiķ. Sveķe deķa uļ ķreķķla, kurešč atradās liķdķās gultai. Maķhte guleķa, roķas ķalikuse uļ ķruķtim.

„Labwafar, mamik!“ Jahnis teiza, manteli nowilk-dams, un ſteidsās pee gultas.

Mahte laimigi pašmaidija un lehni peezehlās pus-ſehdus. Wina nomuteja dehla waigus un peeri, noglaidija tam galwu un tad atkal atlaidās gukus.

„Dehls, kā es tewis gaidiju! Gahju pee loga, ſkatijs, wehros, waj jau nebrauz. Nu tu reis efi atkal pee manis...”

„Tu ne-efi nemaj labaki?”

„Sahp... mugurā... ſahjas allasch nogurst. Zitadi dsihwot wehl dsihwoju... Kad nemas ſahpet, tad ir ja-ſaudē waj ſamana. Dakteri ari neko newar lihdsē...”

„Kur tad ir tehws?” Jahnis uš gultas malas ſehdedams jautaja.

„Tehws...” mahte dsiki nopuhtās un aisdarija azis.

„Kur tad winsch ir? Krogā?”

„Laitam... Warbuht walsts mahjā... ſchodeen bija magasinas deena... Beš tam atnahk paſts... Laitam winsch gaida uš awisem...”

Jahnis nomanija, ka mahte winam ſawas ištās domas ſlehpa. Wina it kā noſaunejuſēs raudſijās uš winu.

„Waj negribas wafarinu... tur uš galda... ir ſalds peeninsch ari, ja tikai nawa jau ſaſtahbis: laiks ir tik ſilts... Waj tad ſkolu efi gan beidsis...”

„Pilnigi galā... nu war eet ſtudet...”

„Deefin, kā tew, dehlin, ar to ſtudeſchanu buhs? Ir paſnapi tās paſchas naudas... Par ko tad tu gribi ſtudeeret?”

„Kas nn wiſlabaki buhtu... man patiktoš par dakteri.”

„Ir jau, dehlin, gluſchi labi par dakteri. Bet zil-weſam jau nepeeteēk weenigi ar ſemes godu un pilnibu, ir

jagahdà ari par debefs mantam. Kad nahwez engelis tuwo-
jas, tad wairs nelihdī nekahds dakters. Tad ir japadodas
muhju Pestitaja rokās. Es biju reiš jauna un škaista!
Un kas man no wiša ta wehl palizis? Zeeschanas un
truhkumi... behdas un šahpu nasta...

„At, kaut drihši ižzeestu
Es šchis gruhčas jemes mofas,
Lai kà mahju šanemtu
Mani Pestitaja rokās.

Bildinat šcho pašauli
Negrib waira mana mehle,
Statos es uš zilwezi:
Sirdi deg kà pekles kwehle.

Domu špahrneem aijlido
Labpraht gars uš debefs mahjam,
Tur, tur baltas roses seed
Muhščigi pee Tehwa kahjam...”

Wina brihdi kluseja. Šahnis luhkojās mahtes seja,
ta bija ištās zeetejas seja. Pa šcho pehdejo gadu, tur
winšč nebija mahtes redsejis, wina bija tapuše daudš,
daudš wezaka. No agrak tiš īšnefigās un ļautrās Upmalu
šaimneezes, kura wišur špehleja pirmo lomu, tur nebija
palizis ne masakas šihmites...

„Tad tu, mamin, wehleeš, lai es topu par mahzi-
taju?” Šahnis lehni ļautaja.

„Kaut Deewinšč tem uš to palihdsētu... At, tad
es buhtu laimiga...”

„Es tem, mamin, apšolu, študet Deewa wahrdu
mahzibas,” Šahnis drebošču balši teiza. Winam bija
mahtes tiš ļoti šchehl.

„Bet papreekſchu pahrbaudi ſewi. Nomalbijuſes ams war atrast pee ta Kunga ſchehlaſtibu, bet newis tihſchs ſaimotajs. Mahzitaja uſderums naw weegls...“

„Es ſinu, mahte, ka tà ir... Bet es ſajuhtu ſewi dſinu pehz pateefibas. Es ſinu, ka laizigs ahrſts war atnemt waj atweeglinat tikai daſchas ſahpes, turpreti tam, kuxſch wahrgſt dſihwes pahrbaudijumòs, fura laiwinai noplehſtas zeribu buras, kuxſch malbas bej ſtuhres un airem pa dſihwes !juhru, tam wajaga ahrſta, kaſ ahrſtè ar pateefibu...“

„Tu runà pareiſi, mans mihlais dehls. Ja tu arweenu paleez pee tahdam domam un zenteeneem, tad es nemiteſchos par tewi luhgt Deemu... Es pate eſmu nowahrguſe, man paſaules preeki ir tapuſchi ſweſchi, bet es wehloſ, lai tewim ſcheit labi klahtos...“

Wina apfluſa un aiſwehra azis. Jahnis gahja pee wafarinam. Kaut gan winſch ſtundu agrafi jutàs iſſalzis, tomehr tagad, mahtes klahtbuhtnè, winam uſ brihdi bija juduſe wiſa dſina uſ laizigam baudam. Winſch eekoda pahris kumofus un tad apſehdàs atkal uſ gultaſ.

„Waj tu, mamia, gribi gulet?“

„Nè, es newaru... Man meegs nenaht. Bet es ia waru pahrdomat par wiſu, wiſu.“

„Waj tu ſtaigat ſpehji?“

„Staigat gan ſtaigaju: eju gan i kèhki, i laidarà, bet kad uſnaht ſahpes, tad labaki ir gulta... Nebehdajees tik daudj par mani. Tew paſcham ir ſawa dſihwe preekſchà: paſcham buhs ſawas behdas, ſawi gruhtumi... Eji pee meera...“

Jahnis nobutſchoja mahtei roſu, nowehleja labu naſti un eegahja otrà iſtabà, fur guleja brahliſ un jaunaka mahſina. Winſch fluſam iſgehrbàs un noguris metàs uſ

gulu meetas. Salizis rokas winſch gribeja ſkaitit luhgſchanu, bet Marijas tehls parahdijās un aiſdſina wina ſtumjas. Marija iſſtatijās tā ſeedoſcha puķe, kura weſeligi ſmaida. Un ſchee weſeligee ſmaidi ſtiprinaja ari ſahni. Ko gan Marija teiks, ja dabūs ſinat, ka winſch nodomajis ſtudēt teologiſu? Winaš mehleſchanās bija, lai winſch kluhtu ahrſts... Weenalga, lai wina ſaka, ko grib, winſch mahtei bija dewis ſolijumu, tapt par mahzitaļu.

„Un pee ta eš palitſchu,” winſch wehl domaja, eekamš tas aiſmiga.

*

*

*

Otrā rihā Upmatōš bija dſihwa kuſtiba, kad ſaimes laudis pahrnahza no ahbolina pļaujas uš brokſti. ſahna mahte iſſtatijōš ſpirgtaka, nekā zitām deenam. Wina neſinaja, tā tiſai ſahnim paſneegt to labako kumoſu, pateikt winam mihlako wahrdu. ſahniš apſweizinajās ar ſaimes laudim, palihdſeja greeſt tegilu, kad ſahka iſkaptēs aſinat. Weztehws taiſija jaunu grahbekli un paſaja ſahnim dſirdot ſkolas un wiſaš jaunās eetaiſēs, bet ihſtenibā winſch preezajās no wiſaš ſirdš, ka ſahniš bija widuš ſkolu beidſiš.

„Kaš tad tu nu tagad eſi?” winſch, joſodamš, ſahnim praſija, „waj wari buht teeſaš kungš?”

„Nē!” ſahniš papurinaja galwu, „wehl nekaš ſewiſchſēs, wehl ir jaſtudē!”

„Ak, Deewš! tad jau tewim buhš ſirma bahrda, tāpat tā manim, kad beigſi ſkolaš...”

„Buhſchu drihš ween zauri: trijōš, tiſhetrōš gadōš. Warbuht buhš uſhinaš paauguſchaš, bet no ſirmaš bahrdaš nu gan labaki nerunaſim...”

„Nu, redſeſim, redſeſim!” weztehws pihpodamš norunaja.

Tehwu Sahnis atrada dahrjâ pee biſchu kokeem. Winſch tiſko bija peezehlees. Saſweiſiuaschanâs bija tahda ſawada. Sahnim liſâs, it kâ kad tehws par ko ſaunetoſ...

„Nu, tad tu nu ari weenreiſ eſi atkal pee mums,“ tehws, pee ahbeles, paehnâ apſehſdamees runaja. „nu kâ eet pa Rigu?“

„Kâ eet, tâpat kâ arween... Zilweti tahdi paſchi: weens otru bada un diſda.“

„Waj ar kortela ſaimneezi ir wiſs ſahrtibâ?“

„Wiſs... labas deenas no winas...“

„Un wiſu zitu iſdariji pareiſi, kâ wajadsjeja: pateizees ſkolotajeem par mahzibam, ſaimneezei par apſopſchanu...“

Sahnis noduhra azis. Ta winſch gan nebija darijis, bet ſam tad tahdas ahrigas, leefas zeremonijas? Geſchſigi winſch ſajuta pateizibu pret ſcheem laudim, ar to tatſchu peetiſa...

„Tâ! tu tomehr ne-eſi ſkolâ deesgan mahzijeas, lai ſinatu, kâ ir jaiſturas. Bet lai tas paleef... Tagad runaſim par zitâm leetam! Ko tu domâ te pa waſaru darit? Tu it labi waretu peenemt mahiſkolotaja weetu. Lauzeenes muiſchas ſungam tahda wajadsigs. Alga nam leela, be ne-ehdiſi par walti maiſi. Ko tu domâ? Waj negribi ſcho: deen pat aiſbraukt uſ Lauzeenu? Eſ doſchu ſirgu...“

Sahnis gribeja teiſt tehwm ko preti, bet winſch bai: dijâs: tehws loti ahtri ſaſkaitâs, kad tam runaja preti.

„Eſ brauſchu!“ Sahnis ſtrupi atteiza, tâ kâ tehws nomanija, kâ Sahnim wina nodoms nepatiſt.

„Tu eſi nepateizigs, Sahni,“ tehws runaja, „eſ preeſch tewis eſmu iſdewis tiſ daudiſ naudas. Eſ labpraht tewim palihdſeſchu uſ preeſchu, kâ lai tu waretu ſtudet. Bet ba: gatneekſ eſ ne-eſmu, kaſ tewim wiſu gatamu war paſneegt. Tew ir ari paſcham japuhlaſ. Eſ ſaproto gluiſchi labi, kâ

tervim buhtu loti patihkami pawadit brihwdeenās mahjā, bet es domaju, zaur to tu eemahzitos tīfai šlīnfot...“

Šahnis azim redsot līfa manit, ka winšč saprot, ka tehws negrib, ka winšč ta turumā pa wafaru atraostos. Bet tehws ne-eemehroja dehla azu pahrmētumus. Winšč peezehlās un aišgahja. Ko tas wareja nošihmet? Tehws pats dšihwoja zaurām deenam un naktim ahrpus mahjas, špehleja šahrtis, lihgsmojās ar plihneekēm, un nu winšč mahzija dehlam morali, neatkahwa tam pat kahdās nedekās pawadit mahjās, kur mahte bija tīf fīršnigi pehz winu ilgojusēs. Waj šchi tehwa išturedhanās nestahweja šakarā ar tehwa frogā dšihwi, par kuru Juris wakar bija eeminejees? Breesmigās bailes pahrnehma Šahni: waj tīfai tehwu newaldšīnaja kahda šeeweete? Šatreektis winšč štaigaja pa dahrju, kamehr tehws to zeeschā balši šauza:

„Kahz! fīrgs ir šajuhgts!“

Šahnis aišbrauza un nedširdeja wairs mahtes šauzeena: „Šahnit, uš kureeni tu braufši?“ Winšč aišmirša, ka fīrgs ir kustonis un ušfita tam ar paštagu... Winšč brauza aštri. Tā tad tehws winu ar wahrdu šakot aišdšīna iš mahjas, lai dehls newaretu eefkatitees tehwa nošlehpumōs, lai tas newaretu šaukt winu pee atbildibas! Ka tahdi nošlehpumi štarp tehwu un dehlu bija štahjušchees, par to Šahnis wairs nešchaubijās. Newīkus winam eenahza prahtā Šamlets... Ja, tas teescham war tā buht: iī jau zilwezigi, wišai zilwezigi...

Šahnis nobrauza tās trihs werstes tīhrās dušmās, bet nu bija klahst frogs... Winšč nešchaubijās ilgi: peectureja fīrgu, un aštri išlehzis iš rateem, eegahja frogā. Kaut gan tehwa preeščhā winšč baidijās, tomehr zitadi Šahnim netruhka droščas uštahšchanās un ihpaščas, jaunibai reti pcemihšoščas zeenibas. Uri pret tehwu winšč

buhstu ufstahjees zitadi, ja winſch buhtu bijis pahrlleezinats ka ta ir tifai prinzipu leeta, bet winſch fajuta, ka aif tehwa ſtingribas, war fajit bahrdſibas flehpàs kaut kas tumſche, baidoſchs...

Kroga iſtaba bija tuſſcha un trelini ap buſeti aif-ſlehgti. Zahnis paſtaigajàs gareem ſoleem, tà ka grihda ween klaudſeja, bet nerahdijàs nemeena dſihwa radiba. Bet ko gan winſch te ihſti gribeja? Dſert? Ja, wareja jau kaſdu pudeli alus waj ſeltera apſtellet, bet ihſtais eemeſlis bija tatſchu wina: Marija! Winſch domaja: waj eet un peeſklaumet pee krodſineeka dſihwokla durwim, bet apdomajàs. Warbuht wina uſturas Upmaſòs... Winſch gan garam brauzot bija ſkatijees, bet nekur neredſejis! Tadomà, ka Marija uſturejàs pee tehwa, frogà.

Kamehr Zahnis pahrdomaja ko darit, waj nu brauft iahkaſ un uſmeklet atpakaſ brauzot krodſineeka dſimtu, waj eet tuhlin un apſweizinatees, ahrà atſkaneja ſpehziga, parupja balſs. Bija dſirdama ratu grabeſchana. Zahnis iſſteidſjàs uſ ſleegſchna un eeraudſija ſawu melni labi tahtu alejã un krodſineeks, bahrdamees, raifſija tam no kaſjam ſarejſchgitos groſchus. Winſch paſkrejhjàs pa pagalmu, lai eet krodſineekam palihgà, bet tas jau bija kahtiba un brauza pajuhgu atpakaſ.

„Ah, tur naht brauzejs,“ krodſineeks, ſmeedamees, ſauza, „ſweiki, pilſehtas kungi. Zif doſeet dſeramas nau-
das! Wi, ai! kas tas par brauzeju, atſtahj ſirgu uſ zeka — nepeeſeetu...”

„Melnis ir tahds lehnz,“ Zahnis ſtomijàs un ſneedſja krodſineekam rofu, „pateizos jumš...”

„Reparto!... Juhs jau bijat frogà. Geſim, bet papreeſchu peeſeeſim ſirgu... Nu, kad juhs pahrbrauzat?”

„Tifai wakar wakarà!”

„Un šchodeen juhs brauzat tahtat?“

„Ja, uš Lauzeenu! jabrauz ir!...“

„Ģm!... watar te brauza zauri Lauzeenas muiščas kungs. Šuhsu tehws peedahwaja juhs winam par mahjškolotaju... Šuhs laikam tapehž brauzeet?“

„Taisni tapehž...“

„Nu, jums wehl daudš laika... Ģenahfat pee mums muhsu priwatdsihwofli. Šuhs jau tagad ešeet muhsu tuws faiminšč, tad mums ari ir jašateekas, kà labeem faimineem. Šuhs taš laikam dsirdejat: ešmu Dejas-Upmašos par šaimneeku tizis, šo domajeet: šaimneeks un krodšineeks. Wišs buhtu labi, bet es ešmu pahrpirzees... Wišmašaju šahdus 6000 rubtus, deefin kad es tos eenemšču! Šuišči, meitas maššà naudu, ušstatit lahga to newar, paščam te pa frogu japeras... Ja tiš eenahš, ziš ijeet, tad wehl eši laimigs žilweks...“

Šahnis klausijās maš Saluma šahštà, winšč štatijās wišapšahrt, waj ne-eeraudšis Mariju... Šalums peesehja širgu frogà galà, paehnà, un abi eegahja krodšineeka dsihwofli.

„Ko es tur darišču?“ Šahnis domaja, „ja Marijas tur nam!“

Šrafit pehž Marijas winšč netureja par pareišu. Šreekšistabà, kura Šalumeem dereja ari par ehdamu ištibu, atradàs pate krodšineeze, kura nehma iš škapja drehbes, tàs krahwa uš gultas. Šahni eeraugot wina šatruhkās, aišwehra škapi, noberšeja rošas, šagatawodamàs winu apšweiginat.

Krodšineeze bija wehl špehžiga, war šazit škaišta šeemeete, ar pilnàm, bet ne ušpuhštàm meesam, patihšamu apatu šaju. Tišai azis winai tà šawadi mirdšeja, it kà kad

wina tumſchõs raugõs latru azumirfli eedegtoš sošfors un tad atkal nobſistu.

„Sweiki!“ wina laipni Šahni ſweizinaja, „bet luhdſu, ejeet dſilaki, Egles kungs! Ruda, wed Egles fungu dſilaki... Es luhdſu mani wehl uš brihtiau atwainot. Drehbēs ir eemetuſchās kodes... jaijwehdina...“

Šalumš eemeda Šahni winam jau labi paſihſtamā glihtā iſtabā, kurai bija tipiſkā lauſu ſalonu noſkraſa: daudſumš puķu, ſpilgtas tapetes, beeſi, paſchausti grihdſegi, druſku nobahlejusihi polſteti krehſli un neiſtruhtſtoſchas, noſſanotas taſelſlaweeres. Bet Marijas tur nebija!...

„Luhdſu, apſehſchatees, Egles kungs!“ krodſineekš runaja, „es dabuſchu kaħdu glaħſi aluſ.“

Šahniš gribeja teikt, ka naw wajadſigs wina peħš meklet aluſ, bet krodſineekš jau iſgaħja. Pa tam eenahža krodſineeze un ſmaiduſchu waigu noſehdās eepretim Šahnim.

„Tad nu juħš eſeet ſtudentš?“ wina it ka aplaimota runaja.

„Wehl ne, bet uš rudeni!“ Šahniš atteiza.

„Štaħde, ka Marija naw te, wina iſgaħja paſtaigatees...“

Bet taiſni tajā brihdi Marija eenahža. Wina bija noſarkuſe un ſmehjās ar pilnu ſeju.

„Egles kungs, gratuleju... eš jau dſirdeju: tehws man ſtaħſtija...“ wina ſneedſa roķu, un Šahniš dſiki paſlanijās, „nu, waj tew jau nebuħš laiķš, ſaħſt palikt lepnam? Labi, ka tu muħš apzeemo!“

„Mehš abas driħſumā pahreeſim dſihwot Upmaķõš, wiſmaſakaĩs uš kaħdu mehneſi, tad jau mehš arweenu ar jumš redſeſimeeš!“ Šalumā kundſe peeſihmeja.

„Redſeš, ka buħš! man jatop par mahjſkolotaju, tehws tā grib...“ Šahniš ſaħneeba luhpaš.

Krodsineeze fchelmigi uj winu pafchkeeleja.

„Ta nemaš juhs newarat tehnam launa nemi... Es ari Marijai faku, lai apskatas pehz fahdas weetas. Nu tee laiki ir zitadi: agrafi meitenes noprezeja drihfi, bet tagad tās sehð pee mahtes un flinko lihðs firmam wezumam!“ Sakuma kundse smehjās.

Sakums eenahza ar fchnabi un ufkoſchameem.

„Egles lungs, juhs taſ palifseet pee mums uj pusdeenu? Tās deſmit werstes juhs warat nobraukt weenā ſtundā: zekſch ir tā galoda... Paleekat pee mums uj pusdeenu. Anna, ſaki taſ tu ar' fahdu wahrdu...“

Sakuma kundse uſſita Jahnim draudſigi uj pleza un ihji teiza:

„Paleekat!“

Bet Jahnis palika tikai Marijas deht. Sakums eelehja diwās glahſites fchnabi. Jahnis jutās, tā nahſoſchais ſtudents, brihws no ſkolneeka peenahkumeem. Winſch iſdeſhra fchnabi, uſkoda un uſpihpoja no Sakuma peedahwato zigaru.

„Ko juhs eſeet nodomajuſchi ſtudet, Egles lungs?“ Sakuma kundse jautaja.

„Teologiju...“

Marija uſſkati ja Jahni pahrmetoſchi.

„Bet teologi, tā leekās, nedabū wairs tiſ weegli weetas, tā agrafi...“

„Ko nu neekus,“ Marija duſmigi iſſauzās, „Egles lungs ſtudes medizinu.“

Jahnis neſinaja ſo teikt.

„Teologiju uſſkata par uowezojoſchos; bet tamlihðſigi uſſkati ir aplami!“ winſch beidjot peefihmeja, „pehz manām domam katrā mahjā wajadſetu mahzitaja, kurſch ſew uſizeteem laudim tā ſakot uj pehdam ſeko, tā mahte nejeħga

behnam... Newis zaur wahrdeem un spredikofchanu war laudis labot, bet zaur teefchu un zeeſchu, weenmehrighu uſraudsibu."

"Bet tad mahzitajeem wajaga buht paſcheem engeleem!"
Saſuma kundſe eefmehjās.

"Nebuht ne! toſ uſraudsitu atkal paſchi laudis!"

"Bet tad jau wiſs, kaſ labſ, notiftu tikai tā ſpaidu fahrtā!" Marija iſſauzās.

"Un kaſ ir liſumi? No noſihmē polizija, teeſas! War redjet, ka zilweſs ir un paleef behrns, kurfch ſtingri jauſrauga. Behz manām domam mahzitaja uſdewums ir higiena un ahrſta uſdewums teeſcha chirurgija un ſtrutojoſchu wainu ahrſteſchana. Mahzitajs un ahrſts iſtaija weenu weenigu plaſchu kopjehdſeenu, kaut gan wini abi ir ſpezialifti..."

"Ja, tur eſ newaru lihdſſpreeſt," Saſums nopuhtās un atkal iſgahja, lai uſraudsitu weikalu. Ari kundſe atſtahja iſtabu, aiſbilbinadamās, ka tai jaejot kēhki.

Diwata palikuſchi Marija un Jahnis weens otu klufedami uſluhkoja.

"Safi, waj tu teeſcham mani wehl arweenu mihli?"
Marija jautaja.

"Kā tu wari tā jautat? Neweena man uſ paſaules naw tik dahrga, kā tu, iſnemot manu mahti..."

"Waj tu tehwa nemihle?"

Jahnis noſarka.

"Taiſnibu ſakot tik firſnigi ne, kā mahti!"

"Brihnums! pee manis taſ ir gluſchi otradi: eſ mihlu wairaf tehwa, kaut gan winſch ir weenfahrfchſ krodſineefſ, nemahzits, bet winſch daſchreiſ juht tik ſilti... Ir ſawabi, mahte mani it kā atbaida..."

„Teefcham?“ Jahnis brihnejās, „tu domā, ka ņhai parahdibai ņahds ihpaņchs eemesls?“

„Es nefinu...“

„Es ari ne!“ wiņņch apņehdās pee ņlarweerem un plinņņņiuaja meldiju.

„Bet tas no temis ir aplam, ja tu ņtude teologiju... Es tad pee temis ne-eefņhu...“

„Marija! peedod! es newaru zitadi, es esmu mahte ņwehti ņolijees. Wina ir ņlima... Man winas ir tiņ ņoti ņchehl.“

„Gan tu pats reiņ peedņihwoņi, ziņ nelaimigs war zilweņs zaur tamlihdņigeem ņolijumeem ņkuht...“

„Weenalga... bet mahtes dehl es to dariņchu...“

ņakuma ņundņe aizinaja uņ pusdeenu...

Pehz pusdeenas Jahnis tuhlin aiņbrauza uņ Lauzeenu, no ņureenes tas waņarā pahrbrauza, ņā tureenes muiņņas ņunga ņehnu mahjņkolotajs.

Mahte, dabujufe ņinat, ņa dehlis to pehz pahra deenam atņal atņtahs, apraudajās.

„Nedusmojees, dehlin, uņ tehmu! ziņ ņahpju un raiņchu wiņņch man naw darijis, bet es wiku wehl armeenu mihlu un mihleņchu lihdņ ņapa malai... Pee wiņa ir wainiga...“

Wina apluņa.

„Kaš ir wainiga?“ Jahnis aiņņmazis jautaja.

Ilgi wina ņluņeja un luņkojās domigi uņ ņlehts grihdu. Mahte ņehdeja uņ audeņlu baņa, winai preeņņchā atradās atlozits ņreņlu audeņlis, ņuru wina pehz wajadsibas ņagreesa. Wina apņkatijās, waj neweens zits nedņird wiku ņarunu. Wini bija weeni.

„Jahnit, deefin ziņ ilgi es dņihwoņchu, warbuht rihtu, warbuht jau ņchodeen man buhs jaņtahjas Taiņnā Soga preeņņchā... Es temim newaru ņlehpt, ņahdas eefņchejas

mofas es bes famas flimibas esmu wehl iſzeetufe. Tehws mani ir atſtahjis... Winſch arradis pee ſakuma krodſinee- zes ſawu laimi... Tur winſch ſehd fatru deenu, glauba winas waiguſ, ſad ſakums neredſ... ſakums wiſu ſina, bet tehws winam bara daubj laba: weenfahrt winſch eenem no wina tehrina daubſ naudas, otrfahrt pee ſakuma bijuſe iſmekleſhana no polizijas puſes: winſch Riga uſpirzis jagtas mantas... Tehwz, ſa pagasta wezakais, tur daubj ſo palihdſejis: ſakumam neſa nepadarija... Bet grehki wairojaſ, un weenreiſ wadſis luſſis... Ak, Deems, ſaut jel tehws nahktu pee prahta un ſapraſchanaſ. Reiſprotami ir zilweſa zeki, wina maldiſchanam naw gala..."

„Bet warbuht tu pate maldees!“ ſahnis dreboſcham luhpam runaja, „warbuht ſaudis ir meſkuli, tee grib tikai ſkaidet tehwm, ſaudis ir ſkaugi...“

„Nè, nè! es ſinu! es pate redſeju. Tas bija de- ramâ dernâ. Es ari biju frogâ. Krodſineekſ pats ſtah- weja aiſ buſetes un nehmas weenôs ſweedrôs, atforſedams pudeleſ. Es eegahju krodſineeku puſe, gribedama ſaſtapt jaunkundſi... Mariju... man wajaſeja dabut ſchnites, domaju pate ſew paſchuht kleiti. Preeſchiſtabâ nebija ne- weena.. Es atwehru durwis uſ dibena iſtabu un gandrihſ waj pamiru... Wini abi ſehbeja uſ ſofaja: krodſineeze un tawz tehws... Es pate neſinu, ſa es atnahzu mahjâs. No tâs reiſes es esmu tiſ flima, tiſ neſpehzigâ...“

Mahte iſflihbeja ſchlehres ij roſam. Wina ſchaut- ſteja un lauſija roſas.

„Neraubi, mamin,“ ſahnis teiza, „raudas tur newar palihdſet. Tahds liſtenis ir bijis daubſeem janeſ. Es waru juſt, ziſ daubſ tu eſi pahrzeetufe...“

Winſch ſakneeba duhres.

Œhajâ brihdi tehws bahrſâ ſauza:

„Jahni! Jahni!”

„Ja! es te esmu!” Jahnis cebrežās.

Tehms peenahza pee šleegšhna.

„Nu, maj efi gatams! Turis firgu šajuhdša, tad brauzeet...”

„Ja, ja!” Jahnis mehdijs, „tu nēwari meen ša-gaidit, kad es aijbrauškšu.”

Azis tam ešagās ašaras.

„Ko tu teizi, šehn!” tehms dušmigi ešauzās, „maršh, taišees, ša teezi uš zēla un neprahto tiš daudš...”

Mahte palika pee wahrteem raudam. Jahnis, no Jura pawadits, aijbrauza uš Lauzeenu.

Atnahza Jahnā deena. Jahnis dabuja atwalinajumu uš diwām deenam. Winšh dewās šahjam zēlā, lai ap-mekletu mahti un to meerinatu. Bija jau wāfara krehšla, kad winšh nonahza pee Šatuma frogā. Lihgotaju bija jau šanahzis labi daudš, tifa brangi šserts, špehlets un dan-gots: Arweenu wairāš peenahza klahť jauni lihgotaju bari, wilšdami gari šawus „lihgo!” Jahnis kawejās ee-eet frogā. Winšh taišijās uogreeštees uš mahjas puši, kad peepešhi winšh eeraudšija Mariju, kura taišni uš wiku šteidšās.

„Tu gribi aišeet!” wina šauza, „tahds tu efi! Lai-tam efi tur Lauzeenā eškatijees šahdā zitā... un nu es tewim esmu par wezu, par nejauku... Ak, tahdi juhs ešeet wišreešhi!”

„Teešham tahdi mehš ešam!” Jahnis druhmi teiza, „zehwi un dehli...”

„Bet tu nedrihšti tahds buht... Tu šini, ša es tewi mihlu... Eš par tewi domaju deenam un naštim...”

„Bet šo tad lai es daru?” winšh jautaja, šawu rofu no Marijas rofas atšwabiuadams

Marija palika domiga.

„Ėėim paštaigatees... muiſĥaſ parkà... leelfunga nam mahjà,” wina beidsot teiža.

„Nu labi, eėim...”

Wini gahja ar lihĥumu, ap muiſĥaſ eferu, un eegreesàſ beidsot parkà.

„At, Deems, žif mihleſtiba ir gruhti paneſama... Waj tu tà nejuhti?” wina praſija, kad tee netrauzeti gahja pa tumſĥu aleju.

„Ja... bet eſ ſahĥu eenihdet mihleſtibu...”

„Tu?... waj tad tu manis wairſ nemihlė?”

„Tewi eſ mihlu... Bet ko tas wiſſ palihdj... Man ir breeſmigi peedſihwojumi...”

„At, tu eſi par daudſ nopeetnis... Tew ir jatop jautrakam, japeemehrojāſ wairak dſihwei...”

„Dſihwei...” winſĥ mehdoſĥi atĥahrtoja, „man dſihwe reebjaſ... Neeki, neeki!”

„Tu runà tà Hamlets!” Marija mehginaja ſmeetees. Bet Jaħnis neſmehjaſ.

„Ės eſmu Hamlets! wiſi apſtaħĥi tee paſĥi!”

„Ko tu runà?” Marija ſaſtinguſe jautaja.

„Un tu ne-eſi neſa manijuſe?”

„Neſa ſewiſĥka!”

„Tawa mahte: apdomà, tawa mahte ir mana tehwa mihĥakà!”

„At...” wina eekleedſàſ, „nerunà, eſ to paredſeju... Roſeħdiſimees... Ės nogurſtu... Raħž...”

Alejà ſola nebija. Wini nogreesàſ pa ſaħnu zelinu tumſĥà leepu lapenė... Tur bija ſoli, tur wareja atpuħſtees...

Wini ſeħdeja un ĥluſeja.

„Žif breeſmigi...” Marija dweſa.

Un mehſ eſam winu beħrni... Waj mehſ negreħ-koſim tàpat...”

„Nè, nè!“ wina flufi deewojàs, „es mihlu temi un mihlefchu temi muhichigi...“

„Ej labaf flimnizâ par fchehlfirdigu mahfu!“

„Af, Deewš! nemofi manis! es taf temi neiffakami mihlu!...“

Wina apfampa Jahna kaflu un fkuhpfstija wina muti karsti, karsti.

No froga pufes atfkaneja fleepseeni, lihgo dfeefmas.

Bet wini fehdeja, flufi apfampufchees.

„Tur kahds nahf!“ Jahnis teiza.

„Kur? es nedfirdu!“ Marija tſchuſfteja.

Teeſſham uahza, bet newis weens... diwi un taisni uf lapeni...

Jahnis un Marija aiſwilkàs aiſ jaunajàm leepam un notupàs, lai winus uahzeji ne-eeraudſitu...

„Waj mehš grehkojam, ka mehš tà flehpjamees,“ Jahnis domaja.

Wareja ſkaidri iſſchirt, ka nahzeji bija wihreetis un ſeeweete. Tee abi flufi ſarunajàs.

„Te neweens muhš netrauzès!“ ſeeweete, lapenes widû ee nahfufe, paſtipri runaja, „un ja kahds uſuahf, lai uſnahf, tumſa muhš neweens nepaſihš...“

Marijai tirpa kahjas...

„Ta ir mana mahte!“ wina aiſſmafufe Jahnim auſis tſchuſfteja.

„Un tas ir mans tehws!“ Jahnis glufchi ka beſ ſpehka teiza.

Tehws butſchoja mahiti, un behrneem rauſtijàs firdis. Wini elſaja...

„Prom! prom no peſles!“ Jahnis ſtrehja, to ſpehdams.

Uri Marija štrehja, bet šatinās pee kaut kaħda preekšmeta
un pařrita.

* * *

Krodšineeks, ismiřis, meřleja zauru nařti řawu meitu.
Wiņřh paredřeja řo řliķtu. Un teeřham: oirā rihā to
atrada eřerā nořliķuřķu...

Hamlets un Ofelija?

Sakars.

Tehws nomira. Behrni, pawisam trihs, bija wehl masi. Weens sihda mahtes kruhti.

Weztehws atstahja grahbelku taiisichanu un sehtu islahpischanu. Winſch tapa atkal pai ſaimneeku, waidedams ara un ezeja. Sawus dehla behrnus winſch mihleja parleeku.

„Tikai juhſu dehl, massee putnini, es eju tihruma. Manis pehz wareja isputet wiſa ſaimnecziba...“ winſch runaja, kad Jahnitis un Marija weztehwu apzeemoja wina istabina.

Weztehwam ar darbeem gahja gruhti, bet winſch it fa par brihnumu tapa jaunaks meesas un gara.

„Es wehl dsihwoſchu gadu peezdesmit,“ winſch mehdsja jokot.

Pe paleela akmena noluhſa lemefis. Weztehws apſkaitas. Winſch mehginaja akmeni iszelt, bet tas nekustejas. Igi winſch puhlejās, kamehr peepeſchi ſatima. Sahpes eeduhra kruſtōs un ſahnōs. Uſ ta paſcha akmena winſch ſehdeja un waideja. Sahpes bija tif ſtipras, ka weztehwam ſpeedas aſaras azis, bet winſch ſaunejas atstahť zehleena widu tihrumu un eet uſ istabu, liſtees gultā.

„Tad noſkums jaunā mahte,“ winſch domaja, „lihds rihťam buhſchu weſels!“

Weztehws gaidija, kamehr ſaule laidās uſ preeſchu

galeem. Tad winſch ſalihziſ peegahja pee behrà, kũſch aparà barojàs, un weda to uſ mahju.

„Bet ja nu buhtu jamirſt,“ winſch domaja, „ja dſihwes wafars ir flaht? Waj waru droſchi ſtahtees pee Deewa trona?“

Weztehws atminejàs daſchadus grehtus padarijſ, ihpaſchi jaunibà? Reiſ tas pat bija klibu ſirgu pahrdemis par weſelu. Bet ziſ daudſ laba winſch nebija darijſ!

Seelſkungs winu bija kloti eezeenijſ. Seelſkungs nodarbojàs arween gar jaunàm idejam. Reiſ winſch gribeja ſaweenot wairaf mahjàs par weenu, tà ka winu ſaimneeki buhtu maſu muſchiu rentneeki un wehlaſ ihpaſchneeki, jo winſch ari zentàs pahrdot ſemi. Weztehws, toreis jauns ſaimneekſ un teeſas wihrs, bija iſredſets par to, kũram ja- iſrauga derigakee ſaimneeki pagaſtà.

„Wiſi ſaimneeki naw kreetni,“ leelſkungs teiza, „iſ- wehleeſ toſ labakoſ. Uſ preekſchu buhſ katrai ſahdſchai tiſai weenſ ſaimneekſ. To wairaf ſemeſ, jo wairaf buhſ ſpara. Tew paſcham eſ uſtizekſchu wiſas peežas Wihtolu mahjàs. . .“

Weztehws ſahkumà papreezajàs, ka tas warèſ ſaimneekot uſ tiſ leelaſ ſemeſ. Bet wehlaſu, wiſu labi pahrdomajot, winam metàs zitn ſaimneeku ſchehl, kũreem pehz pahra gadeem wajadſetu atſtaht weetaſ un palift par kalpeem waj algadſcheem.

Kad leelſkunga nodomu dabuja pagaſtà ſinat, tad Wihtolòſ ſanahza daudſ zeemiu. Weenſ nahza pee weztehwa luhgteeſ, lai jele winu eeteiz leelſkungam, otrſ, lai Deewa dehſ apſchellojaſ un nedſen iſ mahjam ahrà. Nahza pat ſeewas ar ſihdameem behrneem pee kruhtim.

Weztehws pahrdomaja un noſpreeda flufibà, peerunat leelſkungu, lai wiſſ paleef pa wezam. Winſch aiſgahja uſ

muischu un mehginaja leelfungam eestahstit, ka nodomatais eekahrtojums buhšhot daudseem par postu un ka leelfungam atlehškhot masak peknas. Zeelšungs šahkumâ šastaitâs, bet wehlaš tas šahwâs peerunatees, ihpašchi tad, kad ari mešcha kungs weztehwam gahja palihgâ. Wišs palika pa wezam, bet dandš šaimneeki pagastâ bija weztehwam leelu pateizibu parahdâ. Wini to eewehleja wehlaš par pagastwezafo.

Desmit gadus gahja wišeem puslihdš labi. Beidsot leelakâ daša šaimneeku mahjas eepirka, bet lihdš ar to eeshahkâs wišeem gruhčas deenas. Labibas un linu zenas fritâs, un laudis tiš drihs newareja šahšt raschot zitus eenešigakus produktus. Urween wehl šehja linus, bet linu zenas noslihdēja no 70 uš 30 rubkeem, ja pat wehl šemafu. Šestahjâs ziti apstahkši. Krodšineeks wairs nebrauza ar špihdoschu melnu ehřseli, bet ar lehnigu behru širgeli. Bodneeks pawišam isputeja un palika, kas šahkumâ bijis: par štroderi. Dašcha laba draudšiba beidsâs, daščas nodomatas prezibas isjuka...

„Tee škaištee rubuki, tee walda pašauli!“ tauta dšeed.

Un teesham wini šahka štingri waldit. Weztehws labâs deenâs bija aišdewis šawam draugam Behršinam šehššimts rubkus. Kamehr weztehwam wehl bija leeka nauda, tišmehrwinsch parahda neatprasija. Bet isprezeja wina wezafo meitu: bija jados puhra nauda. Widejais dehls eestahjâs šeminarijâ: naudas wajadšeja ne tišai preekšč behrnu labaka šahwoška nodibinaščanas, bet ari preekšč mahjas pirkščanas parahda masinaščanas. Weztehws atprasija Behršinam parahdu. Behršinam bija knapi tiš daudš, ka wareja patš zauri tišt. Weztehws šuhdšeja: teesas nospreeda, ka Behršinam jamakšâ. Behršinsch luhdšâs: weztehws wehl weenu gadu gaidija, bet tad winam šuda

pazeetiba... Behrsina mantu apķihlaja: pahrdewa lopus un daschas ņaimneezibas leetas. Weenu gadu winņch wehl iņtureja un tad winam bija jaatstahj mahjas, kuras tas bija dņimis un audņis. Behrsinņch tapa par graudneeku, ņahka dņert un pawisam noklihd.

Reiņ weztehws brauza uņ draudņes konwentu. Zelā winņch ņatika Behrsinu. Behrsina pajuhgs iņņkatijās ņlistaks, neņa pauna ņchihdam. Rati bija koka tipukeem, ņchķihbi, greiņi. Un Behrsinņch pats nobahluņchds, gards, ņalahpitos ņwahrkds, iņņu pahtabņinu rokā, ņit ņirgelim. Bet ņirgelis neņkrej, tas tiņai paņchwidrina aņti, noņprauņlajas, bet tahlu nekur neteek.

Wini pabrauza weens otram garam, beņ ka padotu labdeenu. Weztehwam bija Behrsina ņchehl. Winņch apatureja ņirgu un pagreesees ņauza: „Behrsin, pagaid!“

Behrsinņch ari aptureja.

„Ko tu gribi?“ winņch weztehwam ņtrupi, gandrihj duņmigi, jautaja.

Weztehws iņņahpa iņ rateem, iņwilka pihipi un tabaku un laipnu ņeju peegahja pee Behrsina rateem.

Behrsinņch ņautrejās ņanemt weztehwa roku.

„ņapihpoņim,“ weztehws runaja.

„Nu, waram jau...“ Behrsinņch ruhza. Waigi tam bija uņpampuņchi, azis ņartanas.

„Kurp braukdamņ?“ weztehws, Behrsinam tabakas maņu ņneegdamņ, jautaja.

„Kur nu braukdamņ... Biju pee daktera... Meitene ņlima... Brauzu jau trescho reiņi... Nelaime uņ nelaimes!“

„Kas tad meitenitei ņait?“

„Aplehjas ar wahroņchu uhdeni... Bet laiņam jau mirņ... Uņ meesam leeli, jehli lauņumi... Drudņis.“

Behrsinņch klusēja un luhkojās druhmi uņ ņawu ratu preekņchu.

„Tad tew ne-eet nemaj labaf?“ weztehws drebofchu balfi jautaja.

„Tu jau fini, kas pee ta wainigs!“ Behrsinſch ſtrupi atzirta, uſ weztehwu gluhnedams.

„Tu domà, es?“ weztehws jautaja, „bet ſafi, ko tad es wareju darit. No manis katrs pagehreja, kas tam pee-nahzàs...“

„Ja, ja! nu brauz ſweits tahſaf!“ Behrsinſch ruhgti paſmehjàs un ſahſa dſiht ſirgeli.

Weztehws brauzot pahrdomaja par wiſu notikumumu.

„Bet ſapehž Kriſtus ſafa: peedod mums muhſu parahdus... Un tomehr es newareju peedot ſawam parahdneefam. Man paſcham wajadſeja... Behrsinſch bija labs zilweks. Un tee ari Lija zitadi laiſi, kad winſch no manis naudu aiſnehmàs. Buhtu es wehl pagaidijis, winſch man pamaſam atdotu... Bet es jau newareju gaidit. Paſcham bija gandrihſ jaiſput...“

Weztehws mehginaja domàs par Behrsina leetu aiſdſiht, bet atkal taſ rahdijàs wina gara azim: nonihžis, nabadſigs... Un meitenite winam ir ſlima. Sirgelis ne-eet. Rati ſchſihbi un greiſi.

„Peedod mums muhſu parahdus, ka lai mehſ peedom ſaweem parahdneefem!...“

Bet ſalnà uſbrauzot parahdijàs muiſcha ar jaſo parfu, ſarkaneem jumteem.

Weztehws eefahſa domat par kontwenta leetam.

*

*

*

Nu wafars ir flaht. Weztehws ſirgu palaidis mahjas aplofà, ſehd dſihwojamàs ehſas preeſchà uſ ſola un ſkataſ, ka pa olnizu dſen gani ſehtà. Sahpes druſku aprimuſchas,

bet šawads gurdenums pahrnehmis wišu weztehwa kermenī. Nekad winšč wehl tiš apfinigi nam šajutis, ka wafars tuwojas, kà tagad. Winšč atminas wišu jaunibu, wišus špehka un wihra gadus... Un wišam pa widu eet plats leelzešč, pa to brauz Behrsinšč, noplihšis, nonihžis, bet sirgelis neteef uš preešču...

Tad weztehws redš leelu baltu troni, apwihitu meijam un puķem. Uš trona šehšč bahls wihrs, zaurdurtām rokām un šahjam.

„Āo juhs weenam no maneem wišmasafeem brahleem darijušči, to juhs ešeet man darijušči...”

Weztehws nodreb: wafars tuwojas...

* * *

Šaunā mahte nahk pār pagalmu. Marite un Šahnītis škrej lihšās.

„En jau, wezais teht, eši šlimš!” jaunā mahte, weztehwa preeščā apstahjušes, šaka.

„Drušzin eefahpejās mugura...”

„Nē, nē, tu eši šoti... es redseju: tew jaw ar arščanu nemaš nemeizās... Ēj nu labak gultā, es eenesīchu drihš wafarinās...”

Marite un Šahnītis pee-eet weztehwam kļah.

„Āk, juhs, mani masee zibulīšči! Kur tad juhs bijāt, ruhķīšči!”

Winšč mihlinas ar behrneem un šmaida. Abi masee šmejas. Bet pa logu war šfirdet, ka istabā brehž aišma-kušču, raudošču balstinu... Šaunā mahte eesteidsas istabā.

„Āk, juhs mani mihlee bahrenīšči! Kas par jums gahdās. Deewinšč juhs redš...”

Weztehws glauda behrnu galwinas, pazet Zahniti uš flehpja.

„Zibuliti, šahdas tew šahlinas, melnas, rahzenišchus war šeht...”

Masee šmejas. Wini nemana, ka weztehwam lihšt ašaras. Peepešchi winšch papehšch šawadi azis, škatas un škatas tā šawadi uš reetumeem: šaule noreet tiš špošchi... Un wišs tiš klušs... Gurdenums, nespehšs...

Wafars klahšt...

* * *

Wisi jau pee meera. Uri weztehws šawā gultā. Winšch kluši waid un newar eemigt. Šahpes, šahpes...

Durwis uš šaimes ištabu walā.

„Ann’” weztehws, raudošchā balši, šauz.

„Kas ir, wezo tehws?” meegainā deenestmeita, no gultas galwu pazehlufe, jautā.

„Ej, pašauz jauno mahti!...”

Weegli ir jauno mahti pašaukt, bet winai ir gandrihš ne-eespehjami nahšt. Mašais sihšch pee fruhstim kā lehle, un Marite, nometušeš gultā uš zelineem, apšeras mahtei ap kaflu un škuhpsta winai waigus.

„Wezais tehws šauz...” Anna tiško dsirdošchi, durwis pawehruše šaka.

Šaunā mahte nodreb...

Weztehws waid un šmagi elpo.

„Waj tew ka wajaga, wezo teht?” jaunā mahte, wina ištabinā eegahjuše praša.

Weztehws tišai pa brihdi eestatas, ka wina tur.

„Waj nebuhtu jabrauž pehž daktera?” jaunā mahte jautā.

„Ko nu pehz daktera... Man laikam buhs jaatstahj
šahi pasaule... Ir tiš gruhti... Dsihwojeet šatizigi, prahtigi.
Wiša manta, ziš man winas ir, nauda, ziš man tur škapi:
tas wišs masajeem... Un tad... ja, meit, ta tu neašmirsti:
leez eebeht fahdus puhruš labibas, panemt fahdu no wad-
malas bašeem... aišwed toš Behršinam... es winam
ešmu parahdā...”

„Parahdā?” jaunā mahte, išbrihnejusēs, praša.

„Ja... Aišwed winam...”

Jaunā mahte apšolas. Beztehms to šuhta pee meera.
Behdejais wafars...

Šlimnizā.

Saunais Dšchs bija nebehdīgs zilmēts, kūršč nebijās ne no pašča melna. Winšč bija leels danzotajs, kamaleers, beš kura klastbuhtnes ballei truhka ištās dšh-mibas. Wina štrahdība bija apbrihnojama, watarōs winšč nemešļa atpuhtas, bet dewās ušmeklet jautras šabeedribas.

Tahdejadi dšhwojot, Dšchs nebija wingrinaješs domat ne daudš wairak, kà wina prinzipals to pagehreja, un kapehž winam ari wjadšļa domat, jo winšč bija wešels un laimīgs... Dwehšele? waj preešč wina bija kašda dwehšele? Winšč pašina weenīgi meēfiguš zilmēkus, kà tee kustejās, žif pahrtikušči waj nabadšigi tee bija, žif patihkami un šimpatiski, un žif atbaidošči ar šawu ahribu tee likās buhi. Beš šchehlastibas winšč šadalija laudis labōs un šaundōs, kà šchihds šawus naudas gabalus: pehž ahriģa špihduma un wehrtibas, kuru pašaule patwarīgi teem uššpeeduše.

Šmagš preeščmets frita un šadragaja Dšham kašju. Beš šamanas ešošču winu aišweda uš šlimnizu. Kad winšč atjehdšās, tad no aģrafās pašaules nebija ne wehšts. Winšč guleja balti išwitetā šambari, beš wina tur guleja wehl diwas personas, bahlas, išdehdejuščas, un jauneklis šaprata, kà winšč atrodas šlimnizā. Wišpirms winu pahrnehma breešmigas bailes. Kašja dega kà uģunī. Winšč newiģot eedomaja, kà winšč to warbuht jau šaudejis. Se-

naſ wiſſch pa auſu galam bija dſirdejis, ka eſot gadijeeni, fur lozekki janogreeſch, lai glahtu dſihwibu. Waj ari winam liſtenis tahdu pahrbaudijumu bija nolehmis? Liſtenis? warbuht Deews?

Agrafi wiſſch par ſcho leetu nebija domajis: par Deemu, par wina eſamibu, ſafaru ar zilweku. Un nu uſ reiſi wiſſch ſajuta wajadſibu domat, — domat, ka taſ wehl nekad nebija domajis. Arween wiſſch jutàs pilnigs, droſchs, un nu uſ reiſi tiſ nabadſigs, atſtahts un ſahſa ſautat pehz Deewa!

Rambari walbija wakara krehſla. Diſchs pazehla galwu, eewaidejàs un apluhſoja abus ſlimneekuſ, kuri guleja ka mironi, weens ar ſeju pret ſeenu, otrs augſchpehdu pazehlis ſchodu, aiſwehrtàm azim.

Diſchs ſalika nejaniſchi rokaſ un taſ ſaſchnaudſa. Bet taſa paſchà brihdi wiſſch ari ſajuta, ka wiſſch gribeja luhgt Deemu tiſai ſawas kaſjaſ dehl. Ka tad winam zita wajadſeja, tiſai weſelaſ kaſjaſ? Un tad wiſſch atkal wareja eet un dſihwot pa wezam. Bet taſa paſchà azumirkti wiſſch ari ſajuta, ka laiſam Warenajam debekſ Waldineeſkam wina ſadragatà kaſja bija gluſchi weenalbſiga.

Warbuht ahrſtu mahſſla iiglahbs wina ſabojato kaſju. Saprotamſ, ka modernà ahrſtneeziba winam atdoſ laimi, un wiſſch buhſ nahſkamibà daudj uſinanigaſ, glabat un ſargat dahrgo weſelibu. Wiſſch paſteepa roku un ſwanija. Tad wiſu wina kermenì pahrnehma zeriba, kaut gan ſahpju ſtraume nemitoſchi pluhda pàr zeli un wina guhſchaſ it ka lauſtin lauſa. Wina mehle drebeja un luhpaſ rauſtijàſ.

Œchehlſirdigà mahſa eenahza, meta ſkatus uſ wiſam trijàm gultam un noſtaſjàſ lihdſàſ Diſcha guku weetai.

„Zuhſ ko wehlateeſ?“ wina klufi jautaja.

„Diſert!“ wiſſch ſtipri nopuhtàſ, „waj ahrſta ſche nam?“

Ėchehlřirdigà mahřa pařneedřa dřehreenu, bet winřř tiftlab řà nemař nedřehra.

„Waj mana řahja ir řtipri eewainota?“ winřř duhř řřigi jautaja. Winřř řauneřàs jaunas dahmas řlahtbuhřne iřrahđit glehřumu.

„Riřtu juřř operès...“

Wina řirdř apřahjàs puřřtet. Dperès? warbuhř nonemř wiřu řahju? padariř to par řropli?

Bailigi winřř pařřatijàs uř řchehlřirdigo mahřu. Winřř zereja winas azis atrast jaunu zeribu, bet winas řřats bija řchehlř un lihđřzeetigř. Winřř to řaprata.

„Řà tad!“ winřř domaja, „man nogreeřis řahju, deefin zif tahřu, warbuhř tiftai pirtřřtuř, warbuhř řahdu weenu, bet řas war řinat, řa nenonem lihđř řelgalam? Tad peelitř jaunu řahju, beř dřihwibas, řuru wafaròř nonenřřřu un riřtòř peelitřřřu, gluřři řà řahbafu! Bet dřihwibas, dřihwibas tur wairř nebuřř!...“

Ėchehlřirdigà mahřa attaiřija wentilatorn un tad pagreeřuřř pret Dřřu, lehni runaja: „Ahrřř ir patlaban augřřehjàs telpàs. Bet řřowafar winřř jums newar neřa lihđřet. Riřtu, riřtu...“

„Waj pehř maniř naw neweens prařijis?“ winřř aiřřmazis jautaja.

„D, ja, wairafi bija, bet juřř gulejât beř řamanas!“ řchehlřirdigà mahřa, taiřřidamàs iřeet, atteiza.

Winřř pařřatijàs iřmiřis uř weenu un otu puři un tad aiřřwehřa azis. Ėchehlřirdigà mahřa iřgařja. Winřř eefahřa atřal domat par Deemu... .

„Ahrřti manim grib nonemt řahju, bet Deemř warbuhř palihđřř! Neatřauřřu nogreeřř řewim řahju! Řogan lai eř eefahřu beř řahjàs?“

Bet řadragatai řahjai nebija gař wina domam ne-

kahdas dakas! Winam likās, ka to kahds pastahwigi laustu un dedsinatu ar baltu dselši, kaut gan kahja bija apseeta un uslikta uz šewišķa maišina.

Winšch eefleedsās tik stipri, ka wina kaimiņi pamodās no šnaudeena un isbrihnojuschees usluhkoja fleadseju. Wehl pahri reišču winšch eefleedsās, bet arween wahjafi, kamehrtas šahka isgruhst tikai klušus, apšpeestus waidu elšeenus. Bet ugunigās šahpes nerima, tās bija bes gala, bes lihdszetibas.

„At, Deems! at, Deems!“ winšch isšauzās.

Kahda neisprotama wara dsina wina, peeminet Deemu. Ta nebija glehwa bailiba, špekuleščana uz kahdu warbuh-tibu, ta bija škaidra atsina, no kuras atraisijās karšti, dedšigi pahrmetumi...

Atkal winšch šalika rotas. Winšch škaitija luhgščanu. Bet ta winam islikās par daudz wišpahriga un weza, kura šhini gadijeenā maš wareja lihdsēt. Winšch mekleja pehz jaunas, šipras luhgščanas lihdsēksem, bet šahpju ugunis šadedšinaja wišus šchos dihgkus. Katra minute winam islikās kà štunda. Un štundas wilkās besgalibā. Šehlfirdigā mahja nahza un eededša lampu. Winam eenesā wakarinas, bet winšch nebaudija nefa, isņemot ugunigās šahpes.

Pret pusnakti winšch eefnaudās. Bet drihs winšch atkal pamodās, un wiša wina apšahrtne tam islikās šawada, pahrdabiška. Breesmigās šahpes wina bija apmulšinajusčas, padarijusčas pusnejhdsfigu. Winam likās, ka ta kahja atrodas ellē, tikai kahja ween! Winšch šahpigi, škati eefmehjās un šahka pahrdomat, kahdu ihpašču grehtu winšch ar šcho kahju bija padarijis, bet winšch newareja atzeretees. Bet tur wairs nebija šo šchaubitees: kahja bija nolemta elles leesmam. Nahkščā ašumiršli winšch it

kā atjehdās un pabrihnojās par šamām domām: tik šamadi winšch wehl nekad nebija domajis.

Wina mehle šahka drebet, luhpas raustijās, ašaras špeedās winam ažiš un riteja retām laššem uš waigem.

* * *

Rahkošchâ deenâ Dīchu opereja. Nogreesa wina šahjai pehdū. Wairaf štundu pehz operazijas winšch bija glušchi kâ bešjuhtigs, bet wafarâ tas atjehdās un gaušchi raudaja. Tad lišās, winam peetruška ašaru. Atkal winšch kuma bešjuhtigs, un ari wairš nedomaja par Deemu. Waj uu Deews winam waretu un gribetu atdot wešelu šahju, tahdu, šahda ta bija preekšch šahdas nedekas? Tas wehl nebija pašaulē gadijees. Bet winšch domaja par gumijas šahju, par jaunlaiku techniškeem panahkumeem. Ne tik ween šchehlširdigâ mahsa un wina draugi, bet ari ahrstš bija teizis, ka warot peelikt gumijas šahju ar atšperem, un žilweks štaigâ, it kâ kad nekās nebuhtu notizis. Winšch eedomaja wehšchus, kureem šahjas atkal peeaug un pašmehjās. Tagad winšch wareja tikpat labi šmeetees, kâ raudat, šahja bija nonemta un to wairš neweens newareja peelikt.

Bet peepešchi winšch eesahka muldet. Drudšis peesitās. Un deenu wehlaš ahrstš konstateja, ka šahjai peemetees pumekliš un ka ta janonem lihdi žetgalam. Kad šlimneeks atjehdās, tad winam paškaidroja, ka wiau wehl reiš operešchot. Winšch atmēta ar rofu.

„Weenalga!“ winšch nopuhtās. Bet ihštenibâ winam nebija tas weenalga.

Atkal winam šašchnaudšās rofās.

„At, Deews! miškais Deews!“ winšch nopuhtās, „šapehz tu mani tâ peemeklē? Šapehz — — — ka-pehz — — — “

Un wina galwâ radàs jauna luhgŝhana, fura pazehlàs it fà fálnà, lidoja pa gaiseem, besgalibà, arween augŝtaf un augŝtaf, bet neŝtuwa lihðŝ Deewam, jo tas wehl bija aiŝ besgalibas, neiŝŝakamà augŝtumà, un wina luhgŝhana frita atpakaŝ uŝ ŝemi ar breeŝmigu aŝtrumu . . .

Wina galwa eegrima ŝpilwenà, wina gara ŝtahwoŝlis bija apnemtŝ no nomoda, meega, noguruma un leeliŝŝas gribas — ðŝihwot, no ŝahpem un ŝchaubam, wiŝŝ ŝchis maiŝijums fluma par murgeem . . .

Winam liŝàs, fà tas guŝ uŝ operaziju galda. Wairaf ahrŝti ŝtahw ap to, un weens nogreeŝch tam ŝahju, otrŝ roŝu.

„Wiŝŝ, wiŝŝ tam ir ŝadragats un ŝamaitats!“ Winŝch ðŝird, fà wezaŝais ahrŝts runà, „ari ŝirdŝ winam ir dragata!“

Un winŝch juht, fà tam uŝgreeŝch fruhtis, iŝnem ŝirdi un eeŝweeŝch to baltà, leelà blodà, fura ŝtahw uŝ maŝa galbina. Chloroforms ŝmarŝcho. Un ahrŝti nogreeŝch winam ari otu ŝahju pa gabalam, nogreeŝch ari otu roŝu . . . Wiŝŝ ŝamaitats un ŝadragats, wiŝur eemetees puweŝlis . . .

Winŝch grib ŝanemtees un behgt. Bet abas ŝahjas ir nonemtas, abas roŝas peeŝleetas pee ŝeenas.

„Alt, Deems! ŝapehŝ tu mani tà peemeflè? ŝapehŝ — — ŝapehŝ — —“

Peepeŝchi winŝch ŝajuht pee plezeem it fà ŝpahrnus. Winà pamoŝtas ðwehŝele, fura winam wiŝu muhŝchu bija ŝnaudufe. Wiŝŝ laiŝigais un paŝauligais ir atnemtŝ. Ðwehŝele ir brihwa . . .

Wina pazelas no aŝinainà operaziju galda un lido lehni, lehni augŝchup, uŝ labatu paŝauli, ŝŝaidrajà brihwibà.

Guletaja.

Melna, peetwehpuse ſaimes iſtaba, ſuru, uſ milſigas
krahſns ſtuhra uſlipinata, neſkaidri degoſcha ſweze
apgaiſmoja, pildijās ſweſcheem laudim. No mahjineekēem
tikai ſalihkuſe wezenite ſehdeja pee ſaimneeka kambara durwim
uſ apgaſtas muldas. Sweſchee ſehdeja uſ muhriſcha, uſ
gultam un ſoleem, krehſlu bija tikai kaħds pahriſ, — un
paſluſi ſarunajās. — Wareja dſirdet, ka aħrā puischi fir-
bijās par nekaħrtibam. Pagalms bija maſs. Waħguſcha
nebija, un paleeweniſ rijās preeſchā wareja knapi uſnemt
peezuſ liħdſ ſeſchuſ paſuhguſ. Bet pagalmā pawiſam bija
kaħdi triħsdeſmit paſuhgi. Katrs peebrauzot nodewa pui-
ſcheem ſirgu, pee kam neaiſmirſa teem ſaujā eeſpeeſt pa gri-
weniſam, — galwenā leeta bija tiſ driħſi, ziſ eeſpeħjamſ,
tiſt pee guletajās un dſirdet winas padomus waj ſanemt
no winas dſeedinajoſchu labumu.

Moſeekamā kambari diſchojās diwas meitas, ſurām
bija uſdots ſanemt kufukuſ, un ſuras, ſchad un tad wehlā
rudena weħſumu ſajuiſdamas, danziſki uſleħtāja. Ka ſcho-
deen ar tiſ daudſeem weeſeem bija dariſchanas, tas iſſkaidro-
jās zaur to, ka bija ſweħtdeenas wakarſ. Weeſi pa leelatai
daſai bija iſ kaiminu pagaſteem. Iſ taħleenes bija tikai
iſchetri. Weens no teem bija jauns ſaimneekſ, ſuram kaħdas
nedekas atpaſaſ noſaga bruħtgana ſirgu un ſura ſagleem
liħdſ ſchim ne maſakās peħdas newareja ſadſiħt. Dee triħs

pahrejee tahlumneeki bija wezafs laulats pahris un winu ilimā meita. Šhee pehdejee eenehma wejeln gultu. Tehws un mahte sehdeja, meita bija noguldita. Mahte, pār gultas galwgalu pahroleekufēs, patlaban šahstija kahdai seewinai, zif breefmiga ešot winas meitas kaite. Krampji to reijem raustot tif neschehligi, ka škatitajam ešot waj jaraud. Tehws sehdeja flusu, rofas šalizis, un luhkojās stihwi uš grihdu. Wini jau bija ar rihta gaišmu eebraufuščhi, bet pee guletajas nebija tikufchi laiſti, tapehž ka „gars wehl nebija pār winu nahzis.”

„Marite ir jau seščhpadsmit gadus weza,” mahte wezenei šahstija, „bet weenmehr ta wehl jakopj kà behrns. Baldees Deewam, ka ar mantu ešam šwehtiti. Ešam pee daščhadeem baktereem gan uš laufeem, gan Riga, gan Turjewā bijufchi, bet neweenš naw warejis lihdsjet. Ne mirejs, ne dšihwotajs! Ak Deews, ak Deews!” . . .

Brihdi walbija flufums bruhmajā ištabā. Swezc bija uodeguše glufchi ihša. Gar to, pa krahšns malu tščahpaja prufaki, kuru pakrehščli, ščurku leelumā, kustejās pa grihdu. Tahlumneeks, kuras bija firgs nosagts, peezehlās no muhrišča un ščaliku pee šwezes eedebšis, ušpihpeja.

„Nu redšes, waj tab ta guletaja finās, kas firgu šadšis”, winščh uš šawu kaiminu netizigi teiza, „man paščam nu gan apnizis meklet, bet tā ka laudis runā, ka guletajai ešot tas špehšs, to išdibinat, ko žits mirstigs newar, tab domaju, jamehgina ir . . .”

Žiti flahtesofšhee tahlumneeku ušluhkoja pahrmetoschi, par wina ščaubiščanos.

„Tee, zeemin, Deewa barbi!” wezene, kura uš muldas sehdeja it kà iš šnaubeena pamodušēs, teiza, „gan redšesi, dširdeši un teikši leelos brihnumus!”

Tahlumneeks neteiza ne wahrda.

„Var jau buht,“ winſch domaja, lai gan domas wairat ſwehràs uſ netizibu.

Aiſ ſaimes galda, iſtabas kaſtâ ſehdeja jaunafu un wezafu meitu bars. Weena no winàm, jau labi paweza, drihſi tſchufſteja, drihſi paſtipri eerunajàs un gandrihſ weena ween iſ wiſa meitu pulka treeza.

„Tad nu iſrahdiſees, waj winſch mani mihl, jeb tas tiſ kaſtro pehž manas naudas. Štaifis eegahtnis, es jums ſafu, meitas, weſels kà rutkis, ſlaifs, ſahrteem waigeem un patumſchàm uhſam! Bet ko winſch tai Wihtſnes Annai pakaſ raugàs? To es uewartetu wehlaſ, kà ſeewa pazeest, ka mans wihrs mihletu zitu ſeeweeti! Es gribu ſiuat, kà ar manu bruhtganu ihſti ir!“

„Nu, ja winai tas parebſeſchanas garš ir, tad jau nu gan dabuſchu ſinat, kaš manus wadmalaš un audekla bakuš iſ flehtš iſſaga!“ kaſda zita eeſahka, kaš pirmà ſawu bruhtgana leetu bija beigufe.

Bulſtens jau bija ſeſchi, kaš peebrauza wehl weens pajuhgš.

„Tis jow i pogona žaſch! Toada wal nabiju radjais!“ wežitis, pagalmà iſ rateem kaſpdams, ſirdijàs, „dujbki moi libſ aujſeem! Brjauž, brjauž pa ſilim, pa purwim, i gola nau! Un tumſa mataš, i ozu durjams nawar radſat!“

„Ja, kur uu liſſi!“ puiſis, peebrauzeja ſirgu pee galwas turedams, dwesa, „wiſš jau ir pilns, kà pee-lahdets!“

Wežitis pazehla degoſchu laterni no ſemes, tureja to uſ preeſchu, žiſ rokaš ſtilba garums tam atkaſwa. Wina ažiš ſpirgti raudſijàs uſ ſawado ſkату: tur bija daſchdaſchadi rati, kuru ilkišis ſlehjàs ſtaſwu gaiſa. Šchur tur pa widu ehda ſirgi auſaš waj ſeenu un dikti ſprauſlaja.

Weziſcha kaſnejee waigi, wina maſà, paſirmà baħrſdina rauſtijàs it kà uſ ſmeeſchanos.

„Woi tu trafs,“ winſch eeſauzàs, melno jehreni aħtri uſ weenas auſſ pagruħſdams, „tis jam i gotawais tirg's!“

„Ja, te eet, kà pa tirgu!“ puiſi s peebilda, „ne deenu ne nahti naw meera!“

„Deef' kà ar to zihma kufuli buħs?“ wezitis warenu, baltu aiſſaini ratòs kuſtinadams ſteueja.

„Wai melns! tur jau waj weſela zuħka eetſchà!“ puiſis, ſirgu iſjuhgdams, murminaja.

„Naw wiſ zuħka, — moſs wäprits! muna wazà ihliſa i madſ, i plahzena!“

Puiſis pa tam, kameħr wezitis wehl garu runu tureja, paſauza iſ peeleeſamà kambara meitas, kuras tuhlin iſnahza un weenoteem ſpeħteem iſzehla leelo aiſſaini un eeſteepa kambari.

„Ro te tu? Kam tad tu to ſirgu nojuhdsi? Als jou tiſ druſku gribeju to guletaju paſaſſatitees un tad uſ truhgu bräuft!“ wezits puiſi baħra.

Puiſis ruhgti paſmehjàs.

„Kameħr jau dabuſat guletaju redjet, tiſmehr puſ-nahts buħs klaht!“

„Kapähz tad toa?“

„Nu redſeet, ziti ir preeſchà. Meitu ween kaħds ſimts!“

„Nu tad apſadſ ſirgu: Tad jait ihſſchà!“

Un wezitis mudigi eegahja iſtabà, ſahbaki ween uſ ſleegſchna noſklaudſeja.

Weeſeem labu wakarar teizis, winſch ar ſawu iſtureſchanos ſazehla leelu jautribu.

„Te jow laiſam kraħſliſ no moajas lihdi jonem!“

winſch, wiſapfahrt ſtatidamees, teiza. Sehdeſka preeſch weziſcha teeſcham wairſ nebija.

„Nahzeet, zeemin, te uſ muldaſ: ko nu dariſ, to ſehdeſku ir maſ!“ wezene pee durwim teiza.

Wezitiſ apſehdaſ uſ muldaſ, gribeja eeſahſt jautru ſarunu, bet nebija neſa, eewehrodamaſ, ka iſtabâ walbija ſewiſchka ſwehſwiniba.

Ihſi preeſch ſeptineem ſaimneeka ſambara durwiſ atwehrâſ. Uſ ſleegſchna parahbijâſ baſla, kaſſneja, wideja wezuma ſeweete.

„Woi ta i?“ wezitiſ uſ muldaſ wezenei iſchuſteja.

„Ta ir ſaimneeze, mana meita . . . guletajaſ mahte! . . .“

ſaimneeze peegahja pee muhriſcha.

„Genahzeet juhſ, zeemin, papreeſchu, juhſ eſat wiſilgaſi gaidijuſchi!“ wina uſ taſkumneeku, kuraſm bija noſagſtſ ſirgſ, teiza. ſaimneeze atkaſ eegahja. Durwiſ palika puſwiru. Wiſi luſtojaſ ſintahrigi uſ tàm.

Taſkumneekſ peegahja pee ſleegſchna. ſchajâ brihdi winſch ſajuta baileſ. Winam bija tà ap ſirdi, it kâ kað tam buhtu jaſtahjaſ no Deewa ſuhtita ſoga preeſchâ.

„Wina wiſu ſin,“ winſch domaja, „eſ nahku, lai iſſinatu, kuſ ſagliſ, lai taſ ſanemtu ſawu ſodu. Bet kâ ir ar maneem pahſſchpumeem? Waj guletaja toſ neſina?“

Tomehr winam bija jaet. Winſch eegahja. No gaiſchi apgaiſmotaſ, balti iſwitetaſ iſtabaſ, zaur ſkapi un aiſfareem bija atſchſirtſ kaſtſ, kniſch bija par ſewi apgaiſmotaſ. Uſ galda atradaſ bibele, dſeeſmn grahmata, uhdenſ krukſe un degoſcha lampa.

„Gjeet — tur!“ ſaimneeze wahji un kluiſ teiza, uſ noſlehpumaino kaſiu rahdidama.

Kað taſkumneekſ, wehl it kâ baiddameeſ, kamejaſ

eet, šaimneeze, pašneegdamās pehž starp ņeenu un ņkapi iņņteeptās auklās, atbrauzija maņleet aiņkarus un peeņauza weeņi ņlaht.

„Maņkat ween, nebihņstatees! Wina ir laipna un ne-
weenam newehlē ņaunu!”

Taņņumneekņ eelihda aiņ aiņņareem un, eedrebedamees paņņatijās uņ guletaju, ņura winu ne-eewehrodama, nņ ņruhtim ņaliktām, iņdiluņchām roņam, rahdijās Deewu luhdsot, jo wina ņapnaini raudņijās uņ Beņtitaja bildi, ņura pār gultu, pee ņeenas ņarajās. Weeņis apņehdās uņ trehņla, ņurņch preekņch apmeņņetajeem, druņku atņtatu no gulīas bija no-
ņtahdits un ņahņa droņchaki ņihmot guletaju. Gaiņchee mati, winas ņahpigais proņils, iņņaltnņchais ņakls un iņdiluņchās, wahjās roņas weenojās par aiņgrahbjoschu tehlu. Brihdi wina palika dņikā, ņirņnigā luhgņchanā. Tad ta lehni pa-
greeņa galwu, ņlahbani paņņatijās uņ weeņi un nopuhtās. Weeņis pahrlēezinajās, ņa wiņmasaņ pate guletaja newareja buht ņmalņa wiltneeze, ņura buhtu dņihņta no mantas ņah-
ribas, bet ņa ta ņarwus praweetojumus uņņahņuņe, dņihņta no ņewiņchņa, noņlehpumaina gara.

„Tawņ pehdejaīs darbs ir tas labakais!” guletaja wahji, tiņko dņirdoņchi uņņahņa, „ņteidņees tu tā uņ miņlo Deewu, ņā tu uņ mani eņi ņteidņees!... Zilweņa roņas iņ-
ņteepjas pehž mantas... Tu gribi to atdabut, ņas tew ņudis. Apgaiņmo ņarwus zekus ar ta ņunga ņpihdumu, tad tu ņinaņi wiņu... Dņen ņaglim pehdas pa teem wahrteem, pa ņureem tu eewedi netaiņnu mantu... Tu gribi wahrdu ņinat? Redņi, eņ ne-eņmu debekņ ņuhtuis, bet ari zilwekņ. Manas azis aptumņchojas tur, ņur praņa par notikumeem iņ ņaunā walņts... ņas paņihņt leelo miņleņtibu, tas pa-
ņihņt mani un redņ ar mani wiņu, zauri ņeenam un ņalneem, to wiņu ņas zekas un poņchas ar miņleņtibas garu un debekņ

prahtu uš augstaku un labaku dšihwi, lai tiktu weenrei Deewa špošchumā un šlawetu Wina špehku muhšchigi muhšcham . . .”

Wina apklusā un elpoja grūhti. Tad tā šahka histēriki šchaukstet. Bet tas drihš pahrgahja.

„Ari es ešmu grehzigš zilwekš; ari man ir jaškaita garas, grehzigu domu pilnas štundas. Šchis domas tā naht, paščas no šewis, tās ir manas leelakās mofas! Bet tad es luhdsu Deemu. Es wiau luhdsu beš miteschanas. Un wiaščh mani paklauša. Ar azim es wairs neredsu, kad man atdarās tee šwehtee lauki, par kureem es jau daudšreiš ešmu stahstijuse. Tad es redsu pate šewi zitur, kur es wišu šinu, kas tajā brihdi pašaulē noteekas. Ja weefis grib šinat, kas ar wiau tajōš brihščōš bija, tad es ešmu gatawa wišu teikt. . . Kas manōš tumšibas brihščōš noteek un ir notizis, no tā es neneeka neshinu. . .”

Tahšumneekš palozija galwu.

„Es tewi reiš redseju,” tā guletaja atkal eesahka, „behdigu, uš nodeguščas, atmenainas noras stahwam. Tu luhkojees wisapšahrt. Tawas drumas, tawi lauki bija neaistahrti, wešeli. Tu dširdeji preezigu klaigaščhanu iš šehtas, bet tu nebiji eepreezinajams, jo tā truhka, ko tu mekleji, kas tew bija šudis. Bet tapehž, ka tu šawa šaudejuma pehž apšmahdeji Deewa brihnumus, wina špehku un warenibu, tapehž ka tu nelihgšmoji lihdsi ar dabu un nedšeedaji preeka dšeesmas par to, ka tu dšihwo un ka tu eš zilwekš, kas šawas azis drihšt pazelt uš augščhu un apluhkot šauli, mehnefi un šwaigsnes, tapehž tu newareji šaredset šagli, tu tapi neredšigš. Tawa ašprahtiba, tawa gudriba tewi atstahja, tā ka tu neshinaji, ka šagliš ir atstahjis pehdas un ir šanemams kaut kura brihdi. Tuwu wiaščh tew bija, bet attahlinajās no tewis nepašihts. . . Un kad tu tā behdigš

stahweji un nošfumi lihds afaram par to, ka tu newareji šwehtdeenā uš basnizu tamu lihgamu gresni ašwest un šajuti kaunu, ka tew uš Deewa namu jaeet kašjam, tad it ka pehrfona špehreens norihbeja. Tu nodrebeji. Balts, augsts, ugunigs sirgs, šwehroščam azim, šelta šedleem, baltām, mirdsoščam šihdam lihdsigām krehpem, pasteepās tamā preeščā. Winšč apštahjās. Un balts wihrs, dedšigu drošču šēju nošahpa no sirga.

„Waj tas ir tas sirgs, kuru tew nošaga?“ baltais wihrs prašja. Wina waigs špihdeja aš dedšibas un gudribas.

Labprahť tu buhtu to sirgu šauzis par šamu, bet tew bij bail. Šhis sirgs bija preešč temis par warenu.

„Nē, tas naw mans!“ tu tšukšteji. Baltais wihrs ašjahja šibena ahtrumā. Pehz kaħda laika, kaħ tu ogļu dedšamā dobe šehdeji, peejahja pee temis weentahrščs wihrinšč ar klibu melni. Tu wišai išbrihnojees.

„Waj šhis naw juhsu sirgs?“ wihrinšč waizaja.

„Nē, tas naw tas, kuru es mešļu. Reiš ari šhis gan man peedereja, bet es to turgū ismiju pret to, kuru man nošaga.“

„Es esnu peekrahpts!“ wihrinšč waimanaja un lehni ašjahja. Un tu palīši wehl ilgi, ilgi šehdot...”

Taħlumneeks usleħza, ka dšelts, no krehšļa. Bet tad winšč atkal apmeerinajās, turvojās šagrauštš guleťajai un kuhpstija winas rofu. Wehl reiš winšč luhkojās tās peħzigajā, no šewiščķa gara pahrnemtā šejā un tad išgahja, aškaru ašwilšdams.

Saimnēzei winšč eššpeeda rubļa gabalu šaujā.

Meħmi winšč atštahja šaimes ištabu, atmešdams wežitim, kušč no muldas peezeħlās un gribeja dabut šinat waj guleťaja waroť paregot, — ar rofu.

Drihſ ween taħlumneeks ſehdeja ratõs. Zeħnam tas brauza pa tumſu un domaja par guletaju. Reieem winam liſàs, ƙa tà teeſcham ir bijis, ƙa guletaja winam ſtaħſtija, bet reieem tam winas ſtaħſts iſklaufijàs ƙa murgi... Bet briħniſchƙigi winam rahdijàs tomeħr tee diwi firgi, ƙurus guletaja ƙahdà winas apgaiſmotà briħdi teizàs redſejufe. Winſch atminejàs, ƙa tas, weħl jaunaks buħdams ſtipri eekahrojàs barona baltajà jahjamà firgà, tà ƙa tam meegs naħti nenahža. Un flibu melni winſch bija teeſcham iſmijis ƙa weſelu, pret kumeħu, ƙuru tas iſaudſinaja par brangu firgu un ƙo tam noſaga.

„Waj guletaja to no manas ſejas nolaſija?“ winſch domaja un peetureja pee ƙroga, lai eetaiſitu labu duħſchu, jo tam bija taħſch zeħſch preekſchà.

Weseli laudis.

Tehlojums is zeema mescha widū.

Ne par walti winau sauž Dsolu. Winau ir wesels, šahrts no maiga, ja ne katru reisi preezigs, tatšchu nopeetniba wina šejā ir tiš wihriščķiga, ka jadomā: tas žilweks šahpu nepasiht. Žiſ ahtri tas wišs Meschlastumōs tā pahrgrosijās. Papreeščchu nomira weztehws, tad wezmahte, un kad ari krusstehwu Dahwi, kuxšč diwidesmit gadus bija Dsoleem deenejis, aišweda uš kapa kalnīnu, tod jaunais Dsols teiza: „Lai nu Deems dod, ka preešč pēzdesmit gadeem no muhšu mahjas neweens mironis netiſtu aišwests!“ Wiš mahjas laudis ir jauni un špehžigi. Šaimneeze pate ir netiſ ween laba danzotaja, bet ari prceščsihmiga strahdneeze. Puišenu ta jau ir iſiſhdijuše. Tas masu pahtabīnu rošā škrej pa pagalmu un sauž: „Tpr, tprh!...“

Martinšč un Andreems, aš kas tee par puišēem! Bet kas par wišēem šahw pahrati, ta iš Mada! Lai pee šahda daiba, — ta mirdš kà šaule! Šmaidi un atkal šmaidi! Šr aplam, ja teiſtu: winas waigi šarkšt kà rošes. Kas gan ir rošes pret šcho glihto, šahrti balto šēju, kuxšč no gaiša un šaules ešpaيدا masleet bruhnaks kluwis, bet kas tās par azim, tiš šib ween. Šr wehl otra meita Anna, lehnaka un masleet wežaka. Bet daišuma šinā ta newar ar Madi mehrotees. Šinams, nu ir kaxšč mahjā!

Ditvi jauni puischi, divas jaunas meitas, šaimneeks un šaimneezē ari jauni, — par gana puišu un zūhšganīnu nerunāsim.

„Klausātees, puischi!“ šaimneeks Šurgōš Andreemam un Martinam līša pē širds, „šāistatā meita wišā pagastā nu dšihwōš pē mums, es esmu lepns uš to, jo es gribēju, lai wiši šaudis buhtu pē manis wēšeli, daiķi un labi! Bet nu paluhtojat, ša darat manai mahjai godu un pašchi šew. Es šinu, juhs nu abi eemihlēsat Madi iā, ša juhs dāšču labu nakti newarēsat gulet, un ehdeens ari jums šatru reiši ne-ees pē širds. Bet šanematees un peerahdeet, ša juhs ešēet ihsti wiħri, kureem mihlēstiba ir šwehta, bet kuri nedriħst pahrkahpt lītumus un preekšrakštus, ša rakštis šahw...“

Puischi pašmaidija, un šaimneeks eesmehjās. Wišč spēeda abeem jaunekleem roķu un luhtojās teem azis.

„Dodeet manim šawu wiħra wahrdu, ša juhs meitam nedarīsat pahri. Es šinu, ari Madas širds naw wiš no wara waj dšēš, ša it weegli war eedegtees, it ihpašchi preekšč tewis, Martin! Šinams, ari tu, Andreem, eši gliħts šehns, bet Martinšč ir dauds biħštamāks par tewi... Martin, es tew šaku, ja tu meitas nelīķi meērā, tad es tewi padšihšču pē welua! Lai šaudis runā, šo gribedami, bet es gribu, lai teem muħšu mahjās šaimneeziba un gods buhtu par paraugu. Tāpeħz...“

„Tāpeħz, šaimneek, tuhlin tahdu špredīķi turet,“ Martinšč eebilda, „es to Madi apluhtoju. Šmuka nu wina ir, teesčam šmuka, bet tiķ šmuka, ša es winas peħz waretu padarit šahdu greħtu, wina naw!“

„Nu, nu peeluħķo! Mada ir, es tew, Martin, šaku, ša patš welns! Gan wina tewim leħninam eesmaidis širdi tahdu juščanu, ša tu šahķi pat dšejot. Tās manim buhtu

loti nepatihkami, ka tu zaur to nofawetu darbus. Tà tad paluhkojat, abi divi, ka nekluhpat!"

Martinsch papplehta muti, bet šaimneeks paguma papeekschu issauktees: „Pee darba, pee darba! Ēedomajeet allaich manus wahrdus!..."

Mada šahweja pagalmā netahku no afaš pee dahrja ņehtas. Tur bija šaweltas daščadas muzinas, šalitti kubulini, špainišchi un daščdaščadi ņehtu un pagraba peederumi. Winai bija tà šawadi ap širdi: tas bija winas pirmais darbs Meschlasumōs. Bet pirms ta pee darba ņehrās, wina pahrlaida štatū pār pagalmu, pār ehku jumteem un klufibā nopreezajās par šahrtibu, ņura te walbija.

„Darbs te buhs," wina domaja, „bet buhs ari alga. Un tee puischi, tee puischi! Buhtu es to šinajuše, tad es nebuhtu ne par šo nahkuše. Waj es to buhtu šapni noredsejuše, ka Martinsch te atnahks par puisi. Pee Kruhmina winam gahja labi. Atšlahjās no ta, wiši domaja: Martinsch aišeš uš pilņehtu, bet luhk, nu winšch ir te. Kapehž to wajadseja turet tà nošlehpumu? Waj gan manis pehž? Deems lai to šina..."

Mada šahka mašgat traufus, kad peenahza šaimneeze, štipri noauguše ņeeweete, pabaltu ņeju, un waretu teift, šchņelmigi pašmaidija.

„Mada, tu nu šanemees. Tu šini, divi puischi ir mahjā. Šanem wišus peežus prahtus un peerahdi, ka ņeeweete naw ar pliku roku ņemama. Pār Annu man naw tiš bail, tà par tewi: tu eši jaunaka un šmufaka. Ne-eelaidees ar puischeem ne pirksta platumā. Ša prez, tad lai prez! Bet šchā un tà tas nedrihkt buht. Es šawu Peteri šanehmu štingri. Ko tu gribi no manis? es winu noprašiju, kad tas pirmo reiši šatwehra zeeščaki manu roku, runā patešibu, ja eši wihrs. Laštotees ap ņewi es

nekauschu... Un tew ar' tàpat wajaga darit. Ja Martinšch šahť rahbit šahdus knigstinus, tad pašatees tam droschi azis, un winšch tewi šapratis. Ja winam buhs freetns noluhťs, tad ari winšch tewim luhťsoťes droschi azis. Un šchis škats buhs meerigs, apšoloťchs. Bet ja tas blifina azis, tad pašafi man... Ur nahtrem, šas tà labi dšef!... Šufat wajaga tahdu wihtreeti. Šas šcheem nešait, aišcet tahds, šahds nahzis. Bet fur tu eefi, ja šau-
beši godu! Taišnibu šakot, Andreews, man leekas, ir freet-
naks, nekà Martinšch. Martinšch nem wišas leetas tà weeglafi. Žif ilgi winšch nu te ir, no wakardeenas, es ešmu nowehrojuse, ša Martinam ir galwa nišu pilna. Andreews dšihwo jau ottru gadu. Šar to puiši naw behda. No dabas winšch ir lehns, tišai pašmihn ween, bet darbi tam šchēiras un preeťch šawas leetas winšch eet waj žaur uguni!"

"Šaimneez, šapehž juhs manim to šakat," Mada, apwainota jušdamàs, eebilda, „es jau nedšihwoju pirmo deenu pašaulē. No behrna šahjas deenu šweščà mahjā. Žif jau ari manim ta prahta Deews ir demis, ša waru iščchēirt labu no šauna. Bet ja es to agrafi šinatu, ša Martinšch atnahť šchurp, tad mani ne ar walgu neatwestu uš Meščlašfumeem!"

"Ať, meitas, meitas, šahdas juhs ešcet! Šapehž juhs baidatees no puiščheem, šakat šapehž? Waj tee ir wilki? Wajaga tišai prašt ar wineem apeetees. Un tad, Madin, man tew ir wehl šas jašaka. Mehš te wiši nšrunajamees ar ,tu', ,juhs' tas tišai šaščchēl šaudis un šinams ari darbu. Ahrpus mahjas tas ir šinams žitadi. Šaimneeks ta nešad nepeekaus, ša šahds to ušrunatu ar ,tu', furščch nedšihwo muhšu mahjā, waj naw wina draugs. Nedš, tahdi šawadi šaudis mehš ešam, bet gan jau wišs buhs labi..."

Saimneeze aifgahja uf laidaru, bet Mada nehmas duhschigi ar masgafchanu.

„Halloh! pee darba! pee darba!“ Martinich pagalmâ isnahzis fâuza, un Mada peezehlâs stahwu fâ sweze.

„Waj tu welns, kas par brangu sehnu!“ wina nomomaja.

*

*

*

Kas tas par seedoni, kura nebuhtu jaapstahjas uf zela, jaluhschojas uf wisam pusem un tad jaewelf kruhtis dsika, dsika elpa, it fâ kad tajâs gribetu usnemt wisu to wareno dsihwibu, kura seed gan fâ puks, sel gan fâ sahle waj lasti, pazelas lepni un augsti fâ fokî? Un tee debestini, baltee debestini! Kâ tee war firdi aifustinat, nerunajot nemaj par fauli, kura muhs daschreis war nogurdinat un eedsiht paehnâ. Kas tas par zilweku, kusch seedoni newar preezatees un lihgs motees? Katram firdi behrniba patur preefsch sewis stuhriti, fur ta puhlejas kopt newainigu laimibu. Un kuxam schis stuhritis firdi palaisis un nekopts, tas naw ihits zilweks. Tahds ari nespehjmihlet. Wan warbuht kaisliba wiku fagrahbj, bet nefad, nefad tas newar eepasihitees ar mihlestibas laimi, kura muhs pazilâ un dod neisnihsstoschu dsihwes spirgtumu. Katrs domajas weenreis fawâ muhschâ mihlejis, bet mihlet un mihlet, af, kuhda tur starpiba. Dascha laba firds luhst, bet nebeids mihlet. Zita turpreti aismirft drihsween, fâ ta mihlejuse. Bet neweens tâ nemihle, fâ wesels zilweks, kusch nem nopeetni, kusch dsihwo newis fawa labuma pehz, bet dsihwo, lai tas isaudsinatu paschapfinu, fâ tas dsihwe teescham ir wajadsigs. Un nefas nepazel zilweku tik augstu dsihwes teeschamibâ, fâ dsimta! Brahtneeks faskalda pasauli fawam domam, pahrbauda katru dakinu.

katru atomu, bet pats winsch stahw semu, tapeh3 ka pahrmehrigas domas tam neatkauj dsihwot. Un dsihwot zilwetam wajaga, dsihwot ar preeku, ar lihgsimibu! Zitadi wifsir mahni!

Patam Mada nahf no flehts. Dahrs3 set un jeed fa paradise. Katra seeda newar redset, un katras dseefmas newar dsirdet, bet Mada ir pahrnemta ta no wisa seedona, fa waigi tai nosarkuschi laimiba. Wina baidas eet uf istabu un tahda rahbitees. Tur tee puischi! Ak, Deems, tee puischi, tee jau ari naw meitu weenigas domas! Sawnawam ir ari wehl zitas zehlas juhtas. Kapeh3 gan winas wairaf paleezas, lai uopluktu puki un to usluhko it fa ko brihnischku? Kapeh3 winas wairaf dseed un dseed ar leelafu firsnibu, nekà puischi? Waj gan tas noteef titai puischu deh3? Mada grib eet rihtu basniza. Winai ir wehl mas to grehku, uu tee paschi tahdi neezigi, bet to deh3 wina ne-eet uf basnizu. Winai gribas dseedat un redset gaischa3, baltas basnizas telpas, redset wezo preesteri ar firmo bahrdu, kuresch runa lehnà dreboscha3 bafsi, bet wina wahrbi ir patihkami. Ak, jel weenu deenu atswabinatees no ifdeenischkibas! Mada ee-eet istaba. Wif3 jau seh3d pee galda.

„Wai, nu tu esi pardauds3 f3aista!“ Martin3ch domà, Madu usluhkodams. Winsch luhkojas winai azis, kuras ir leelas, bet mirds3 fa masi brihnumi, kuros atspogulojas logs, bet tas ir masinsch, masinsch, un Martin3ch domajas tur eeraugot ari sawu bilbi.

„Nu, meitas un puischi,“ Osols, faroti peefmeldams faka, „eefim nu wisi Zahnu sahles. Andreew, tu aijjuhds3 firmi!... Waj ahbolinu salifat, Martin!“

Martin3ch satruh3stas. Winam domas bija pawisam fur zitur, nekà pee ahbolina.

„Un kas grib rih̄tā uš bašnizu?“ šaimneeks turpina.

„Ēs! es!“ Mada un Anna, abas reišē iſſauzas.

„Waj tu, Martin, wairš uemaš ne-eedomā Deema?“

„Ķo lai dara, ka naw malas! bet rih̄tā nu gan katrā sinā buhš jaeet!“

Martinšch ſagšchus apluhko Madi, kura ſehd winam eepretim gaiščā, puķainā jakā, kura ſlahbani ſchuhta un tamehr neſpeh̄j apſlehpt jaunawas pilnās kruhtis.

„Un kas tewim, Ann, ſait?“ šaimneeze jautā.

„Mau? es taš tahda pat, kā žitām deenam!“ Anna lehni atbild.

„Nē, nē, ar tewi ir kaut kas notizis! Tu wairš ne-eſi tiš preeziga, kā agraki!“ šaimneeze ſmejaš.

„Tas nahk — uš wezumu, ko lai dara!“ Anna prahž-tigi norunā.

„Žiš weza tu iħsti eſi? Ēafi pateeſibu, Anna!“ Martinšch ſmejaš.

„To tew, puiſit, wajaga ſinat,“ Anna atbild, „waj par wolti eſi trihš ſeemas ſkolā gahjis!“

„Nu, redš nu, ko dabuji!“ Andreems bubina.

„Ēs tā reh̄kinu, gadu trihšdeſmit tewim buhš!“ Martinšch Annu ķirzina, kura, augſtakais, ir tiſko pahri par diwdeſmit.

„Nu, topi ari tu tiš wežš un tad nahž ar mani runat!“ Anna paſmejaš.

„Al Deems, ko wina domā!“ Martinšch eeſauzas, „ſafi, šaimneek, waj tas naw traſi, wina domā, ka eš to prezeſchot. Neſa, Annin, ja eš nedabuſchu tahdas meitas, kā, Preeſchufalna Roſe, tad eš labaki neprezeſchos!“

„Deeſin, waj pee tewiſ kahda ees! Ēmuſš jau tu eſi, bet weegls, kā katrs weh̄ſch tewi war aiſneſt!“

Martinšch noſarkſt. Anna runā arween pateeſibu.

„Bet wehjsch aifnesis tewi manim lihdsi!“ Martinisch fanehmees grib atspeshkot.

„Merunajeet neefus!“ faimneefs eebilst, „fa' runajeet, tad runajeet diwi ween par tahdam leetam...“

Mada paskatas pehtofchi us faimneefu.

„Waj teescham tiß tahlu, fa Martinisch un Anna samihlejufchees?“ wina domà, „kapehz gan tee weens otu kirzina? Un manim daudsina Kahrklinu Sahni par bruhiganu, kura es newaru ne usluhtot...“

Mada paskatas us Martinu, un Martinisch us Madu. Birno reisi wini waj no azim nolasfa, fa tee weens otu mihlè. Bet abeem tomehr zelas wehl schaubas. Warbuhß fa tee malbas?

„Nu, waj eseet paehdufchi,“ faimneefs runà, „tad poschatees, es ari eefchu lihdsi us plawam!“

„Ao tad tu tur darisi?“ faimneeze brihnojas.

„Zirtiſchu meijas... Lihgoſim, lai trihz fili un meſchi!“ faimneefs ſmaida, peezelas un ſatwer faimneezi pee roſas. Saimneeze paſmejas un ſahß lihgot:

„Sahnits nahza par gads kahrtu, lihgol

Sawu behrnu aplnhkoti, lihgol!“

Andreews iſſteidsas eejuhgt ſirgu. Mada atſpeesſchas elkoneem us loga un luhfojas us pagalmu, kura mau-rinſch ſet. Swirbnki bareem ſkrej no rijas jumta us mal-fas grehdu, no malfas grehdas us leepam, un tad ſchwirks! wiſi atkal ſametas us rijas jumta.

„Badebefchi zelas,“ Mada runà, „fa' titai neufnahß pehrkons!“

„Zeela behda! lai uſnahß, kas tur par nelaimi,“ Martinisch ſmejas, „ſahlu deenà leetus pa laifam liht!“

„Saapwelß ziti ſwahrki!“ Mada ſaka un iſeet.

Martinšch noskatas winai paša. Zif zehli, zif lunkani Mada eet!

„Teescham ta buhtu branga ņewa!“ winšch domā,
„bet waj tītai wina pee manis nahķs?“

Anna noķrawā galdu un nerunā ne wahrda.

„Redķēs, ķas tur iķnahķs,“ wina domā.

*

*

*

Martinšch nahķ ņķreeschus pahŗ pļawu uķ ņila malu, weķelu ķlehpi jahķu, puķu un ņtaipeķnu neķdamķ. Mada ar Annu ņehķ ņila malā, uķ noras, un wij wainaguķ. Gaiķā wiķķ ķluķķ, tīķai apķķ lapas reiķem eedreibas. Ķilā ķaut ķur dķķķķi ķehŗ, peepeķķi ķirteeņi apķķuķ, un wiķ-reeķķu balķķ eesahķ dķeedat. Tee ir ķaimneķķ ar Andreewu. Ķaur ķilu nodun leķņi wiķķķ peķķķona ruhķeeņķ. Ķaule waiķķ neķpiķķ. Ķahr ķoku galotņem redķ jau padebeķķuķ.
„Nudee, Martin, leetus uķnahķķ!“ Mada ķaķa, brangu wainagu uķ ķlehppja ritinadama, „ķaut tīķ waretu mahķā tīķ!“

„Ķo neķķus, waj tew no peķķķona bail?“ Martinšch praķa, „ķīķ reiķķu eķ ne-ķķmu meķķā biķķķ, ķad uķnahķķ leetus, un peķķķonķķ ņķer uķ wiķām puķem!“

„Wai Deewin, man gan ir bail... meķķā... gan-driķķ eesķer ķahķā ķoķā. Ķeķim uķ ņķķķuķņi!“

„Ķaķ pagaidiķķim, ķameķŗ atbrauķķķ ķaimneķķ ar Andreewu... Ann, uķliķķo nu!“

„Ķo nu weena liķķķķi! Ķo tewiķķ jau neiķnahķķ preti-neķķa!“ Anna, galwu pazeķķķuķe, ķmaida.

„Ķaid tīķ waķā, gan jau dķirdeķķi, ķas eķ par meiķķtaru!“

Mada ahŗri peeŗruķķķķķas un uķmauķ wainagu Marti-nam galwā. Wiķi triķķķ jahķķ liķķķot. Bet peepeķķi gaiķā

ſahſ ſchnahſt. Kofi leezas un ſahſ leeliſti ſchalſt. Sibens noſib fruſtainiſti, un pehz pehrfona draheena leetus ſahſ gahſt kà ar ſpaineem. Anna pirmà ſchaujas ſila beſeenà eefſchà. Mada ar Martinu ſahſumà neſina fur ſkreet.

„Streeſim uſ ſchkuhni!“ Mada ſata un noſweeſch Zahnu ſahles ſemê.

„Kà tu domà tiſt lihdſ ſchkuhnim, kad leetus waj pee ſemes ſit. Geſim tepat ſem ſahdas egles!“ Martinſch ſatwer Madi pee roſas un welſ to lihdſi. Mada iſraujas un dodas uſ to puſi, fur Anna paſuda, bet Martinſch iai paſat. Bet ari ſtarp tokeem newar patiſt uſ preeſſchu. Beidsot abi paſtreen ſem ſahdas reſnas, kuplas egles. Utal noſchkuhſt balta uguns, un drihſ pehz tàs otra. Dwi ſpehreeni ſatrizina gaiſu, un Mada rahda bailigu ſeju.

„Ka' tiſai eglè ne-eesper!“ Mada baſchijas, „Martin, ſkaiſi tehwa reiſi!“

„Nu lai eesper, jamirſt tà kà tà weenreiſ! Stahwi rahma un negraſchoſees. Deefin, fur ta Anna palika!“

„Wai Deewin, es eeſchu uſ Annu,“ Mada taiſas waj raudat, „tu eſi tahds pagans, man bail ar iewi kopà ſtahwet!“

„Neſafi neſa. Nahz te, te ir wairaf pawehna! Bet ir gan gahſeens. Tahda es ilgi ne-eſmu redſejiſ!“

Leetus, kaut ſaſmalzinats, tomehr draſſchas zaur egles ſareem un ſkujam. Uguniſ ſchkuhſt gaiſà ſatru azumirkli, ſeme un gaiſs dreb. Un Mada newilot peeglauſchas Martinam. Martinſch uſluhſto wiſu ſcho negaiſu ar pateizibu: Mada peeglauſchas pee wina ſahneem, Mada, furu winſch tiſ koti mihlè. Winam ir tà ap ſirdi, it kà kad daba toſ gribetu weenot. Martinſch aptwer Madas ſlaito ſtahmu un peewelſ winu zeeſchafi pee ſewiſ.

„Martin,“ Mada azis aishwehrufe šaka, „nedari tā: Deems baras!“

„Paš!“ Martinsch šmejas, „neeki, tihri neeki! Klaušees, Madia! waj es teescham esmu tew tik weenaldisigs? Šafi man patešibu!“

„Ej taš pee šawas Annas!“ Mada spihtigi atzehrt, „ko tu ar mani!“

„Kas man dakas gar Annu! Es uestinu, ka lai to šaku: es teescham newaru wairs beš tewis dšihwot!“

Mada nesaka ne wahrda. Wina weegli nobreh. Bet Martinsch juht, ka wina wehl arween tam zeeschi pee-glaudufes.

„Ja, Martin, es nesinu, ko lai no tewis domà. Tu weenreis efi tahds, otu reisi zitads. Grosigs jau nu tu efi... Bet es jau waj paredseju...“

Beepeschi nosmihkšt škuhpits us šahrtašam Madas luhpam. Martinsch, nebehdadams par leetu, apkampj zeeschi Madi un welk to pee šawas fruhts. Mada grib pretotees. Bet wina šajuht, ka Martinsch ir wihs, furam ta newar is-rautees. Ari wina aptwer rolas Martinam ap kaflu...

„Waj tu buhši mana?“ Martinsch prasa. Wina balšs dreh. Mada luhkojas domigi us semi. Truhkšt winai wahrdu, ko atbildet. Wina nesaprot, ka mihlestibu war wahrdeem tā šabojat.

„Ko tur, Martin, tik dauds runat... Ar wahrdeem es tew neka neisteišču. Andreems ir dauds freetnaks zil-wels par tewi, bet mihlet es tewi mihlu. Tur newar ne-ka pahrgrosit. Un ko tas wišs palihds, ka mehs mihla-meess. Tew ir jaeet us rudeni šaldatos. Mantas mums naw nedš weenam, nedš otram...“

„Mantas?“ Martinsch gari welk, „ko tad mehs ar mantu darišim? Waj mehs pašchi ne-esam manta?“

„Tu esi par daudz weeglprahstis, Martin. Mēs meitešchi tā nedrīkstam domāt!“

„Ko tur tik daudz domāt? Vaj kalpa mīrs un kalpa meita nedrīkst mīlet? Naktī pee manis un dīhvosi labāki par šaimnezi: es par to gahdaschu.“

„Bet tev ir šaldati preekščā, Martin!“

„Kas neekus, šaldati! Ja arī nonēms, tad šini, ka beeni Ēisfaram un tehviņai. Tee pahra gadi paeš ahtri!“

„Ak, Deewin, Tehtit, zī māj var us jums, puišee-šheem, palātees!“

Atbildes meētā Martinsch usspeeda šluhpstu us Madas luhpam. Tās bija tik šiltas un maigas, ka Martinam gribejās šimtām reišchu tās butšhot. Bet Mada nebija gluschi meerā. Wina gribeja tikt šķaidribā ar Martinu. Šaimneezes wahrdi, kurus ta Madai Jurgu deenā bija teikuse, eenahza winai prahā.

„Martin, Deewa Kunga deht nemahni manis. Ja tu nedomā nopeetni, tad laid mani meerā! Es negribu palikt ziteem par apšmeeklu. Agrāk es newaru ar tevi eelāstees, pirms tu ne-esi šķaidribā ar šaldateem. Ja tu mani gribi prezet, tad labprahst es pee tevis eeschu, bet zītadi tāšees, ka teezi projam!“

„Einams, ka es tevi prezeschu,“ Martinsch šauši atbildēja, „dšeršim kahas, kad tewim patiht!“

„Ak, Deews, zī weegli tu, Martin, tās leetas nem!...“

Bet Martinsch šatwehra Madi zeeschi un šluhptiņa winu tik ilgi, kamehr ta eewaidejās. Smagaiš leetus bija jau pahrgahjis, tikai druziņ wehl mirdsināja. Mejšā bija atkal gaišs un putni šahā tšhiwinat. Šī šila atškanēja šauzeeni.

„Vaj tikai kahds nenostatijās,“ Mada bašchijās.

„Kas nu te redsēs!“ Martinšch jautri atteiza un abi gahja uš to puši, kur tee uš noras atstahja Zahnu sahles. Beepeschi atšpihdeja saule, un Martinšch preezigi eefleedsās, un trihs atškanas atšitās no tumšchi salajeem plawu katteem, kuroš kuhpeja migla. Silā sahka kraščket. Un pehž brihšcha uš noras išbrauza šaimneeks ar Andreemu. Wišpehdigā parahbijās Anna, kura bija wehl wairaf šaliuše, netā šaimneeks ar Andreemu. Kati bija pēktrauti meijam. Šaimneeks paštatijs uš Martinu un Madu un pašmaidija.

„Kur tad juhs bijāt? Tad tiš bija leetus! Nu, waj ešeet gatawi?...“

„Ko tur nu wairaf! Šr jau lapu un pušu deesgan. Šee mahjas jau ari netruhtst...“

„Nu tad brauščim waj eesim! Martin, brauž nu tu!...“

Martinšch šatwehra groščus, ušfita ar teem širmeem un rati sahka kustetees. Un meijas, žiladamās, šažehla šawadu šchwihkonu.

Bet šaimneeks wehl arween šmaidija. „Mada, Mada!“ winšč klusi, Madi šchwelmigi ušluhšodams, teiza.

„Ko?“ Mada iššauzās, it tā tad wina buhtu ta nez wainigatā dwehsele wišā pašaulē...

* * *

Meščlaštumōš wiši bija jau apgulušchees, tad peepeschi pagalmā šanahza lihgotaji. Osolam tas ištī nepatika, bet neta darit, bija jāzetas augščā un jāpameelo weesi. Šaimneeze paguwa apwilti tikko šwahrtus, tad lihgotaji ar leelu šparu šabruka ištabā eefščā.

„Labwafaru Zahna mahle, lihgo, lihgo!“ Mašais

Peterits usmodas un šavā gultinā pussehdu peezehlees raudsijās isbrihnojees us weeseem, kureem bija waiuagi galwās un us rokām. Šaimneeks eedebja šwezi un mekleja šchnabi, kamehr šaimneeze iszehla is škapja leelu dšeltenu šeera ripu. Bet lihgotaji lihgoja: „Alu, alu, Šahna tehws!...”

Andreews nahza ar leelu koka fannu, pilbitu ar alu. Un nu peepešchi meitas eefahka aplihgot šaimneezi, kura laimigi šmaididama, dalija šeeru. Kad meitas apklusā, tad šaimneeks runaja:

„Ša gribeet danzot, tad danzoeet tepat leelajā ištabā. Us peedarbu ne-ejeet. War notikt nelaimē ar uguni!”

„Tepat danzofim, us weetas!” weens isšauzās šeera gabalā kofdams.

Un jauneklīs, kureš padusē tureja harmoniku, peepešchi isšteepa šawa musikas instrumenta plehščinas, un nu polka gahja wakā. Štaba bija ščaura, bet diwi pihri šahka greestees.

„Ejeet leelajā ištabā, tur wairak telpas!” šaimneeks runaja, „danzojat ka lihdi rihdam!”

Lihgotaji, šmeedamees un troščhnodami špeedās us šaimes ištabu, kur Martinšč pašču laiku nolika deg. šču lampu us krahšns stuhra.

„Šweiks, Martin!” puischi šauza, „ak, tu meega puhšnis, ne-eet pat lihgot, eetizis te kā Gosenā, un wairs nerahdas nekur... Kas winam kait, mahjā šmutas, jaunās meitas. Dšihwo kā Deewa aušt...”

Martinšč tīkai pašmehjās un panehma popirošu, kuru tam weens no beedreem peedahwaja. Musikanis patam bija eefahzīs atkal polku, bet wehl dedšigatu par pirmējo un pahri šahka greestees arweenu aštati un laišt-gaki. Puischi pa starpam eekleebjās un mehja ar rotam.

Ar Madi danzoja jauns wihreets patumšchām masām uhšinam, pelekā, glihti isschuhtā uswalkā. Wiasch bija peešpraudis puķi pee fruhsts un isturejās loti pašchapfinigi.

Saunais wihreets bija Rahrklinu Sahnis, mahju šaimneeks un prezibu kandidats. Danzotaju pahris apstahjās pee loga.

„Madas jaunfundse,“ Sahnis ussahka, „weenreis manim tas ir jaissaka, ko es jau labi ilgi esmu sajutis un pahrbaudijs. Kaut ari juhs esat kalpone, tomehr es juhs protu zeenit. Bet ar zeenibu ween nepeeteek. Es juhs ari mihlu...“

Sahnis nodeklameja wifu to mihlestibas atklahšchanas runu, kuru tas mahjās pehz literaturas jaunakeem paraugeem bija usraštijis un no galwas ismahzijeess. Us Madi Sahnā runa atstahja maju eespaidu. Tomehr winai gahja tas labi pee firds, ka puischi winai atklahja mihlestibu.

„Nu ko juhs us to šakat, Madas jaunfundse?“ Sahnis prasija, kad Mada wehl arweenu kluseja.

Bet Mada neusdroschinajās runat. Wina raudsijās us Martinu, kusch stahweja pee seenas, lihdsjās pulkstenam un likās, ar leelu greisfirdibu usluhskoja Sahnī.

„Ko lai es tur šaku,“ Mada beidsot, azis noduh-ruse teiza, „es apdomaschos. Par šaimneezi buht ir, šinams, labaki, nekā par kalponi. Bet deesin waj mehs šafrihtam kopā. Kad wehlaku buhs šabarās un janaidojās, kas tad? Kas tagad manim nekaisch? Šaimneeks labš, un Deems ir dewis weselibu. Bet tā ari par šaimneezi buht un usfrautees deesin šahdas nastas un ruhpes naw tomehr leela laime! Mehds jau dšeedat: dascha laba kalpa šeew', zimbā naudu šchwadsinaj', dascha laba šaimneeze, zimbā šlauka asaras...“

„Saprotu, saprotu,” Jahnīs druhmī teiza un paštatijās uš Martinu, „finu... Apdomajeet labi, Madaš jaunfundsē...”

„Danzosim, Mada,” Martinsch peenahzīs runaja, „mehs wehl nekad ne-esam danzojischi!”

Winsch aptwehra slaitās meitas stahwu, un Mada noleeza galwu uš wina pleza. Wīfi tos apluhkoja. Tas teescham bija daifakais no wīseem pahreem, kuzi schowafar te danzoja.

„Ko tew Rahrklinu Jahnīs teiza?” Jahnīs danzojisot Madi jautaja.

Mada nosarka.

„Teiza, nu ko winsch tur teiza, wairs lahgā neatminu...”

„Ej, nestahsti neekus! Winsch grib tewi prezet!”

„Oho! Bet deefin waj es tīf wīnu prezešchu!”

„Bet par šaimneezi tīft? Waj tas buhtu šauni?”

„Laid mani meerā, Martin!”...

Danzīs apstahjās, jo musifants šahka gluschi lehn un flusi tšchihstīnat šawas plehščinas. Starp lihgota-jeem bija škrodera šellis, klibs jauneklis, bet leels runatajs, kuzsch zilweku wareja lamat weselu stundu, beš ka tas atšahrtotu tos pašchus wahrdus. Škrodera šellis apšehdās uš šola, pamahja musifantam, kuzsch tam peegahja flaht. Pīrmais šita ar roku takti un eesahka škarbu balši djeedat:

„Tad šahdā šwehtdeen’s wafarā, zurim, trim trim,

Gešsch Wīstin frogā danzosischan’, zurim, trim trim...”

Seelakā daļa puischu šahka djeedat lihdsi, ari musifants stumbdija lehnām šawu gaudeno instrumentu. Tikai šaimneekam un šaimneezei šchi jaunā musifa nepatīfa.

„Klauzeet, jaunee šaudis!” Dīols īššauzās, „te nam frogs! Krogā dšeešmas es neatšauju dšcedat šawā mahjā.

Ja lihgojat, tad lihgojat, ja danzotat, tad danzotat, bet tahdu dseesmu juhs warat dseedat meschā, un ne pee manis!"

Strodera sellis apklusā un lihdsi ar winu ta foris.

"Nu tad lihgosim," strodera sellis waronigi issauzās, "lihgosim ar'!"

Un nu puischi ar meitam eesahka dseesmu karu, kusch wilkās lihdsi rihta gaismai.

* * *

Mada zihnijās ar ņewi. Wina ņimtām reischu pahrdomaja, waj nebuhtu labaki, eet pee Kachliņu Zahna. Martinsch bija nabaga ņehns, kuram beš ta bija rudeni ja-eet pee losem. Un par wezu meitu palikt, no ta Mada wiswairat bijās. Wina gribeja apprezetees jo agraki, jo labaki.

Peenahza ņeena laiks. Dsols ar puischeem un meitam aishbrauza uš plawam. Mahjās palika tikai ņaimneeze ar ganeem.

Andreews bija arweenu pirmais plawā. Winšch aishņeidsās ziteem preeščā newis tapehž, ka tas gribeja israhditees ņaimneeka preeščā, buht par labaku puisi, nekā Martinsch, bet winšch gribeja Martinu un meitas tikai pafaitinat. Saule wehl nebija ušlehtuše, jau Andreews plahwa un strihķeja iskapti tiš ņaki, ka Martinsch pamodees issauzās:

"Ak tu traks! Andreews jau plauj! zelatees augščā meitas! Andreews jau gabalā!"

Pirmo un otro nakti wini pahrguleja ņem klajas debes, uš noras, jo ņchtuhni wehl truhķa ņeena. Treschajā nakti meitas guleja ņchtuhni, bet ņaimneeks un puischi ahrā,

pee seena gubanam. Labpraht Martinšch buhtu šatizees ar Madi weenatnē, bet nelad tam neisbewās. Made ar Annu turejās pastahtwigi kopā. Bet weenreis pa deendufas laifu Martinam firds šahka fift, kà ahmurs. Saimneeks bija aisbrauzis uš mahju. Andreews bija aisgahjis uš otru šchuhni, isahrdit šaltejamo seenu. Anna guleja šchuhna paehnā. Baltais schumeklis tai atradās lihdsās. Mada mekleja deegu špoliti, mekleja un mekleja, bet newareja atrast. Te peenahza Martinšch.

„Mada, panahz schurp, es gribu ar tewi parunatees!“ Martinšch teiza.

Mada nošarka, neteiza ne wahrda, bet gahja. Wini abi šahweja pee šchuhna durwim. Beepeschi Martinšch aptwehra Madi ap widuzi un eezehla to šchuhni.

„Martin, Martin, ko tu dari!“ Mada kluši bahrās un gribeja isleht ahra.

Bet Martinšch speedās winai preti, nelaida to lauka un eelihda ari pats schuhni.

Šapreeschu Mada nelaidās, bet wehlaš palaida rošas šlahbani. Martinšch speeda winu kaišligi pee kruhtim un šahka butšhot.

„Deesgan, laid mani ahra!“ Mada pihšsteja, „es kleešču!“

„Kleeds!“ Martinšch smehjās, „pate par to šaunesees!“

Bet Mada wis nekleeđa. Šaiks bija šoti karšts. Šeens bija gluišchi šaušs un isdweša šmaršhigu šiltumu. Mada gribeja pa treščo lahgu israutees iš Martina rošam, bet tas winai neisbewās. Šihnotees wini nošrita abi uš palaga, kufsch wehl no isgahjuščās nafts tur bija palizis.

„Ko tu gribi no manis!“ Mada dušmigi šchnahza, manidama, ka tai war išeet plahni.

Bet Martinšch neteiza ne wahrda, winsch apfampa Madi armeenu zeeschafi.

„At, Deems!“ wina nopuhtàs un lahwa Martinam wafu.

*

*

*

Mahfoshà nakti Mada newareja aismigt. Wina peegahja ree schuhna durwim un avstatijs, tur Martinšch guk. Tas bija atlaidees pee wenas no tahlakam seena gubanam un lifàs bija aismidšis. Madas firds puksteja stipri. Wina istahpa is schuhna un peegahjufe pee Martinina to lehni raustija ais peedurfnes.

„Kas? kas?... At, tu!“ Martinšch pamodees, pastatijàs papreeshu us Madi un tad us mehnesnizu, kuru bahlganaja gaisma nora ar schuhni, seena gubanam, raateem rahdija interesantu ainu.

„Ko tu teikš?“ Martinšch jautaja.

Mada noschdàs winam lihdsàs un sahka raudat.

„Ko tu esi padarijis, Martin,“ wina runaja, „es nesfinu, ko lai es tagad eesahku!“

Martinšch ko nesaproiamu nomurminaja un lifàs atkal us ausi.

„Es eeshu, darishu few galu! Tu esi pee wiša mainigs, Martin! Es tewi mihleju, bet tu laupiji manu godu. At, Deems, at Deems!“

„At, ko nu gaudo!“ Martinšch bahràs, „tik traki jau nemas naw! Tew wehl ihšts behrna prahts. Pceaugufe meita un nesaproiti, fà dšihwè eet un fà tam wišam wajaga eet! Waj tu domà, fà Anna newainiga, bet paluhk, fà ta prot isnestees! Ko tu raudi par neekeem? Waj gribi, lai laudis par tewi sahkt runat? Es šafu, tur nebuhs itin ufa! Pirmo reisi jau nefa neteet!“

„Ai, ai, Martin! Tif tahlu tu esi mani wedis, un tagad tu smejees par to. Nè, es pafahršchos waj noslihžinaschos. Preešch tam es esmu par lepnu, lai laudis uš mani ar pirkšteem rahditu...”

„Ej, dari, ko gribi, bet leez mani meerà!” Martinšch bahrās, „rihtu jazelas agri augščā. Ko tu ar weltigam plahpam gribi panahft? Kas nu tur ir, tas ir! Es domaju, tur nebuhš itin neka! Ej gulet un esi rihtu jautra un preeziga!”

„Nè, Martin, tu wari tà runat! Kas tewim kaišch? Waj tew buhš behrns jaauklè? Tu aiseefi warbuht jaldatōš...”

„Safi, ko tu ihsti gribi no manis?” Martinšch dusmigi tšchufsteja, „ej pee welna!”

„Nè, Martin, pee welna es ne-eeschu. Bet braufšim šwehtdeen uš mahžitaju. Ja tà ir, tad es waru wehl dšihwot...”

„Uš mahžitaju? šaderinatees?” Martinšch gari wilka.

„Nu ja, šaderinatees! Tu taf šolijees mani prezet...”

„Manis pehž braufšim pee fimts mahžitajeem, bet laid tu mani tagad meerà!...”

Wada aisgahja, ašaras šlauzidama, uš šchuhni.

Wina šehdeja wehl ilgi pee durwim, domaja, domaja, bet neka newareja tjdomat.

Mahkoščā šwehtdeenā jau labi agri Martinšch bija aisgahjis no mahjas. Madei firds pamira. Wina jau šaimneezei bija teikufe, ka šcho šwehtdeenu wina ar Martinu gribot brauft uš mahžitaju. Šaimneeze bija ižepufe plahzeni, išwahrijufe šwaigu gašu. Un šaimneeks šestdeenas wafarā gaidija, ka Martinšch luhgšchot winu, aišwest to un Wadi uš mahžitaju. Bet Martinšch par to i nedomaja.

Mada šanehma duhšču un ištahstija šaimneezei wišu, kas notizis. Šaimneeze nobahleja.

„At, tu, nabaga Madin,“ wina ištazās, „es jau tew teizu, nepalaidēs!“

„Ko es wareju barit!“ Mada aibildinajās, „winšč mani nelika meerā. Kur es, tur šchis! Un beidsot šchuhni... Es gribeju fleegt, bet man bija kauns!“

„Pag, es runāšču ar to Martinu! es tam šehnam rahdišču!“ šaimneeze draudeja, „lai winšč tif pahrnaht mahjās...“

Martinšč pahrnahza wehlā wafarā.

„Ģenahz šchurp, Martin,“ šaimneeze teiza, uš fleegščna štahwedama, „man ar tewi japarunā!“

„Kas tur buhs?“ Martinšč prasija.

„Gan jau tu redsefi!“

Martinšč kawedamees eegahja šaimneeku pušē. Šaimneeze bija weena pate ar maso Peteriti. Wina rokas uš guhščam šalifuše štipri ušluhšoja Martinu.

„Klausees, Martin, waj tu školā ari efi ko labu mahzijeēs?“ šaimneeze jautaja.

„Es, školā? Sinams, ka esmu mahzijeēs!“

„Un tif ahtri efi wišu aismiršis!... Saki, ko lai ta nabaga Madina tagad eefahf?“

Martinšč noduhra galwu.

„Wina pate ir wainiga!“ Martinšč beidsot teiza un noduhra galwu.

„Un tu, puis', tu ne-efi wainigs?...“

Martinšč kluseja.

„At, Deems! tad nu tu, Martin, efi peetizis! Un nabaga meitene lai dara šew waj galu! Kapehž tad tu nebrauzi uš mahžitaju, ka biji šolijeēs?“ šaimneeze prasija.

„Man sahpeja galwa!“ Martinšch atteiza, „es aishju... Wehl jaw naw tif steidsjami!“

„Kaunees, Martin! Behreena tew wajaga! Schagaru, zita neka! Ja mihrs ko padara, tad winsch ir ari garaws par to atbildet, bet tu slahpstees, kà saglis un nodur galwu... Schkelmis tu esi, wairak nefas! Un ja tu nedarisi, kas tew peenahkas, tad es teikschu sawam mihram, lai winsch tew aishjen kà suni projam!“

Bet Martinšch usmeta šaimneezei eenaida pilnu štatu un isgahja.

Mehnesi wehlať Martinšch wairs nedsihwoja Meschlašfumôs. Džols to bija padšinis, tapehž ka tas negribeja braukt ar Madi uť mahžitaju.

Bija jau uť rudens puši. Mada bija pamisam pahrmehrtušeš. Jau šen wina buhtu padarijuše šew ko šaunu, ja šaimneeze to nebuhtu meerinajuše.

Kahdà šwehtdeenas peewakarē Mada sehdeja flehtinā uť šawa drahnu šchirsta un raudaja. Wina bija šakahrtojuše šawu puhru. To wišu wajadšeja mantot winas mahštei. Wina pate gribeja šchirtees no pasaules. Šaimneezei wina bija jau teikufe: „ja es mirstu, tad maštei paleef manas mantas!“

„Ko neefus! gan wišs buhs labi!“ šaimneeze bija atteikufe. Bet Mada nekahwās apmeerinatees.

„Šhonakti...“ wina domaja.

Wina raudaja wišu deenu...

Te eenahža flehtinā Andreews. Mada baidijās winu uťluhtot.

„Klaufees, Mada! tã tu nedari! Tu šamaità šawu meselibu. At, Martinšch, pagans! Deesgan šufu winsch dabuja no manis. Neraudi wiš! Madin! Es arweenu esmu labu prahtu uť tewi turejis, kaut gan es paredšeju,

ka tà notifs... Regrehko, ir wehl labi zilweki pafaule! Un lai pafaule smejas par mani, Mada, tas nefas, ja manim tikai firds ir skaidra... Nahz pee manis! Buhfim wihrs un seewa."

Mada pilnigi fastinga. Ta wina nebija zerejufe.

"Tu, Andreem! tu gribi prezet mani!...

"Ja, Mada! es runaju nopeetni!"

"Man tas wifs ir ka ruhgtis sapnis!" Mada runaja, "es eju apkahrt ka apreibuše... Safi, kapeh3 tu gribi mani prezet? Tu tak fini..."

"Sinn, sinu," Andreems runaja, "katrs zilweks war grehktot, bet war ari labotees. Juh3 seewertes ešcet mahji radijumi, juh3 tizeet par dauds weegli... Es temi mihleju klufiba un temis neatstah3chu, ja tu esi ar meeru, Mada. Dsihwofim kopà un istiksim ar to, ko Deems mums pees3ch3irs..."

"Andreem, Andreem! waj tu teesham runà pateefibu?"

Nahkoschà deenà wini aisbrauza us mahzitaju.

Cavalleria Rusticana.

[illegible]

„At, tu melns, kas par šķūli!“ weens no puischeem pa israhdes laiku peesihmeja.

„Rusč,“ otrs winu apšauza, „nerunā tīf stipri, paluht, tā wina nostahw uš bumbas un zif šmaltas sīhda sekites tāi šahjās!“

Signorina Šmeralda, teesčam šķaišts, dewinpadšmit gadus wezs šķūšis, baltu šēju un melnām dedīgām azim, paščulāif produzejās uš leelas bumbas, to pamāšam weldama un fustinādama graziofi šahjinas. Winas pilnās kruhtis pee tam drošči zilajās un kupli elpas twaifi ispluhda is winas mutes wehšajā rudens gaišā.

„At, tu melns, at, tu melns!“ dsirdeja wehl reis isšauzamees galerijā, kuras meetu ispildija krodšineeka rati šadulas šaktā. Uš rateem šahweja tšchetri prawani puisči šudraba pulksteņu šehdem pahr westi, rošas šabahšusčhi biščhu šabatās.

Zeema meitas preekšč wineem nebija wairs nešas. Bet šči šķaištule uš leelās bumbas, tehrpusēs rošā triko ušwalšā, baitajeem plezeem un rošam, ta winus aishraha garā Muhameda paradisē.

Preekščas šolōs šehdeja pagasta wezafais ar šawu dsimtu, rakstwedis, krodšineeks ar šawn dsimtu, muiščas pahrwaldneeks, melderis un ziti lauku inteligenzes representanti. Šarp teem atradās ari jauns turigs šaimneeks ar šawu laulatu draudšeni.

Graudinšč bija pirmo reisi šawā muhščā zirkū. Pilšehštā ešoščam winam nešad nebija isnahzis noet zirkū. Bet šad zirkus tā šakot taišni pcebrauz šlaht, tad ir jaeet winu apškatit. Graudina mahjas atradās tīfai šahdas diwi werstes no froga, un ja ari Graudina kundsei brehza gadu wezais behruelis mahjā, tad tatščhu šahdu štundu wareja noškatitees kumedinōs.

Graudiņš taiņi apjuka, kad eeraudsiņa ņignorinu Ģsmeraldu. Un pehņ peezām minutem wiņš juta, ka neņlatotees uņ to, ka wiņa muhņķa beedre tam ņehdeja zeeņķi ņlaht, ka tas ņignorinu Ģsmeraldu mihleja lihņķ ņirds dibenam. Wiņa ņeewa no ta ne ņapnot neņapņoja. Ta tatņķu newareja eemihletees ņeeweetē. Wiņpahrigi lauku ņeeweēķi ar greiņņirdibu mihleņtibas leetās naw tiņ iņķķehrdigi, ka piļņehtņeezes. Un ņahņis wiņai armeenu biņa tiņ uņtizigs un to mihleja tiņ ļoti, ļoti.

Bet ņahņis ņķoreiņ ķrita welnam par upuri. Tas nebiņa labas juhtas, ķuras wiņam plezuņ un paduņes Ćutinaja.

„At, tu welņs, kas tas par ņķuķi!“ tās biņ ari ņahņa domas.

Mahņās pahrbrauzis wiņš newareja aiņmirņt Ģsmeraldu. Ģultā wiņš greeņās drihņ pa labi, drihņ pa ķreiņi, bet aiņmigti newareja. ņauķais tehņ wiņam paņtahwigi uņmahņās.

„ņahņi, kas tew ķait?“ muhņķa beedre wiņru praņija.

„Ģahņ galwa!“ ņahņis ņķehli iņņauņās.

Muhņķa beedre nopuhtās un uņņpeeda ņawu mihņķto roķu uņ ņahņa peeres.

„Wai nepaleē labai?“ wiņa praņija.

„Paleē gan!“ ņahņis aiņbildeja, „bet ņahņeja breeņmigi.“

„Tas laiķam no ta ņtadulas gaiņa!“ ņeewa peēņihņeja.

„Laiķam no ta!“ ņahņis nonurdeja.

Beidņot tee abi tomehri aiņmiga.

Mahņoņķā wakarā ņahņis uņwiķņeja gamaņķas, nomasgaja muti un ņahķa wihņķķtees ka uņ godibam.

„Ķurp tad tu?“ ņeewa iņbrihņojuņēs ļautaja.

„Uf walsts mahju! ſchodeen weetneeku ſapulze!“
wintſch meloja.

„Tif wehlu!“ ſeewa brihnijs.

„Ja, to lai dara, deenà naw walaſ!“ Jahnis
atteiza.

Wintſch ſagehrbàs ſchigli un aiſgahja. Seewa to pa-
wadija lihds wahrteem un brihdinaja, lai uahſot drihſi at-
paka. Bet Jahuis jau nebija dſehrajs. Arweenu wintſch
bij pahrnahjis laika no ſawàm dariſchanam.

Bet Jahnis, kalnam pahrgahjis otrà puſe, gahja
taiſni uſ frogu. Krogà bija atkal weefu papilnam. Jah-
nis nopirka biſeti un apſehdàs pirmajā ſolà pret widu,
lai tam buhtu iſdewiba, luhſotees ſignorinai taiſni ažiſ.
Eſmeralda niſtahpa atkal uſ bumbas un to wahłaja. Pee-
peſchi wina uſluhłoja taiſni Jahni, kuzſch ſawàs ſwehtku
drahnàs tehrpees, winai wiſtumaſu ſehdeja un winam
jalbi, ſapnaini uſſmaidija. Jahnis noſarka lihds auſu ga-
leem, bet jutàs pahrmehrigi laimigs. Wintſch aiſ leelas
laimibas taiſni trihſeja. Signorina Eſmeralda uſmeta ar-
weenu winam ſtatu, un wintſch beidsot pahrleezinajàs, ka
dailà ſignorina bija eemihlejufes tàpat winà, kà wintſch
ſignorinà. Wehl iſrahde nebija beigufes, kad Jahnis uſ-
mekleja krodſineeku, kuzam taſ klufi iſſkaidroja, ka eſot ga-
tawš noſkaldit kad ſimts rubłus, lai tiſai winu eepaſiſti-
not ar zirkus laudim. Krodſineeks, ſchkelmis, ſaprata
Jahni labaki, nekà wintſch domaja, un atbrihweja Jahnim
ſchowatar „wahzu iſtabu“, ſinadams, ka Jahna naudas
maſs naw ſmahdejams. Jahnis apſtelleja pudeli wiſna
uu ſcho to, gaididams uſ ſawas laimibas deeweeti. Beidsot
krodſineeks to eeweda. Bet lihds ar winu eenahza ari
Watſona kundſe, kuzai Jahnis uſtraufumà gribeja no-
butſchot rofu, bet iſſtenibà nobutſchoja krodſineekam. Wat-

šona kundsei lauku kawaleeris, kas sihmejās uš wina ma-
neereem, iħsti nepatika, bet krodſineeks bija galwojis, ka
Šahnim netruħſtot ſudraba un ſelta. Dahmas riħtojās
peħz patikas, ehda wafarinas, dſehra wiħnu, un Šahnim
nahza grūhti, ar winām ſarunatees pa wahziſki, kaut gan
wina draudſes ſkolas leezibā ſtahweja „deutsche Sprache —
ſehr gut.“ Bet ko Šahnis newareja, to wiħns iſdarija.
Wiħns un nauda runā wiſas walodas. Tiklab dahmas,
kā ari Šahnis bija jau ſtipri eeſilufchi, kad durmis pee-
peſchi atwehrās un Šahnis wehlejās, kaut to ſeme aprihtu.
Ģenahzejs bija pats barona leelſkungs, kuſch netiſ ween
preekſch Watſona ſirgeem, bet ari pret ſignorinu Ģmeraldū
iſrahdija leelu intereſi.

Šahna figura tapa pawiſam komiſka. Wiſch ſaneħ-
mās un butſchoja leelſungam roku. Ta bija jau otra
wiħreescha roka, kuru wiſch ſchowatar butſchoja.

„Juhſ te?“ leelſkungs briħnojās, Šahui uſluħtodams,
„nu, meħs weħlafi par to iſrunaſimees!“

Un Šahnis, ne wahrda wairaf neteizis, iſgahja, it ka
kad tam elle buħtu uſ peħdam. Bet liħdſ ar to wiſch
bija ari iſahrſtetis. Reħſtinu ſamatſajis, kuſch paldees
Deewam, nebija leelſ, Šahnis apkaunots dewās uſ mahju.

„Ko tad juhſ laba noſpreedāt?“ ſeewa ſinkahrigt taujaja.
„Ģh, ko tur war noſpreest,“ Šahnis errigi iſſauzās, „naw
jau weenpraħtibas!“...

Un ſeewa paluħtojās ſkumji uſ Šahni, kuſch teiza,
ka paſaulē ne-eſot weenpraħtibas.

Ragainais.

Ir teesĥam neisprotamas leetas pašaulē, ar kūrām katrs mirstīgais deemsĥehl ne-eepasĥstas. Dašĥs reds parahdibas, par kūrām normalais ťmejas, nošautdams tās par tukšĥeem mahneem. Redsetajs deemojas, neredsetajs netizigi ťmaida. Lai buhtu tā buhdams, noleedsams tomehr nam, tā pašaulē atrodas leetas, par kūrām mehš newaram ťpreest un kuras rahdas zĥlusĥās is burwju walsis. Par ragaino pašĥu runā wišadi. Tagadnē isglihtotee laudis to gan laiskam nebuhs redsejushĥi. Bet wehl peežpadšmit, diwdešmit gadus atpakaļ ragainais kuhlās beesĥi apšahrt pa Latwiju. Manam tehwm bija ťahds pušis, kureš tā meloja, tā aušis ween kusteja, bet tiklihds tas šahĥa stahstit par pašĥu welnn, tad bija jatiz. Pagans... prata tā stahstit. Reiš tas gulejis us firgu stakla. Istaba, wafaras laika, bijuše pahroleku karĥa, tapehž tā deenā notikuse diwšahrtiga maišes zepsĥana. Rā jan ťestdeenās wafarā tas bijis ispehrees un ismasgajeēs bolts tā taurenis. Krehšlā paehdis un pagalmā ťem leepas labi brangi ispihpojeēs, tas taišijeēs eet gulet ťeenā, us firgu stakla. Domajis šĥo nn to, bet wišwairak par to, waj rihtu — pee ťwehtdeenās, eet basnizā waj ne? Ja nu šaimneeks dotu firgu, tad nu gan warbuht, bet firgi neapšalti — un ťahjam tās aštonpadšmit werstes ne-parĥo... Anzis bija laiskis basnizens, labi, ja reiš par gadu tas wareja tik tahlu šaprawiteēs. Bet nu jau tas

teefſham bija nodſihwojis trihš gaduſ, ſamehr nebija pee deewgalda bijis. Wezmahſe Anzi jau noſaufuſe par „tihru paganu“, taſ Anzim tà ſehrees pee duhſſhaſ, ſa taſ ilgi, ilgi newarejis eemigt, newaredamſ iſdomat, waj eet rihtu ſahjam uſ baſnizu, waj ne? Ja eetu, tad wajadſetu labi agri pazeltees, wiſwehlaſaiſ ap pulſſten peezeem. Bet ſad tad lai atpuhſſhaſ? Wiſu zauru nedetu ir ſuhri gruhti ſtrahdaſ un nu pat wehl ſwehtdeenâ jaeet uſ baſnizu ſahjam!

Ar tamlihdſigâm domam ſaudamees, Anziſ newaredamſ eemigt, pawehriſ aziſ un paſſatijeſ uſ ſtaſſa loga, pee ſura ahrpuſe bijuſſhaſ peeſleetaſ trepeſ. Anzim lizeeſ, it ſa ſad ſunſ buhtu pagalmâ eenurdejeſ. Te peepeſchi no-grabejuſſhaſ lehnâm trepeſ. Stihwâm azim Anziſ raudſijeſ uſ loga puſi. Uireiſ taſ redſ, ſa ſahdſ pabaſſſch galwu un ahtri atkal atweſſ atpaſaſ. Anzim mati ſazehlnſcheeſ ſtahwu: atkal parahtbijuſeſ logâ ſawada, ſpalwaina galwa, pee ſuraſ taſ gluſchi ſſaidri redſejiſ diwuſ raguſ. Nebijiſ wairſ jaſſchaubaſ par to, ſa neſwehrſ nebijiſ neſaſ ziſ, ſa patſ ragainaſ. Anziſ ſaliziſ abas roſaſ, ſſaitijiſ tehwa reiſi un metiſ fruſtuſ, bet ragainaſ ſahziſ pat meſſſchinat, tà ſa ſuniſ eerehjeſ. Noſſaitijiſ tehwu reiſi wairakſahrtigi, Anziſ manijiſ, ſa ar tehwa reiſi ween neſaſ nebuſſſhot, wajagot grehtuſ noſſchehlot. Un Anziſ apmehram ſeſoſcho luhgſchanu ſahziſ ar ſarſtu dwaſchu ſluſſinâm bubinat: „At tu Rungſ un Deewſ! Atpeſti Tu mani no ta ſauna ſurſch ſtaiga apſahit, ſa ruhſdamſ lauma. . . Aſiſſen Tu to elleſ praulu, lai wiſſſch nebeede maniſ, tad eſ eeſchu uſ baſnizu ſatru ſwehtdeenu. . .“

Peepeſchi ragainaſam iſſlihdjejuſſhaſ ſahjaſ uſ trepem, taſ ſpehrees ſeme un ſuniſ tam wirſu. Anziſ juteeſ ſa uſwaretaſ un duſchu ſanehmis, deweeſ pee loga. Eiſ

ween tas wehl redsejis, ka ragainais metees pahr pagalmu un suns tam pafak... Drebedams Anzis fahpis no stakla augščas lejā un gahjis tuhlin pee atas nodsertees auksta uhdens, tā tas bijis pahrbijees. Uj stakla tas wairs nefahpis, bet gahjis istabā gulet. Bet no ta laika Anzis tapa waj wisusžhtigakais basnizas gahjeis.

Notikums gan wehlaš isskaidrojees loti jautri. Šsrahdbijees, ka ragainais nebijis nefas zits, ka melns ahšis, kufsch no pušmuisčas nomneeta ganamā pulka atščķihrees un pa kruhmeem un plawam beidsot muhsu šhta meklejis few naftsmahjn. Einams, ka ahšis jutās peemilķis wairaf no stakla, nelā no zitām ehkam. Bet atrašdams wisur aifšehgtas durwis, tas beidsot tā labš fahpeletajs pamehginajis tift uš stakla. Un žanr to wišš tā notizis...

Anzi tā iškemojis ahšis. Bet daudš ļaunaki isgahjis faiminu Ģewai, kura toreij wehl jauna meita buhdama nahwigi eemihlejufšs Anišča beedri, Ģuri, kufsch par Anzi bijis netif ween jaunaks, bet ari daudš šparigats un zeh'aks. Toreij bijufe šeena plauja. Gandrihļ wišī mahjineeti, isnemot ganuš un šaimneezi ar behrneem, atraduščees tahlajās mešča plawās. Bet šaimneeze šlimojufe un tapehž šaimneeks šuhlijis pamihščnš abas deenestmeitas Ģewu un Annu uš mahju, kur tām katrai šamu deenu bijis japaliħdš šaimneezibā. Pawakare Ģewa aiġahjufe uš mešča plawam, lai Anna eetu winas weetā. Bet tur nonahkufe wina atradnše Annu waimanajot. Anna, lehkdama šamā jaunibas pahrgalwidā iš šķķuhna augščeja loga, išmeschgijufe fahju, bet tā, ka eet waj nekur...

Šaimneeks, kufsch šamu šewu loti mihlejis, šuhlijis nu Ģewu atpafak uš mahju. Tas Annai nebuht nepatizis. Ta waimanajufe wehl wairaf un beidsot, kad Ģewa jau gahjufe pa plawu, tai pafak šaufufe:

„Gewa, fargees no Ragaina!“

„Wai! man no welna nam bail! Es no spoceem nebihstos!“ Gewa noteifuse.

Gewa domajuse, ka Annai baschas par winu, ka tai weenai mahja saimes istaba gulot nerahdas welns, ragainais. Tahdis leetas minai nebija gadijuschas, un tapehz mina pasmehjās par bailigo Annu. Mahjās nonahkuse Gewa likusēs Annas gultā, tapehz ka ari shoreis taisni bijuse maije zepta uu maijes kufuki salikti Gewas gultā. Saimneeze ar behrneem gahjuse saimneeka kambari un gani ar šuni laukā šem leewena, lihdiās flehte, lai to apšargatu no šagleem. Gan Gewa bijuie noguruse, bet aijmigt ta newartejuse. Mhlestibas juhtas tai draudejuschas kruhtis waj pahrsplehst. Kas par škaistu puīši tas Juriš! Teesčham waj welnam ardotu dmehseli, ja tikai dabutu Juri. Bet Juriš tahds atturigs... Laikam mihlē kahdu škaistaku meišču klusībā... Un tā Gewa grosijusēs no weeneem šahneem uš otreem un istabā bijis ļoti karsts... Teesčham ardotu dmehseli welnam Jura deht... Newartu bej mina dšihwot...

Te nograbejis logs. Gewa šatruhkusēs un pamehrusēs: tahds tā mihreenis trauzees pa logu istabā... Jau Gewa giibejuse eekleegteeš, bet newartejuse, širds tai apstahjusēs pufstet... Warbuht šaglis, warbuht flepkama, warbuht pais ragainais... Teesčham nelabais taisni uš pirkstu gahem lihdis uš gultu, kurā gulejuse Gewa.

„Kas tur?“ Gewa isbailēs tšchufnejuje.

„Eh, ko tu nu wehl prasi! Škur gudrineeze!“ ne abas klusinam smehjees.

„Nudee, šafi, kas tu esi par zilweku?“ Gewa išsaukusēs.

„Eh, nu luhf, ſchi nepafihſt wairſ Ragaina?“ nelabais ſmejhjees un apſehdees uſ gultas malas.

Tà tad pats ragainais! Aſ, tu Deewin-tehtin, glahb tu fatru no elles neleefcha! Pats ragainais!

Un Gewai pahrfrehjuſchi drebuti gar wiſu meefu, jo ragainais tai neweifli peegruhdiſ pirkſtu pee fruhſtim. Zif ta frehſlâ nomanijuſe, tad fahrdinatajam bijuſe bahrdina un farſta dwaſcha, druſku oduſe pehz brandwihna.

Gewa ſkaiſtijuſe tehwareiſi, kad ragainis tai aplizis roſu ap faſlu un to noſchmauſſtinajis.

„Rà tu ſchodeen tahda ſawada?“ nelabais brihnejees.

Bet Gewa drebejuſe fà apſes lapa un ſkaiſtijuſe: „Peedod mums muhſu parahduſ...“

„Ro tu ſwihſti... Dod man wehl mutes!“ nelabais teizis un leezees, lai nobuſſchotu grehzineezeſ luhpaſ. Bet Gewu pahraehmuſchas breeſmigas duſmas, un duſmàs ſee-weete ſper paſſcham welnam va galwu.

Plauſ, plauſ! un nelabais eeftenejees. Rà ar auſſtu uhdeni apleets taſ apſehdees uſ ſolina un murminajis:

„Kaſ taſ? Waj tu, Ann, eſi trafa? Waj eſi prahtu ſandejuſe? Tad ta' bruhſte, ſit waj noſt ſawu bruhſt-ganu!“ . . .

Un peepeſchi ragainais ſahzis ſchnuſſtet. Taſ Gewai bijis leelu leelais brihnumſ, jo fa pats welnſ raud, ta wina wehl ne pa auſu galam nebija dſirdejuſe. Beidsot welnſ apſtahjees raudat, eeflepojees un grahbſtijees ſew pa fa-batam. Iſwilzis pihpi un tabaſu, taſ uſrahwiſ beidsot ſpitſſchu.

„Ej!“ Gewa eebrehtuſeſ, „kaſ tu tahds eſi! Aſ tu tahds ſaſodits deedelneekſ, fà eſ nobijoſ. Domaju, fa waj pats ragainais...“

„Ēs taf ešmu Ragains!“ mihreets isbijees, peetruhzees no šolina, štatijees uš Ģewu, „bet tu, tu — — — tu jau nemas ne=esi Anna...“

„Nē, es ešmu Ģewa! At, tu maita, es tew rahdišchu meitās eet un beedet godigus zilmefus!“

Ar weenu lehzeenu Ģewa bijuse iš gultas ahrā un pee šlotas kļah. Bet ragainais, kurešch israhbijees par ihstu zilmefu, bija ar weenu meteenu ahrā pa logu un pašudis aiš dahrša.

Un kas winsch tahds bijis?

Wehlaš Anna atfinušes. Ragainais, kurešch kahrdi= nadams Ģewu nošchmaufstinajis, nebijis nefas zits, ka šfroderis iš šaiminu pagasta, Ragains, kurešch Annai usmetees par bruhtganu...

Ir patihkami dširdet, ka zilmefu šatiksme ar ragaino ir beiguseš jozigi. Bet ir ari gadijeeni, kuri war muhs titai škumbinat. Ragainais nahš mums neredšami, bet tas, kuru winsch šew isredsejis par upuri, tas nihšst un wahrgst, išdilst un beidsot islaisch garu. Tas gadas šoti reti, bet tomehr gadas. Un tad ir teescham neisprotama ragaina parahdiba jeb labat šakot ešamiba, jo mums ziteem winsch neparahdas...

Man bija radineeze Marite, kura jau gadeem wahrga. Sinamās štundās to raustija breešmigi krampji. Tad nabaga meitina brehza tiš aishgrahbjošchi, ka kļaušitajam, kurešch nebija apradis, radās ašaras azis. Maritei krampjeem us= nahšot pahrwehrtās šeja nejaukā breešmekli, kuru newareja šasihmet par zilmefu. Par šahdām minutem winas š ja noškaidrojās. Un Marite peenehma bahlam engelim lihdiņu išklatu. Beidsot wina šmaididama atwehra azis un lihni teiza: „Nu winsch ir projam! Baldees mihtam Deewam!“

„Kas ir projam?“ es reiš Mariti jautaju.

„Wiaſch, ragainais! Ai, kà wiaſch mani rausta un mofa...“

Un wina nopuhtàs.

„Ko tad wiaſch no tewis grib?“

„Es nesinu... Bet wiaſch eeskrej ahtri pa durwim, putofchu muti, ſwechroſchàm ozim un elles garainus iſdweſdams, man tſchuſt ko neſaprotamu auſis... Tad wiaſch grib mani butſhot, bet es, ſinams, nekaujos. Tui, fahs...“ Un Maritei ſeja ſaweebàs.

„Waj wiaſch ir teescham iif reibigs?“ es jautaju.

„At, zif nejauks! Bet wiaſch naw aisdſenams. Katru deenu tas nahk uſ mani! Un es tà luhdju Deemu, lai wiaſch mani atpeſti no ſaunà... Zif labpraht es gribetu mirt...“

Un ſtahttot winai atkal uinahza frampji. Marite raustijàs un brehza uſ manàm roſam it kà nahwes mofàs. Mani pahrnehma ſchauſmas. Es atipeedu elkoni uſ baltà ſiſena un tureju Mariti ar wiſu ſpehku. Milſigs ſpehks liſàs raustot Mariti, un man iſliſàs, it kà kad es buhtu peedots winam par palihgu, par wehrqu. Man bija, it kà kad es ſkaidri ſajustu uſ waigeeem neredſamà ragainà karſto, ſaiſligo dwaſchu...

Bet Marites ſeja drihſ apſkaidrojàs un ſmaididama lehni wina teiza:

„Wiaſch ir projam!“

Un mehſ abi atkal brihwi uſelpojam.

Behrnu iswehle Roschu meestâ.

Roschu meestâ dsihwoja apmehram kahdas tuhksiosch dwehseles, bet roses tur neredieja neweenas. Kapeh3 meestu sauza par Roschu meestu, newareja neweens ihsti pateikt. Gan tur netrühka saušâ laikâ puteklu, pa fureem loschnaja falsneji lautini, un leetawâs rati schluh3as pa dubleem, furi sneedsjâs lihdi rumbam, bet wehl leelaks par maises badu bija naudas truhkums. Ja tizet teikai, tad kahdreij Roschu meestam bijis teeſham roschaius laikmets, tur tas, tã ſakot, ar peenu un medu tezejis. Bet uſbuhwejuſchi dſelſszeklu, furſch lohdas deſmit werstes attahlu weda meestam garam, un ziitreiſejam tirdſneezibas zentram ſeedu laiks beidſees, tas tapa par deedelneeku un wasanku mitekli. Meestâ dsihwoja tifai pahri deſmit perſonas, furam bija paſe, teem ziteem paſe bija waj uſ peeres rakſtita, tee iſſkati3as peh3 ihſteem ſirgu ſagleem. Tirguſ laufums bija plaſchs, bet jau wairat gadus wairſ nenotureja tirgu. Un no ta laika Roschu meestâ walbija leels naudas truhkums. Ja bija krodſineekam eewehrojama deena, ja kahds pee wina mainija ſaikano deſmitneeku. Tas notika, ja kahdam ſirgu ſaglim bija iſdewees laimigi pahrdot Igaunds ſagto ſirgu, waj ari ja kahdam ſweſchineekam gadijâs atkultees uſ meestu. Apmehram diwas werstes no kraſta eeſahkâs milſigi meſchi, furi peedereja kahdam grafam. Kahdâ deenâ pahrſteidsa meesta eedi3hwotajus preezigâ wehſts, ka graſs nodomajis liſt uſ3elt ſahgu dſirnawas un ſuhtit wehrtigo

malgu us pilsehtu. Tà tas ari notika. Sahgu dsirnawas uszehla, atweda futa maschinu, un leela data no meesta eedsihwotajeem atrada darbu gan fà strahdneeki dsirnawàs, gan fà aishwedeji us dselszeka staziju. Pee daschas labas meesta mahjinas sahla seedet pa magonitei, un krodhsineetam bija daudsi beeschafi jamaina sarkanee desmitneeki. Bet fà jau tas mehdji wifur pasaulè buht, tà ari Rojchu meestà: fur walda truhkums, iur netruhfsi behrnu fwehtibas. Dascham tehnam bija peezi, seschi behrni. Saprotams, fà us pehdejo tualeti lifa wifai maju swaru. Wini mehdja gehrbtees pehz jaunafàs tshiganu modes, un seepes pasina tikai krodhsineeka un apteekneeka puikas, ieem ziteem rofas un mute wais nebija nomasgajamas, jo netihrumi teem bija eeauguschi dsiki ahda. Pilsehtneeks buhtu ar reebjumu usluhfojis schos nabaga ruputshus, bet radàs inteligenta dahma, fura wareja sajuhshminatatees preeksch scheem mihlulischeem. Ta bija futa sahgu dsirnawu direktora kundse.

Direktors Schwants dsihwoja jau seschus gadus ar famu Amaliju laulibà, bet stahrkis toš wehl nefad nebija pamanijis. Wini nodsihwoja weenu wafaru pat Majoros, bet winu ilgas un zeribas nepeepildijas.

Direktors zauru deenu usturejàs fabrikà, wina kundse buhtu aish gaza laifa waj beigusès, ja tai nebuhtu bijuschi diwi funischi, ar fureem ta stundam spehlejàs un sarunajàs. Bet nefatotees us scho laifa kawekli, kundsi daschureish pahrnehma neishafamas ilgas pehz behrna, un nereti wina flusibà raudaja. Bet behrns neradàs.

Weidsot wina nospreeda adoptet behrnu, wisklounafà gadijeenà meiteni. Un fur gan wareja buht leelafa behrnu iswehle, fà Rojchu meestà, fur wareja atraft behruus no daschadeem gada gahjumeem. Direktors Schwanka fungs, gribedams fawai kundsei ispatift, peekrita winas domam.

Bet pirms mīna dēvās uļ meestu, īšraudšitees šew behrnu, ta ušdewa šahdam no štrahdneeteem šabrifā, kuzšch pee direktora wehl beļ tam īspilbija šulaina weetu, lai tās daritu fundšes nodomu šinamu meestā un lai mahtes ar behrneem, ja tās wehletos šahdu no teem mīnai dot, šapulzetos nahkošchas šwehtdeenas pehzpusdeenā frogā. Gailis, tā štrahdneeku šauza, dēvās wafarā uļ meestu, un štundas laifā meestā nebija neweena zilwela, kuzšch nesinatu, ka direktora fundse wehlaš peenemt weenu no Rošču meesta dailajeem engelīšheem behrna weetā, par ko mīna ari, šaprotams, nešautreščotees labi šamafšat.

Gan mahtei nahšas grnhti, šchēirtees no šawa meefiga behrna, bet badš ir wehl šaunats par nahwi. Utradās wairaf mahtes, kuras bija gatawas pret labu šamafšu atdot šahdu no šaweem behrneem.

Šwehtdeenas pehzpusdeenā Rošču meesta frogā bija leela burša. Šahdas dešmit mahtes bija tur eeraduščās ar behrneem un janžās wišreescheem pa widu. Wišreeschi šmehjās un taišija daščadās šobgaligas peesihmes par direktora Šchwanka fundši, šamehr frodsineetš tos apšauza, kas leelajā puhli neatrada atbalšs. Peebrauza pate direktora fundse un paškatijās šmaididama uļ frogā durwim, jo tur štahweja pahritš masu, trihš lihds tšhetrus gadu wezu šehnu, deesgan glihtām šejas formam, bet nolēšejušchi, nobahluščhi un šaunigi.

„Weenu no teem es labpraht nemšču!“ Šchwanka fundse domaja. Mīna leeliķi preezajās, ka mīnas wihrs tai bija dēwis beidsot pilnwarn behrnu īšraudšibas leetā. Ko gan wihrs šina no behrneem? Kundse turpreti eedomajās, ka neweenam žitam newarot buht tiš šmalša garšcha preešč behrneem, tā mīnai.

Gailis palīka pee droščkas, bet direktora fundse šahpa

pa trepitem frogā un neaismirša uš fleegāšhna apglaudit abus sehninus. Wina aprunajās ar frodsineeku, kureich to eeweda „wahzu“ istabā, un frodsineeks pamahja seewam, kuras gribetu atdot kahdu no šameem masajeem.

Schwanta kundse nomilka peleko puteklu mehтели, apsehdās pee galda, ušlika uš ta papira kastiti ar šaldumeem un tad šagaidija seewas ij Hoichu meesta. Pamasam, aturigi winas eenahja, wešdamas masos pee rofas, butšhoja kundsei roku, un masee pehz kahrtas dabuja šaldumus. Bija pat kahda šchihdeete eeradufēs, kura eesahka runat wahziški, stahšidama, ka tee, kuras wina atweduse, ne-efot winas paščas behrni. Wina pašlaušijuse šawas kaimineenes luhgumu. Kaimineene jau puegadu gulot uš gultas, mozotees ar faulu šahpem, un sehnini winai efot wairak par nastu, nekā par preeku, kaut gan tee isturotees rahtni un flusi. Schihdeete pašuhma abus sehninus uš preekichu, tee bija tee pašchi, kuri pirmak stahweja uš frogā trepem.

„Bet es mehlos tīfai weenu!“ Schwanta kundse isfauzās, „ko lai es eesahku ar diweem, tas ir par daudj!“

„Išwehlatees zeenigā kundje, išwehlatees šew weenu!“ schihdeete runaja, „sehnini naw šauni, apšateet toš labi!“

Kundse panehma majako pee rofas un milka šew uš flehpja. Winam bija bašas, aprepejuščas kahjinas un pašwisam netihras rozinas, bet azis mirdseja gruhširdigi paštihkami, wina šejiku wareja šaukt par glihtu.

„Kā tewi šauz?“ kundse prašija.

„Šanziti!“ sehnš weenalbsigi atteiza, winsch masleet trihšeja uš kundses flehpja, jo tas bija neparasts.

„Nu, waj tu nahšči manim lihdsi uš fabriku un tapši manim par dehlu?“ kundje runaja.

Sehnš nereiza ne wahrda.

„Saki, Šanzit, ka tu gribi leelmahtei lihdsi eet!“

ichihdeete eerunajās, „tu sini, ko mahte tew teiza, mahte ir šlima...”

„Es eefchu!” Janzitis behdigi teiza.

„Tas ir labi,” schihdeete plahpaja, „tur tu dabuši jaunās drahnās un wareši ehst, kas un zif tewim patihf. Deelmahtes dšihwofliis ir pawifam zitads, nekā tawas mahtes buhda...”

Kundse pa tam apluhkoja ari zitus behrnus, starp kureem redseja ari pahra meitenites. Bet meitenišču kundse newehlejās.

Beepeschi weena no seewam eefahka schnukstet.

„Kas jums fait?” kundse šatruhkušes jautaja.

„At, Deems Kungs!” seewa luhdsās, „ko gan es esmu nošegufes, ka tu mani tif bahrgi peemeklē? Behrnu pulzinšch mahjā, bet nesinu, kā lai winus isbaroju un ko lai teem mugurā dodu! Apšchehlojatees, leelmahte, un nemeet weenu no manejeem, ne par welii toš atdojn, bet jaatdod ween ir!”

Seewa peeweda šawu puiku kundsei flaht. Tas nebija nobarots, bet par špihti badam, ar kuru winam bija pastahwigi jafaujas, minšch israhdbija mihrestibu un drošchibu. Bet wina sejas panti bija rupji, weenfahrschi, winšch bija nesmuks.

„Nē, es palikšchu pee schita!” Schwancka kundse teiza un peegreesa Janziti, kuxsch pa tam winai no flehpja bija noslihdejis un atgreesis kundsei muguru, atkal pee šewis un luhkojās wina azis.

Wina dewa sehniņam atkal šaldumus, kuxsch bailīgi eefahf suhkat leelu, šahrtu zukura ogu.

Kaudoschaj seewai Schwancka kundse eedewa pusrubli un uš schihdeetes teiza, ka ta esot gatawa aiseet lihds Janzischā mahiei. Behrnu iswehle bija beigufes, un seewas isgahja neapmeerinatas no wahzu istabas. Schwancka kundse ušwilka peleko putekku manteli un gahja lihdsi ar schihdeeti pahr tirguš laukumu uš Janzischā mahtes buhdu. Sehniņi

strehja pa preestchu. Wini gribeja mahtei pafinot, kas notizis.

Buhda, ta jau buhda, bija nabadfiga, kura dsihwoja Sanzischā mahte. Mahti mozija reimatisms, wina waideja stundam, bet faimini negreesa wairs us to wehribas, wini ar to bija apraduschi. Lai gan Schwanka kundse ar Roschu meesta raksturu bija eepafinusēs, tomehr winai fashnaudjās firds, kad ta stahweja schaurajā istabinā, kura us gultas sehdeja Sanzischā mahte. Sanzischā mahte tomehr neisfatijās daudis wahjaka par zitām seewam Roschu meeja. Bej tam wina wehl bija deesgan jauna un nekatoees us iruhzigo apgehribu, ta atstahja personigi patihfamū eespaidu us Schwanka kundsi.

Sanzitis bija eerahpees gultā, un wina brahlitis itahsweja gultas galā un sinkahrigu skatu apluhkoja direktora kundsi, gaididams, kas notisshot. Kundse apsehdaš uš sola, eepretim Sahnišcha mahtei.

„Es wehlos peenemt juhšu dehlenū,” kundse, bej jebkahdas aplinkus runas, eesahfa, „juhšu majako.”

Slimā seewa neteiza ne wahrda. Wina wahji pašmaidija. Diwejadās juhtas pamodās winā: weenfahrt ta sajuta lepnumu, ka kundse bija isredsejuse winas behrnu, un otrufahrt winu pahrnehma schehlabas. Wina, ta fakot, gribeja pahrdot samu behrnu, kuru ta bija auklejuse. Peepestchi winas seja sahfa sawadi raustitees: wina raudaja un speeda sehniu pee fruhstim. Ari kundsei metās schehl. Wina nogreēs un apluhkoja nabadfigo dsihwolli, bet schahda apraudsišana winai lifās par neflahjigu, wina atkal peegreēs slimajai seewai, ne-eewehrodama schihdeeti, kura pee krahfns stahweja un gaidija, waj weifals tiks noslehgts, waj ne, jo ari winai nahzās sawa daka par widutajibu.

„Meraudeet,” kundse runaja, „juhſu dehlinam ne-ees ſlikti, es par winau gahdaſchu.”

„To es ſinu,” ſeewa teiza, „bet ari es par winau gahdatu, ja tiſai es waretu. Wihrs eet peſnà, tahtumà, to lai es eefahku!”

Winaſ abas brihdi klufeja. Janziſcha mahte negri-beja eefahkt runat par atlihdsibu, winai bija tauns praſit naudu par ſawu behrnu.

„Es jums doſchu peeздеſmit rublſ un daſchuſ drehbju gabaluſ!” kundse runaja, „un jums wehl atleef otrs puika. Audſinaſim tatra ſawu. Bet Janzitim japaleef pee manis, un es tam neatkauſchu nahkt ſchurp uſ meeſtu!” kundse runaja un brihnijàs pate par ſewi.

„Nemas?” ſeewa it kà iſbijuſeſ iſſauzàs, „bet es gribetu tahtu reiſi ſawu behrnu redſet. . .”

„Tad juhſ warat atnahkt pee mums, bet ari ne par beeſchi. Beenemu es Janziti par behrnu, tad man uſ winau ir wairat teeſibas, neſà jums!”

„Deeſin to tehws teiktu,” ſeewa domaja, bet neiſteiza ſchaubas, waj winaſ mihrs warbuht nepretotoſ ſchai leetai. Wina klufeja par to, jo truhtums nebija wairſ tahtat pazeſchamſ. Peeздеſmit rublu, ta ir leela nauda. . .

„Es eſmu ar meeru,” ſlimà ſeewa runaja, „waj juhſ, leelmahte, nemſeet puiku tuhlin lihdſi. . .”

„Tuhlin!” kundse ahtri atteiza, „un naudu juhſ tuhlin wareet ſanemt. . .”

„At, Deems! tiſ daudſ naudas es negribu pee ſewis glabat,” ſeewa runaja, „ſagki mani waretn uſmeſlet, eedodat n:an tahtu datu un atſuhtat to zitu pamaſam!”

„Labi! te ir peeздеſmit rubli, trihздеſmit peezi paleef pee manis. . . Un Janzits brauſt mauim tuhlin lihdſi. Es to gaidiſchu pee frogal!”

Kuudse atſtahja ſlimo ſeewu ar behrneem un ſchihdeeti.

Winai nepatifikās štatitees, ka mahte šķēiras no šawa behrna, kad ta atšakas no šawām mahtes teešbam. Tahda šķēir-
šchanās, pehz winas domam, bija šewišķi gruhta.

Janzitis dšihwoja pee Šchwankeem. Winšch bija ee-
tehrpts labās drahnās un bija labi paehdis, bet ar katru
deenu winšch tapa škumjaks. Šchwanka kundse newareja
buht wina mahte, un Šchwanka kungs patš winam bija
pilnigi šwešchs. Janzitis dabuja bilšchu grahmataš. Tās
winam ihšu laiku patika, bet tad winšch šahka atkal ilgotees
pehz šawas mahtes un brahļa.

„Kaut es toš waretu šatikt!“ winšch wakarōš do-
maja un nonehmās rihtu aišbehgt uš Rošču meestu. Bet
atnahza rihts un winšch redseja, ka aišbehgt nebija eespeh-
jams, jo tišlab Šchwanka kundse, kà ari winas laudis, to
pastahwigi ušraudšija. Dajchreiš winšch raudaja, nostahjees
pee loga, raudaja paslepen, kluši. Kad Šchwanka kundse
to pamanija, tad ta mihlinajās ar winu un mehginaja da-
šchadi eemantot wina labpatišchanu.

„Tu tagad, Anšit, eši mans dehls, tew ir jamahzas
pa wahziški, un tad es tewi šuhtišchu uš pilšehtu školā!“

Bet Janzitim firds waj pušču luhša. Beidsot kahdā
šwehtdeenā eeradās Janzišcha mahte ar šawu wezašo jehnu
Wilt pee Šchwankeem. Šchwankš toš šanehma nelaipni,
bet Janzitis, jeb kà winu tagad šauza — Anšitis, jutās pahraš
laimigs. Winšch šawu brahlt wadaja pa mahju apšahrt,
rahbija tam šawas bilšchu grahmataš, špehles leetinas,
šwina šaldatus un leelgabalus, un tišai tagad, brahļa
klastuhhtnē, winšch atjehdšās, par kahdu bagatneeku tās
bija tapis. Mahte bija uš rudeni kōti aršpirguše un wareja
štaigat. Daudš maš apmeerinats jutās Janzitis, kad mahte
bija špirgtaka, kaut gan ne glušchi wešela.

Tà pagahja wehl fahdas nedetas, kad fahdâ wafarâ, Schwankeem un Anfitim pee galda sehdot, kehki iszehlâs leels trofjnîs. Pirms Schwanka kungs paguma aiseet un pahrlleezinatees, kas trofšhna zehlonis, kad durmis tika atgruhstas un uš fleegšhna parahdijâs meschonigs wihrs, furšch, neskatotees uš šawu rupjibu, tomehr nonehma zepuri.

„Tehť, teht!“ Anfiinis eefleedšâs un metâs meschonigajam wihrām ap faflu.

„Janzit, Janzit!“ wihrs issauzâs, „wina terwi pahrdewa! Râ gan mahťe to drihťšteja. Tagad tu nahťši man lihđši!“

Schwanka kundse isbijâs un stahjâs šweščajam zilwešam preti.

„Juhš warat mani apšuhđšet,“ wina issauzâs, „bet sehna juhš nedrihťstat aišwest...“

„Eš winau tomehr aišwedišču!“ Janzišcha tehws fleepša. „Râ juhš warat manim to leegt. Eš winau aišwedišču: apšuhđsat juhš mani! Rahz, dehľs!“

Un pirms Schwanka kungs ar kundši wareja zekâ stahťtees, tehws, sehnu uš roťas panehmis isnesa, tahdu fahds tas pee wafariu galda sehdeja: beš zepures, weeglôs šwahrzinôs.

Schwanka kundse eesahťa raudat...

*

*

*

Janzitis bija atkal Janzitis un đsihwoja pee wezakeem, bet tam bija jazeešch atkal iruhťkums. Wina tehws iš šweščuma bija atnešis tika pahra dešmit rubľus. Un mahťe, šlapjam un šaltam laĩkam eestahjotees, kľuwa atkal glušchi wahja un tai bija jaguť uš gultas. Bet tehwu fahdâ deenâ aišsauza uš polizijas namu, no kľura tas wairs neatgreesâs. Atkal jaunas ašaras pehz ihša preeka. Bet Janzitis tomehr jutâs laimigakš pee mahťes, nelâ pee Schwankeem.

„Tas ir negehlīgi,“ Janzišcha mahťe domaja, „eš šanehmu no leelmahťes naudu... mehš ešam trahpneeki,

wairaf nefas... Eĵ, Janzit," wina runaja, „uĵ leelmahti atpakaĵ, ŝafi, ka es tewi ŝuhtiju...“

Sneegs ŝniga, kad Janzitis demàs uĵ ŝuta ŝahgetamu. Wiaŝch buhiu gahjis lehni, bet aufstums to mahzija tezet. Tifko wiaŝch nonahza pee fabrikas, kad Schwanks tam nahza preti.

„Nu, Anŝit, tu nahz atpakaĵ!“ Schwanks, ŝehna roĵu ŝatwehriŝ, runaja, „bet nu ir par wehlu. Eĵ, ŝafi ŝawam tehnam un mahteĵ, ka mehŝ beĵ tewiŝ waram iŝtift!“

Janzitis neŝinaja, waj behdatees waj preezatees. Wiaŝch paplehtha mutiti, apgreejàs un tezeja atkal atpakaĵ uĵ meestu.

Schwanĵa kundje, dabuĵuŝe ŝinat, ka Janzitis atkal beĵ tehwa, nobrauza uĵ meestu un aiŝweda ŝawam biĵuŝcham mihlutim dahwanas. Bet Janziŝcha winai wairŝ newajadŝeja, jo tai bija zeribas, ŝluht drihŝumà par ihŝtu mahti...

Triju fungu deenà Schwanka kundŝei peedŝima meitika, un wehŝts par to iŝplaijàs ŝibena ahtrumà pa wiŝu meestu.

„Mamm“, Janzitis mahti ĵautaja, „uu leelmahteĵ ir paŝchai ŝaws behrns? Kur gan wina to dabuja?“

„Etahrĵiŝ to atneŝa!“ mahte teĵza, „ŝtahrĵiŝ, waj tu ŝtahrĵka ue-eŝi redŝeĵiŝ?“

„Uĵa! eŝmu, eŝmu redŝeĵiŝ!“ Janzitis kaiŝligi iŝŝauzàs, „deefin ĵiĵ reiĵchu ne-eŝmu redŝeĵiŝ: leelŝ, balts putns, ŝar-kunàm garàm ŝahjam!“

„Nu, ias paŝ atneŝiŝ leelmahteĵ maŝu meitika!“

Bet Janziis ŝajuta it kà ŝkaudibu pret ŝcho meitika, f. ias wiaŝch nepaŝina. Wiaŝch atgahdajàs wiŝu to wafaru, fur ias ĵliĵà, glihĵà ĵĵabà bija ar Schwanka kundŝi ŝpehlejees. Un biĵchu grahmatu tant toreĵ nebija truhtums. Bet te uŝronas ŝtahrĵiŝ ar meitika, un wina, Janziŝcha, wairŝ negrib...

Mahte wuideja, un wiaŝch ŝaktà noliĵdis, ŝluŝi ŝchauŝteja.

Schwanĵa kundŝe bija labŝirdiga dahma. Wina ne-aiŝmiŝa gluŝchi Janziŝcha. Tagad, fur Deems wina bija

šwehtijis, wina aissuhtija šawam bijušcham mihlulim baltz maifi, zepeščus, šaldumus un wina agrafās bilšču grahmataš.

Un pahra deenas Janzitis ar brahliti un mahti jutās ziņ nezīņ laimigi.

Uš pamašara pusi eesahķa meestā graščotees behrnu šlimiba, ģura prašija daudš upuru, it ihpašči tapehģ, ģa behrni bija nowahrgušči, beš peeteekoščas baribas un šiltuma.

Ari Janzitis šašlima. Un mahte bija newešelata par wiku. Ģa šakoda šahpes, zehlās no gultas augščā un neša uš apteķu pehdejo rubliti, ģuru ta bija noglabajuše gultas maišnā. Bet Janzitis pa tam murgoja. Ģruhtums bija atkal leelš. Pehmainš garšč wihrs, leeln deģunu un milšigām šilām brilleem šaulejās ar wina mahti. Janzitis šahķa waimanat. Winašč negribeja neparko eet lihdsi šchim breešmigajam tehwinam. Ģe peepešči atlidoja šahķiķis, balts un leelš, nolaidās lihdsjās Janzitim un teiza:

„Ģehštees man mugurā, eš tewi glahbšču!...“

Un beš ilgatas apdomaščanās Janzitis šehdās baltajam putnam mugurā. Šahķiķis pazehlās gaišā, un tee lidoja abi pahr Rošču meesta mahjelem augsti, augsti...

„Kurp tu mani nešifi?“ Janzits jautaja.

„Uš ihsto tehwiģu, ģur tu atdsimši jaunā, apšķaidrotā dšihwibā. Un tu redšeees drihši ar šawu brahliti un mahti...“

Augščā mirdšeja šwaigšnes un debesš šilums, bet apaščā Janzitis wehl šaredšeja tumščus Rošču meesta jumtus...

* * *

Mahte pahrnahģa iģ apteķas. Bet Šahnitis jau bija wešels. Winašč guļeja auksts un flušs. Šahķiķis bija wina dwehšeli aišneģis uģ ihsteno tehwiģu.

Saturs.

	Lap. p.
1. Aſaraš	3
2. Baltaš drahnas	25
3. Hamletš	53
4. Baſaraš	75
5. Slimnižā	83
6. Guletaja	89
7. Beſeli ſaubis	98
8. Cavalleria Rusticana	121
9. Ragainaiš	126
10. Behrnu iſwehle Roſchu meeftā	133

40 kap.